

Uvodnik

Andrej Bratuž

Zborovsko sporočilo Gorice

Za nami je letošnja izvedba (že 48.) mednarodnega tekmovanja pevskih zborov C. A. Seghizzi. Gorico je torej že zapustila velika množica pevcev in pevk, v glavnem mladih, ki v zborovskem petju vidijo ne samo svoj glasbeni ideal, ampak tudi sredstvo za druženje in vzpostavitev prijateljskih medčloveških odnosov. Vse to pa tudi v imenu prijateljstva med narodi, ki se prav na podobnih srečanjih lahko najbolj udejanjajo.

Gorica je torej že od polovice prejšnjega stoletja sedež mednarodnega zborovskega tekmovanja. Od začetnih še po številu nastopajočih držav omejeno nekako na deželo Furlanijo Julijsko krajino, Slovenijo in Koroško, je glasbena manifestacija počasi prerasla po številu sodelujočih držav in narodov iz začetne formule in zadobila vse širšo podobo. Sedaj v Gorici nastopajo pevski zbori od Evrope do Azije, Amerike in Afrike. Vse to že samo po sebi poudarja nekaj globalni pomen te glasbene prireditve. Tako naše mesto vse bolj postaja svetovno središče zborovskega petja.

V Italiji ima podobno mesto in vlogo samo še Arezzo v Toskani, kjer se že več časa odvija podobno tekmovanje. V Arezzu poteka namreč mednarodno polifonsko tekmovanje Guido Monaco, poimenovano po srednjeveškem utemeljitelju tonske glasbene lestvice. Toskansko mesto postane v času tekmovanja (navadno konec avgusta) eno samo zborovsko središče, ko skoraj po vsem srednjeveškem središču mesta, zlasti v cerkvah in dvorinah, odmevajo polifonski moteti ali gregorijanski korali. To sem sam izkusil, ko sem se od šestdesetih let prejšnjega stoletja udeleževal te prireditve.

V Evropi je še več drugih takih zborovskih tekmovanj. Omenim naj le madžarski Debrečen, francoski Tours, špansko Toloso, pa še Llangollen v Veliki Britaniji. Vsa ta mesta zato veliko doprinašajo k rasti zborovskega petja in mednarodnega kulturnega sodelovanja.

Kot Slovenci pa lahko z velikim veseljem podčrtamo še nekaj konkretnih stvari. Tudi Slovenija ima že znano zborovsko tekmovanje, kot je Naša pesem v Mariboru. Letos pa smo prav v Gorici lahko zelo ponosni na velik uspeh goriškega mešanega zbora Lojze Bratuž, ki je v začetnem nastopu s prostim programom dobil zlato oz. prvo nagrado. To je tudi moralni in politični uspeh za našo manjšino (o samem nastopu pa poročamo na drugem mestu). Velik uspeh goriškega zbora že sam priča o veliki zborovski kulturi Slovencev in to še zlasti goriških in primorskih Slovencev. Zbor Lojze Bratuž pa je s tem kronal že prejšnje uspehe pevcev in zborovodje.

Ob vsem tem naj še dodamo, da se letošnjega tekmovanja ni udeležil niti en zbor iz Slovenije. Pred leti je bila zborovska prisotnost iz naše matične domovine vedno številna in tudi zelo kvalitetna. Letos pa je Slovenijo zastopal le ugledni zborovski dirigent in to kot član žirije...

Musica noster amor - tako se glasi znana Gallusova skladba. Letos smo torej goriški Slovenci na tekmovanju Seghizzi dokazali, da tudi naša ljubezen do glasbe potrjuje našo sedanjo kulturno prisotnost na tem ozemlju. In v tem je letošnje zborovsko sporočilo Gorice.

Zlati priznanji za zbor Bratuž

48. mednarodno zborovsko tekmovanje Seghizzi

Foto DPD

Praznik oglejskih mučencev sv. Mohorja in Fortunata "Vera iz korenin Ogleja je tudi v času relativizma resnična vera!"

"Za vse, ki smo zbrani pri tem prazničnem evharističnem slavlju, da bi nas navdih Božjega Duha vodil in pričevanje naših svetih mučencev Mohorja in Fortunata utrjevalo v zvestem izpovedovanju vere, da je le Jezus Gospod, ki nas odrešuje, in Bog, ki nam nudi polnost življenja in upanja", je v nedeljo zvečer med slovensim bogoslužjem v oglejski baziliki v lepi slovenščini prebral prošnjo Paolo Posillipo in oglejski cerkveni zbor je odpel v latinščini: "Prosimo te, usliši nas!"

Seveda sta v prošnji bila sveta Mohor in Fortunat, prvi oglejski škof in diakon, ki sta bila tudi prva mučenca in svetnika krajevne Cerkve v Ogleju, tiste Cerkve, iz katere smo Slovenci prejeli vse, na kar smo lahko danes ponosni, od krščanskih do evropskih korenin, omike in kulture, če že ne omenimo dejstva, da je današnja država Slovenija samo na tistem ozemlju, ki je nekoč spadalo v oglejski patriarhat, kar pove ogromno! In sveta Mohor in Fortunat sta zavetnika goriške in videmske nadškofije kot tudi naše dežele Furlanije Julijske krajine in zato se vsako leto v Ogleju zbirajo ob njunem prazniku tako krajevna Cerkve kot tudi najvišji predstavniki slovenske Cerkve, ki s svojo prisotnostjo pokažejo, kako se slovenski verniki zavedamo lastnih korenin iz Ogleja. Tokrat so pri slavnostnem bogoslužju slovensko Cerkve zastopali škofje msgr. Alojz Uran, ljubljanski nadškof in metropolit, koprski škof Metod Pirih in njegov pomočnik, škof Jurij Bizjak. Prisotni pa so bili tudi škof iz Belluna msgr. Giuseppe Andrich ter škofa Maximilian Aichern iz Linza in msgr. Alfredo Battisti iz Vidma. Goriški nadškof msgr. Dino De Antoni je kot gostitelj takoj predal besedo videmskemu nadškofu msgr. Pietru Brollu, ki tako kot tudi prisotni tržaški škof msgr. Evgen Ravignani letos odhaja v pokoj. Msgr. De Antoni je na začetku v latinščini, furlanščini, italijanščini, slovenščini in nemščini pete slovesne maše dejal, da je vsako leto znova vesel, ker prihajajo na praznik oglejskih svetnikov v starodavno baziliko verniki in predstavniki krajevnih Cerkva iz Veneta, Av-

strije, bližnje Slovenije in seveda iz naše dežele, iz območja torej, kjer je nekoč bil oglejski patriarhat. Msgr. Brollo je vodil somaševanje in najprej zaželel goriškemu nadškofu potrebne ozdravitve, predvsem pa mu je v imenu vernikov voščil ob rojstnem dnevu, ki ga je obhajal prav v nedeljo, in spontan, a gro-

ti po vzoru oglejskih mučencev in svetnikov, a tudi, tako msgr. Brollo, po vzoru naših mater in očetov, ki so nam prenesli vero. Zato si je videmski nadškof zaželel, da bi tudi danes v naši družbi bolj skrbeli za družine, predvsem pa mladim staršem pomagali, da bi zmogli poslanstvo staršev in seveda tudi verskih vzgojiteljev, saj so samo v veri "moč, upanje, ljubezen". Poklicani smo, tudi danes, tudi v času relativizma in raznih "ver po lastni meri", da oznanjamo veselo novico!

Sicer pa je bilo slovesno v Ogleju že v popoldanskem času, ko so, kot je to vsakoletna navada, predstavili novo knjigo o Ogleju, tokrat je bila knjiga prof. Giuseppeja Cuscita Signaculum fidei, o kateri

Foto JMP

mek aplavz je pokazal, kako smo navezani na našega nadškofa Dina De Antonija. Med homilijo se je pri večjezični maši videmski nadškof dotaknil začetkov oglejske Cerkve, slovite Aquileie, iz katere bi morali tudi danes črpati našo navezanost na Cerkve in veselo novico, predvsem pa se zgledova-

je podrobno spregovoril prof. Fabrizio Bisconti, ki je, tako kot je dejal odgovorni urednik tednika Voce Isontina Mauro Ungaro, ki je knjigo in avtorje predstavljajal, "dodal kamenček več v krasen mozaik Ogleja in vedenja o njem!"

Jurij Paljki

Deželni svetnik SSK Igor Gabrovec

O socialni negotovosti naših družin

Deželni svetnik SSK Igor Gabrovec je večji del svojega posega v uvodni razpravi ob sprejemanju rebalansa deželnega proračuna posvetil vprašanju ukinitve oz. predhodne komisarske uprave gorskih skupnosti, ki jo predlaga Tondova večina. "Nihče, niti v klopeh opozicije, si ne domišlja, da bi nekritično branil status quo upravne ureditve gorskih skupnosti, saj je že prejšnja deželna uprava načrtovala reformo ustroja sistema krajevnih uprav, ki je zanimala tudi upravljanje goratih področij", je izpostavil deželni svetnik Gabrovec, ki je v isti sapi dodal, da pa preprosta ukinitve gorskih skupnosti ne ponuja nobenih odgovorov na potrebe in pričakovanja teritorija in občinskih uprav. Obe gorski skupnosti, ki povezuje goriško in videmsko pokrajino, odigravata pomembno vlogo tudi pri uresničevanju državnega zaščitnega zakona 38/01 in deželnega zaščitnega zakona 26/07, saj gre za območje, na katerem je predvideno uvajanje raznih oblik dvojezičnosti in

dvojezičnega poslovanja javnih uprav. "Oba zaščitna zakona narekujejo soudeležbo slovenske manjšine v vseh spremembah upravnogospodarskega značaja, ki vplivajo na obstoj in razvoj slovenske manjšine. Zapisano je, da na območju, ki ga določa 4. člen zakona 38/01, morajo upravna ureditev, raba teritorija, gospodarsko, družbeno in urbanistično načrtovanje ter njihovo izvajanje tudi v primeru razlaščanj težiti k zaščiti zgodovinsko-kulturnih značilnosti", je v svoji intervenciji v avli deželnega sveta dejal svetnik Gabrovec. Ne gre pozabiti, da je bila že ukinitve Kraške gorske skupnosti sad izključno politične računic. "Že sam napovedani prenos kompetenc gorskih skupnosti na pokrajine pa bi dejansko osiromašil občine, ki so najboljši glasniki neposrednih interesov na teritoriju. Tudi v nesrečnem primeru komisarjanja gorskih skupnosti bi morala zato deželna uprava vsekakor zaupati zainteresiranim občinam imenovanje oz. izvolitev začasnega vodstva, medtem ko desna sredina pred-

laga imenovanje čistih funkcionarjev, se pravi birokratov", je mnenje deželnega svetnika Igorja Gabrovca.

Deželni svet FJK bo ob zaključku tridnevne maratone sprejel rebalans proračuna, glede katerega so se kresala mnenja v dneh in nočeh lanskega decembra. Številke so neizprosne. Rebalans premakne približno 140 milijonov evrov in od teh je dejansko "prostih" borih 15 milijonov. Krajevnim upravam je namenjena čedna rezina sredstev, a jim deželna uprava istočasno zaveže roke glede določanja namembnosti. "Da niti ne omenimo nesrečnega poglavlja zmanjšanih prihodkov po ukinitvi davka na nepremičnine, ki ga občine očitno ne bodo nikdar več nadoknadile, in to ne glede na svečane obljube od Rima do Trsta", je poudaril Gabrovec.

Številke moramo nujno uokviriti v splošno socialno in gospodarsko stanje tudi v naši deželi, ki je še vedno zelo resno in ne kaže nikakršnih znakov, ki bi narekovali pretirani optimizem. "Socialna negotovost naših družin je lahko edina prava varnostna emergenca, ki jo družba ta trenutek resnično zaznava!" je še dejal Gabrovec.

Rebalans deželnega proračuna Za pašne ni denarja...

Finančna postavka za začetek obnavljanja nekdanjih terasastih vinogradov na kraških obronkih pod Prosekom in Kontovelom, od koder izhaja znamenita vinska sorta Glera oz. Prosecco-Prosekar, bo vključena v prihodnji finančni zakon, ki ga bo Deželni svet sprejemal decembra. Tako je na zasedanju deželne skupščine zagotovila Tondova uprava in prosila, naj predlagatelj umaknejo amandma, s katerim bi vključili že v sedanjih rebalans prvi pol milijona evrov za ambiciozen načrt. "Amandma ni imel finančnega kritja, vendar smo želeli predlagatelji sprožiti jasen političen signal upravi, ki je tržaskim vinogradnikom obljubila konkretne posege v korist vinogradništva in na splošno kmetijstva na Krasu", je dejal deželni svetnik SSK Igor Gabrovec, ki je bil podpisnik amandmaja skupaj z večinskim poročevalcem Baritusiom (PDL Ljudstvo svobode) ter

kolegi Narduzziem, De Mattio, Piccom in Franzem (LN Severna Liga). Amandma je zato užival politično prečno podporo v Deželnem svetu, kar je dobra popotnica za prihodnji finančni zakon.

"Kraški vinogradniki ne nasprotujejo načrtu, so pa deželni upravi FJK, pobudnikom konzorcija Doc Prosecco in samemu kmetijskemu ministrstvu postavili nekaj jasnih pogojev, ki jih morajo vsi omenjeni subjekti resno upoštevati", ponovno poudarja Gabrovec in utemeljuje zahtevo, da v zameno za tržno izkoriščanje bogate vendarle omogočita načrtovanje in financiranje obnove nekdanjih obdelanih površin na kraških obronkih nad morjem. "Prav tako kmetovalci in vinogradniki na Tržaškem pričakujejo, da bo

Dežela omejila negativne posledice zaradi določitve zaščitnih območij SIC-ZPS. Prvi korak v to smer je vsekakor birokratska poenostavitev vseh postopkov in takojšnje sprejetje upravnega načrta za zaščitna območja, ki se že predolgo vleče in s tem podjetne kmetovalce spravlja v obup", je še dejal svetnik Gabrovec.

"Sklep, da se konkretna finančna obveza Dežele prenese skoraj za semester, nas seveda razočara, vendar je v tem trenutku toliko bolj potrebno, da vprašanju še naprej sledimo pozorno in na vseh nivojih. V tem smislu vlada veliko pričakovanje za obisk ministra Zaie, ki se bo že v kratkem kot gost deželne uprave neposredno seznanil s perspektivami, a tudi s težavami kmetijstva na Krasu. O tem sem se pogovarjal tudi s poslancem Rosatom", zaključuje deželni svetnik Igor Gabrovec.

Zadovoljstvo SKGZ in SSO

Predsednika SKGZ in SSO, Rudi Pavšič in Drago Štoka, sta z zadovoljstvom sprejela v vednost vest, da namerava uprava Dežele Furlanije Julijske krajine v tekočem letu nameniti izredni prispevek 60.000,00 evrov za dvojezično šolo v Spletu.

Omenjena dvojezična šola je velike važnosti za Benečijo, za celotno našo narodno skupnost, zato sta krovni organizaciji tej šoli od vsega začetka ob strani in si po svojih močeh prizadevata za njeno čim večjo rast in uspešno delo. SKGZ in SSO sta bila tej šoli ob strani tudi ob nemajhnih težavah, ki jih je ta morala premostiti, zato ta omenjeni deželni izredni prispevek krovni organizaciji pozdravljata in sta prepričani, da bo Dežela FJK tej šoli tudi naprej naklonjena in konkretna v svoji pomoči in skrbi.

Rudi Pavšič,
predsednik SKGZ
dr. Drago Štoka,
predsednik SSO

Na dnu...

Po volitvah v Evropski parlament Levica in desnica v Evropskem parlamentu

Po junijskih volitvah v Evropski parlament se nadaljuje razpravljanje zlasti v tiskanih medijih o nezadržnem osvajanju političnega prostora desnice, kar naj bi predstavljalo velik, a nepričakovan zasus. Desno usmerjene politične stranke danes prevladujejo v kar dvajsetih članicah Evropske unije. Levica je danes na oblasti v treh večjih članicah: v Španiji, na Portugalskem in v Veliki Britaniji. Pravkar navedene ugotovitve pa v stvarnem življenju in v samem delovanju Evropske unije nimajo tistega pomena in učinka, kot bi morda pričakovali. Globalizacija proizvodnje in tržišč je izbrisala idejne pregrade na ideološkem prizorišču med klasično pojmovano desnico in levico. Bolj kot socialni model predstavlja tekmovalnost z mnogimi skupnimi izhodišči za vpliv in vladanje v današnji v mnogih predelih zelo spremenjeni družbi. Zato nista navznoter tako povezani in poenoteni, kot se prikazuje navzven.

Do sedanje prevlade desnice je prišlo po velikih političnih in strateških spremembah v zadnjih dvajsetih letih, ki so klasični levici izpodjedle tla, tako da ta danes nima kaj izvirnega ponuditi današnjim volivcem. Severnoevropska socialna demokracija, socialisti iz sredozemskega območja in britanski laburisti še niso oblikovali pravega programa za 21. stoletje kot razpoznavno alternativo desnici. Zaradi tega desnica dobi moč, čeprav tudi sama ni profilirana na daljši rok, temveč bolj za ohranjanje zavzetih položajev. Na obeh straneh pa obstaja pomanjkanje resničnih voditeljev, kot smo jih poznali v preteklosti. Izrazi današnjega časa, kot so klimatske spremembe, zagotavljanje gospodarskega razvoja in neizbežna globalizacija, zahtevajo visoko intelektualno vodstveno skupino in ne drugorazrednih populistov. Pravi poli-

tik mora namreč znati združevati in povezovati pobudnike novih prijemov na vseh področjih družbenega pomena. Voditelj s takšnimi lastnostmi danes manjka v Evropi, in to tako na desnici kot levici.

Desnica je na splošno v prednostnem položaju povsod tam, kjer je na oblasti in ima velike medijske možnosti, da oblast utrjuje, ni pa rečeno, da sprejema vedno

imenu delavcev, ne izhajajo pa iz delavskega razreda".

Za evropsko levico bi lahko dejali, da je pravzaprav nekakšna žrtev svojih uspehov iz preteklosti. Socialna demokracija, ki je nastala v 19. stoletju, je konec 20. stoletja izpolnila nalogo, ki si jo je postavila (polna zaposlenost, pokojninski skladi, zdravje in izobraževanje, stanovanjska politika, skrb za brezposelne). Da-

nes so pred njo novi izzivi: ekologija, klimatske spremembe, vprašanje priseljencev, do katerih ni znala najti pravih odgovorov. Ko je bila levica na oblasti v dvanajstih članicah EU, ni poskrbela za oblikovanje in izvajanje skupnega evropskega programa. Dogodki so jo prehiteli in odprli pot desnici.

Ostaja še odnos do Evropske unije kot takšne, njene širitve in nadaljnega razvoja njenih institucij. Vsi govorijo, da so za njeno rast in

utrditev, a ob tem se ne ustrezno izjasnijo, ali naj se razvija tudi kot skupna politična tvorba in z večjim avtonomnim odločanjem tako v notranjem kot zunanjepolitičnem pogledu. Tu ni zaznati kakih miselnih in drugih premikov ne pri desnici in ne pri levici. Kaže, da so evroskeptične težnje bolj zavzame na desnici kot na levici. Očitno je, da večje države članice Unije ljubosumno čuvajo svojo "suverenost", kar se je pokazalo pri uvedbi skupne valute evra. V desnih političnih krogih v Italiji se še vedno očita Prodijsva prenačlenjenost glede vstopa v območje evra in postavlja se celo zahteva po vrnitvi k stari liri.

Kot vidimo, ne desnica ne levica nimata še jasnih pojmov o ključnih vprašanjih družbenega in političnega razvoja tako v svojih državah kot v okviru Evropske unije.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Uspeh zbora Lojze Bratuž ni slučaj

Prav gotovo ni potrebno dodatno dokazovati, da je 1. nagrada v kategoriji prostega programa letošnjega 48. tekmovanja Seghizzi za Mešani pevski zbor Lojze Bratuž izjemno priznanje. Znana je namreč visoka raven tega tekmovanja, na katerem je častno že sodelovati. Vodstvo zbora in njegovega dirigenta Bogdana Kralja velja zato pohvaliti, da sta med pomembnejše cilje delovanja uvrstila tudi udeležbo na goriškem Seghizziju, kar se je bogato obrestovalo. Na ta način se je lahko ponovno izpričala resnica o visoki kvaliteti naših zborov, ki so se iz ljubiteljske povzpel na višino polnokrvnega umetniškega ustvarjanja. Če se ozremo le dve desetletji nazaj, nam ne bo težko ugledati strme poti nenehnega napredovanja, ki je seveda rezultat in posledica vztrajnega in požrtvovalnega dela ter neugasljivega navdušenja. Navdušenja, ki ni nikoli ponehalo in to zaradi veselja do petja kakor predvsem zaradi ugoditve želji naših ljudi, ki jim je lepa pesem od nekdaj pri srcu. Na nagrajevalnem koncertu je v tej luči zbor Lojze Bratuž obudil spomin na prehojeno pot, istočasno pa postregel z zares doživeto izvedbo, ki je dodatno potrdila odločitev žirije letošnjega Seghizzija. Zbor je s tremi skladbami na tri načine pokazal svojo večščino, svoje razumevanje in odnos do glasbe oziroma umetnosti ter ne nazadnje svoj odnos do lepote in stiske življenja, o čemer pač umetnost pripoveduje. Najprej je bila tu dobro znana nabožna pesem Sergeja Rahmaninova, ki se obrača na

Marijo s tako umirjenim in poglobljenim pričanjem, da se molitev vzpne v olajšano harmonijo že takoj v trenutku, ko se oglasi njena prva beseda. Sledil je podoben molitveni nagovor našega mladega skladatelja Patricija Quaggiata, ki pa izhaja iz nemirne sodobnosti, sredi katere se dandanes nahajamo. Skladatelj se želi rešiti tihe, vendar nepretrgane tesnobe v sebi, svojega počutja ne drammatizira, zavestno nosi težo življenja in sveta ter upa v svetlobo, v razbremenitev, v prijetnejše notranje počutje zase in toliko bolj za vse druge. Na stop je zaključila ljudska pesem v priredbi Jakoba Ježa, ki se ne obrača nazaj v preteklost in našim prednikom, ampak se okrepljena z njimi iz sedanjega razpoloženja obrača naprej - z vedrino, potrebno za soočanja s časom, v katerem živimo. Vse tri pesmi sta, kot rečeno, zbor Lojze Bratuž in njegov dirigent izvedla z dovršeno ubranostjo ter glasovno uravnoteženostjo. Imeli smo občutek, da je zbor eno samo bitje, saj praktično ni bilo izstopajočih ženskih oziroma moških glasov, ampak so se vsi občuteno vpenjali navznoter v živo utripajoče središče. Zbor je bil tudi interpretativno do takšne mere izrazit, da je bilo mogoče razbrati njegov odnos do vsega, kar doživljamo in o čemer razmišljamo. Bil je kot oseba, ki vidi in občuti celoto, vse videno in občuteno v sebi obvlada, pri tem pa se dviga nad razum in čustvo v svet harmonije ter pomiritve z vsem, kar smo in bomo še doživeli.

Janez Povše

POGOVOR Diplomirana medicinska sestra Andreja Korenčan

Angela Boškin je bila "ljubezniva, odločna in močna osebnost"

V četrtek, 23. julija, bodo ob 20.30 v Pevni pri Gorici ob praznovanju zavetnice sv. Ane predstavili knjigo *Življenje in delo Angele Boškin*, rojakinje iz Pevme, ki ima velike zasluge na področju razvoja zdravstvene nege na Slovenskem. Knjiga, ki je izšla pri Goriški Mohorjevi družbi, je diplomska naloga mlade medicinske sestre Andreje Korenčan, ki je zaposlena na pediatričnem oddelku Splošne bolnišnice Jesenice, v kateri je natanko pred 90 leti dobila svoje prvo delovno mesto tudi Angela Boškin. Avtorici, ki je pristala na pogovor za naše bralce in marsikaj zanimivega povedala o Angeli Boškin in sebi, se iskreno zahvaljujemo.

Se lahko predstavite našim bralcem?

Sem Andreja Korenčan, doma iz Naklega pri Kranju. Prihajam iz družine z osmimi otroki. Na svoja najnežnejša leta imam zelo lepe spomine. Vedno polna hiša otrok, smeha, pogosto tudi prepiri, ki pa so bili vedno kmalu pozabljeni. Dolgčas nam ni bilo nikoli in tako je še danes. Po osnovni šoli sem se vpisala na Srednjo zdravstveno šolo, nato pa s študijem nadaljevala na Zdravstveni fakulteti, ki sem ga leta 2007 uspešno zaključila. Istega leta sem z ostalimi člani

medicinsko humanitarne odprave odpotovala v Malawi, kjer smo po svojih najboljših močeh skušali omiliti afriški vsakdan tamkajšnjim prebivalcem. Res nepozabna življenjska izkušnja, ki ostane v spominu za celo življenje.

Kdaj ste prvič slišali za ime Angele Boškin in zakaj ste se odločili za diplomsko delo o njenem življenju in delu?

Pred začetkom dela, povezanega z diplomsko nalogo, nisem vedela veliko o Angeli Boškin. Lahko rečem, da sem njeno ime prvič slišala v prvem letniku na predavanjih o zgodovini ZN. Takrat, ko je bila to "študijska nuja", v meni ni zbudila velikega zanimanja. Danes gledam na njeno delo in zasluge, ki jih ima na področju razvoja ZN pri nas, z velikim spoštovanjem. Za diplomsko delo o življenju in delu Angele Boškin sem se odločila na pobudo Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana, ki je predlagalo temo.

V čem je pravzaprav njena veličina?

Angela Boškin je bila oseba, ki je velik del svojega življenja posvečala drugim, pomoči potrebnim. Bila je ljubezniva, odločna in hkrati močna osebnost. Kot zavedna in napredna Slovenka se je zavzela za pravice žen-

sk, ki so bile v obdobju 20. stoletja mnogokrat zatirane. Njen prispevek k prepoznavanju poklica medicinske sestre v času, ko ta še ni bil poznan, je bil izjemen. Enako velja tudi za njeno zavzemanje za ustanovitev prve šole za sestre na Slovenskem in ustanovitev strokovne organizacije, v kateri so se medicinske sestre (takrat imenovane zaščitne sestre) lahko povezovale.

Kako ste odkrivali njene sledove in kakšna so bila vaša "srečanja" s to ugledno Slovenko prek njenih svojcev, znancev in krajev na Gorškem ter na Slovenskem?

Pri vzpostavljanju stikov s svojci in znanci Angele Boškin je z informacijami, ki mi jih je posredovala, zelo olajšala delo ga. Irena Keršič Ramšak dipl. m. s., ki je na Društvu medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana zadolžena za področje zgodovine ZN, bila pa je tudi mentorica pri mojem diplomskem delu. Ob tej priložnosti se ji še enkrat zahvaljujem za vso pomoč in podporo. Zahvala velja tudi vsem sorodnicam Angele Boškin, ge. Danici Židanek, ge. Mariji Podvršič, dr. Mileni Rey Janžekovič, ki so me prijazno sprejele v svoje domove in svoje spomine delile z menoj. Hvala tudi dr. Janezu Kerkoču in gosposu župniku Marijanu

Markežiču. Skupaj nam je uspelo res veliko delo.

Kako je bilo z zbiranjem dokumentarnega gradiva?

Pri preučevanju njenega življenja in dela so bili uporabljene članki, ki ju je napisala, in članki, kjer so opisane njene aktivnosti in dogodki, povezani z njo. Uporabljeni so bili tudi viri, ki so dostopni v različnih arhivih. Ker so arhivski podatki v povezavi z Angelo Boškin stari več desetletij in takrat še niso poznali informacijske tehnologije za urejanje arhivov, katero poznamo danes, je bilo delo oteženo. Na žalost pa je vseh podatkov v arhivih in ostalih pisnih virov zelo malo. Ali so se porazgubili ali pa zaradi slabega dokumentiranja, ki je bilo značilno za preteklo obdobje, niso bili zapisani.

Zdravstvena nega je znanost in umetnost. Kakšna je pri tem vaša izkušnja?

Samo proučevanje življenja in dela ljudi, ki so bili ključnega pomena za razvoj zdravstvene nege, razkriva naš odnos do predhodnikov, ki so nam utirali

pot do poklica. Če bi njihovo delo poznali bolje, bi morebiti lažje dojemali in sprejemali neverjeten razvoj v znanju in poklicnem delovanju medicinske sestre, ki se je že zgodil in ki se še dogaja.

Sama sem šele na začetku svoje delovne poti. Zaposlena sem na

pediatričnem oddelku Splošne bolnišnice Jesenice. Kljub veselju, ki me navdaja ob opravljanju dela diplomirane medicinske sestre, pridejo dnevi, ko me prevzame tesnoba občutek. Mogoče je temu vzrok neizkušenos, ki plaši vsakega začetnika, strah pred nečim neznanim...

Kakorkoli, zgled Angele Boškin mi je lahko dobra motivacija pri delu, da se ji po zavzetosti in srčnosti, ki jo je izžarevala pri svojem delu, skušam približati.

Danijel Devetak

MARMELJADA 2009 Bogata dvodnevna pobuda v Cerknem in okolici

Skoraj petsto primorskih skavtov povezanih v "fušto"

Cerkno je bilo 4. in 5. julija zbirališče primorskih skavtov. Tam je namreč potekala Marmeljada, to je srečanje, namenjeno vsem skavtom Primorske regije in zamejski skavtski organizaciji. Geslo letošnje Marmeljade je bilo "Fušta smo"! Fušta je na Cerkljanskem butarica, v katero povežejo suhe vejice, uporabljajo pa jo pri kurjenju ognja. Skavtska fušta je bila simbol povezanosti primorskih skavtov. Prireditve, kot je Marmeljada, služijo temu, da ne bi določeni cilji ostali le na papirju, ampak da bi jih vsi člani začutili kot prave in resnične; eden takih ciljev je namreč že od nekdaj povezanost skavtov Primorske regije.

Skoraj petsto skavtov se je zbralo v soboto zjutraj v Zakrižu, na otvoritveni slovesnosti. Nato so se razdelili po starostnih vejah in nadaljevali program v manjših skupinah. Najmlajši, volčiči in volkuljice, so v vasi Zakriž spoznavali različne kmečke obrti: striženje ovc, grabljenje in spravljanje sene, izdelovanje fušt, pripravo masla, predelovanje volne, tkanje vzorcev in še mnogo drugega. Cerkljanski skavti so k sodelovanju privabili celo vas. Otroci so zelo uživali, ko so jim razlagali domačini. V nedeljo so imeli v programu lov na koze, a so naleteli na težave, ker koz namreč ni bilo. Tudi iz te izkušnje so se veliko naučili, saj so spoznali, da se marsikdaj zgodi, da kljub velikemu trudu

nam ne uspe doseči zaželenega cilja. Odgovorni voditelj za volčiče, Anton Jurinčič, mi je zaupal, da so otroci občutili tudi dobro energijo, ki je vladala med voditelji. Ti so se namreč poznali že od prej in

so skupaj delovali zelo sproščeno. Izvidniki in vodnice so se iz Zakriža odpravili v bližnjo vas Orehek, kjer so si sami zgradili bivake, v katerih so prenočili. V nedeljo se jim je pridružil koprski pomožni škof Jurij Bizjak, ki je z njimi prehodil pot od Orehka do Cerknega. Ker je s skavti preživel celo jutro, sem ga vprašala, kaj se mu zdijo takšna srečanja. Takole mi je odgovoril: "Zdijo se mi zelo koristna, tako s človeškega kot verskega pogleda. Človeka sprostijo. Tudi mladi so tega potrebni. Med šolskim letom imajo veliko obveznosti, zato potrebujejo tudi oni sprostitve. Stik z naravo je zelo koristen. Ljudje so živeli tako tiholetja. Bili so veliko bolj povezani z naravo kot mi. Narava človeka uči za vsakdanje življenje. Ne smemo pozabiti tudi verske plati: svetopisem-

ski pisci so spoznavali Stvarnika preko narave. Vse, kar so videli, je govorilo o Bogu: rožice, oblak, grm... To nam sedaj primanjkuje, taki dnevi pa lahko ta primanjkljaj nadomestijo. Zdi se mi, da je udeležba dobra in da mladi radi pridejo sem. Te izkušnje nudijo drugačen pristop do življenja: preko utrujenosti, hoje, preko tega, da se zmogijo, če pade dež, se tudi sami preizkušajo. Judovska modrost nam pravi, da obstajajo trije temeljni položaji za človeka: osem ur naj leži, osem ur sedi in osem ur naj bo na nogah. Naša civilizacija dovolj leži in dovolj sedi, premalo pa stoji. Taka srečanja pa spet vzpostavljajo to ravnotežje".

Roverji in popotnice so se v soboto odpravili na "potep": pomagali so domačinom pri njihovih opravilih. Spoznavali so cerkljansko okolico, narobe in navade. V nedeljo pa

jih je čakal izziv. Po poti so se

na postojankah preizkušali v različnih spretnostih: košnji trave, bosonogi hoji, v iskanju zakopanega bata itd. Vsaka od teh preizkušenj je bila povezana z bogato zgodovino Cerkljanskega. Njihovo geslo je bilo: "Naj se zlomi palica, mi se ne bomo"! Geslo je vsekakor držalo, saj so kljub naporni hoji in občasnim ploham vztrajali na poti. Med nasmejanimi obrazi ob koncu Marmeljade sem opazila tudi načelnika Primorske regije, Gvida Cigaleta oz. Požrtvovalnega meda. Vprašala sem ga, ali bi mi zaupal svoje vtise ob koncu srečanja. "Všeč mi je, da je bilo zelo preprosto. Poudarek je bil na tem, da znajo skavti in skavtinje poskrbeti sami zase. Vladalo je

liko novega, dobili so občutek, česa se bodo pri skavtih še naučili. Navdušili so me tudi odrasli skavti, ki so nesebično pomagali pri organizaciji. Všeč mi je tudi dejstvo, da so sem prišli skavti iz celotne Primorske regije in iz zamejstva". Največ dela so s pripravo Marmeljade imeli skavtski voditelji iz Cerknega. Danaja Oblak mi je zaupala svoje občutke: "Sama ocenjujem Marmeljado tako s stališča voditelja kot s stališča organizatorja in lahko povem, da je bila dobro izpeljana. Geografsko področje bi lahko zaradi svoje hribovitosti povzročalo težave, ampak je vseeno vse dobro izteklo. Z obrazov udeležencev sem razbrala navdušenje, zato lahko primorski stegi in zamejci trdimo, da smo fušta in da imamo skupno prihodnost. Kot domačinki mi je v veliko veselje, da so lahko tudi ostali primorski skavti spoznali, da je Cerkljanska zelo lepa. Vidimo se čez dve leti na naslednji Marmeljadi!"

V nedeljo po kosilu je prisotne čakala še končna slovesnost, na kateri so pozdravili tudi gostje. V imenu slovenske zamejske skavtske organizacije sta pozdravila deželna načelnika, Jasna Košuta in Paolo Biancuzzi, ki sta povedala, da so vsi prisotni Primorci in skavti in da so povezani v skupno fušto, ne glede na sprekanji

potek meje. Dodala sta, da bi lahko bila naslednja Marmeljada na drugi strani nekdanje meje.

V imenu odraslih skavtov je spregovoril Tone Lesnik, boter cerkljanske bratovščine odraslih skavtov. Govoril je predvsem o razumevanju in sodelovanju med generacijami. Medgeneracijsko sodelovanje bo namreč kmalu v združeni Evropi izziv. Odrasli skavti čakajo na večjo vključitev v njihove vrste, da bi lahko še naprej razvijali sodelovanje in povezovanje.

Župan občine Cerkno, Jurij Kavčič, je skavtom povedal, da jih je za mnogo fušt, ne pa le za eno. Izrazil je zadovoljstvo, ker so lahko spoznavali cerkljansko občino, in se zahvalil organizatorjem in voditeljem, ki se trudijo pri dejavnostih za mlade, saj so le-te potrebne.

Nazadnje pa je pozdravil tudi ravnatelj osnovne šole v Cerknem, Milan Koželj, ki je poudaril, da aktivnost skavtov dopolnjuje šolski vzgojni načrt in da je zato dobrodošla.

Srečanje se je sklenilo s sveto mašo, ki jo je daroval koprski pomožni škof Jurij Bizjak. Skavti so se nato poslovili, si izmenjali telefonske številke in elektronske naslove ter se pozdravili z obljubo, da se bodo spet srečali, če prej ne, pa čez dve leti na prihodnji Marmeljadi.

Nova okrožnica papeža Benedikta XVI.

Poziv k "pravi politični svetovni avtoriteti"

V Vatikanu so - kot poroča Slovenska tiskovna agencija - dan pred začetkom vrha sedmih najrazvitejših držav sveta in Rusije (G8) objavili novo okrožnico papeža Benedikta XVI., v kateri ta poziva k "pravi politični svetovni avtoriteti" za obvladovanje kriz. Okrožnica Caritas in veritate (Ljubezen v resnici) se dotika tudi drugih družbenosocialnih tem, povezanih s svetovno gospodarsko krizo. Le prava politična svetovna avtoriteta se lahko postavi proti gospodarski krizi, prispeva k nadaljnjemu razoroževanju, zagotovi mir in varnost, spodbuja varovanje okolja in usmerja migracijske tokove. Obenem mora ta avtoriteta spoštovati pravo in se čutiti zavezana načelom solidarnosti in subsidiarnosti. Sveti oče Benedikt XVI. se tudi zavzema za humano in solidarno globalizacijo, saj je gospodarska kriza po njegovem pravi trenutek za razmislek o pravih, ki vladajo v sodobni družbi tržnega gospodarstva. Papež v encikliki trdi, da teh-

nološka kultura, v kateri živimo, pomembno prispeva k svobodi človeka, prinaša pa tudi odgovornost in dolžnost v skrbi za manj razvite države. Ker obvladovanju sedanje krize, pa tudi usmerjanju procesa globalizacije, ne morejo biti kos posamezne države, sta po mnenju papeža potrebna reforma Združenih narodov in

Okrožnica v ospredje postavlja tiste vrednote, s katerimi bi morali kristjani brezpogojno graditi pravičnejšo družbo, trajnostni razvoj in medsebojno solidarnost. Vere morajo v teh razmerah prispevati k sobivanju ljudstev, kar je po mnenju papeža možno le, "če Bog najde mesto tudi v javni sferi". Izključevanje

preoblikovanje mednarodnega gospodarskega in finančnega sistema. K oblikovanju svetovne avtoritete, ki bi bila nad ZN, je pozval že predhodnik Benedikt XVI., Janez Pavel II.

vere iz javnosti namreč po njegovem ovira srečevanje ljudi, zaradi česar javno življenje postane bolj siromašno, politika pa si nadene "agresiven obraz". Benedikt XVI. pri tem

opozarja, da svoboda verovanja ne pomeni, da so vse vere med seboj enake. Vere morajo izpolnjevati "kriterij resnice in ljubezni", saj samo tako lahko delujejo v prid socialni družbi. Krščanstvo ima ta kriterij že v sebi, poudarja papež v encikliki.

Papež ob tem priznava, da Cerkev ne ponuja tehničnih rešitev vprašanj globalizacije in gospodarske krize. Mora pa izpolnjevati "misijo resnice" in se v dobro ljudi zavzemati za pravičnost in solidarnost. V središču napredka bi morala biti človek in njegov celostni razvoj, saj je, kot piše v besedilu, človek "prvi kapital, ki ga je treba ščititi in uporabljati". Za korektno delovanje gospodarstva je nujna človeku prijazna etika. Papež Benedikt XVI. z objavljenim besedilom, ki je sicer njegova tretja okrožnica, odkar je 2005 stopil na čelo Katoliške cerkve, nadaljuje niz okrožnic, ki zadevajo družbeni nauk Cerkev. Družbeni nauk Katoliške cerkve je sklop načel, smernic in navodil Cerkev, ki se v duhu evangelija dotikajo družbenih vprašanj in ponujajo konkretne predloge ali rešitve. Najznamenitejše okrožnice s tega področja so Rerum novarum (1891), Quadragesimo anno (1931), Mater et Magistra (1961), Pacem in terris (1963), Populorum progressio (1967), Laborem Exercens (1981), Sollicitudo Rei Socialis (1987) ter Centesimus Annus (1991).

Umetniška dela ustvarjajo po svoje Bog lonaj vsem!

Letos bo na Sinjem vrhu potekala že petnajsta kolonija Umetniki za karitas. Doslej podarjena

projekta Jožica Ličen pa je predstavila letošnjo razstavo in mnenja strokovnih sodelavcev in posameznih

umetniška dela so, tudi letos, med drugim, razstavili v bovškem hotelu Kanin. Škofijska karitas Koper je prodajno vrhu šele začetek pot, ki simbolizira pot učencev v Emavs. Potovanje prodajnih razstav je le drugo dejanje tega projekta, ki ni nič manj pomembno od kolonije same. Nastala dela se selijo iz kraja v kraj, z likovno in karitativno noto plemenitijo vse, ki so jim voljni prisluhniti. Nagovarjajo tako, kot sta bila nagovorjena učenca na poti v Emavs. Le oči in srce je potrebno odpreti, da razumeš njihovo govorico. In kaj je tista karitativna priložnost - pika na i obiskovalca, dokler so slike na razstavi? Ja, da eno kupi!

MM

Župnijska dvorana v Štandrežu Srečanje birmancev štandreške dekanije

V soboto, 27. junija 2009, je bilo v Štandrežu srečanje birmancev štandreške dekanije. Zbralo se je nad 40 birmancev, ki so preživeli nekaj skupnih ur v župnijski dvorani v Štandrežu pod vodstvom Martina Marušiča. Namen srečanja je bil prav ta, da bi se birmanci različnih župnij spoznali in zabavali. Žal je vreme nagajalo, zato ni bilo mogoče izpeljati nogometnih oz. odbojarskih tekem med župnijami. V dvorani so zato imeli kviz, ki je zajemal različne tematike: zgodovino, zemljepis, slovensko književnost, verouk, šport. Sledila je večerja, za katero je v glav-

nem poskrbela ga. Joana, pomagali pa sta ji Ani in Katerina. Ob 20. uri je bila v cerkvi sveta maša, ki jo je vodil g. Karlo Bolčina. Pri maši so birmanci igrali na kitare in peli. G. Karlo jih je nagovoril z zelo lepo pridigo o smrti, predvsem tisti predčasni, ki je lahko posledica alkohola ali jemanja drog. Žal so se po maši mladi v glavnem razšli, le nekateri so se ustavili pred cerkvijo in ob dvorani in se po skupinah pogovarjali. Srečanje je bilo prijetno, čeprav je prišlo tudi do nekaterih napetosti zaradi izbruhov posameznikov, ki se žal v družbi ne znajo obnašati in novih ljudi ne sprejemajo, zato se

poslužujejo starih načinov obrambe, kot sta nasilje in preklinjanje. Hvala Bogu, pa imamo tudi take mlade, ki znajo to preprečiti in dotičnega lepo nagovoriti. Mladina je naša prihodno-

st, zato bodimo nanjo pozorni, predvsem kot kristjani. Zaman tožimo, da v cerkvah ni mladih,

vprašajmo se raje, kaj zanje naredimo. To je bil prvi, še zelo negotov in morda premalo organiziran korak v to smer. Upajmo, da bo še veliko takih pod vodstvom naših duhovnikov in tudi laikov,

ki velikokrat znajo le kazati s pristom in kritizirati, ne pa priskočiti na pomoč.

Spominska maša

Sv. maša za žrtve Brecljeve družine iz Žapuž

V nedeljo, 12. julija, je bila v Branici, na samem kraju krvavega dejanja, vsakoletna sv. maša v spomin na usmrten članov družine Breclj iz Žapuž pri Šturjah. Letos je bila slovesnost še posebej občutena, saj je ravno 12. julija poteklo natanko 65 let od tistega žalostnega dogodka. Somaševanje je vodil č. g. Vinko Paljk. Mašnik je med pridigo med drugim poudaril, da so imena pobitih, in sicer očeta Jožeta, njegovih hčera Angele in Marice ter 13-letnega sina Martina, na prav poseben način zapisana v spominu Vsemogočnega in da zato ne bodo pozabljena. O njih je še povedal, da so kot diamanti, ki osvetljujejo pravo življenjsko pot. Navezal se je tudi na letošnje leto, ki je v Cerkvi posvečeno duhovniškim poklicem, da bi obrazložil, kako zahtevno je včasih izprostiti tak poklic. Pokojni Angela in Marica sta namreč svojčas izrazili pripravljenost darovati tudi svoji življenji, da bi se kdo od njunih štirih bratov odločil za duhovništvo. Na prav poseben način sta bili uslišani: brat Bogomil je prejel mašniško posvečenje leta 1950. Po doživetem obredu sv. maše, ki ga je spremljalo ubrano ljudsko petje, so se prisotni zbrali na obširni jasi pred gozdičem, ki je bil 12. julija 1944 priča usmrtni. Po prijetnem druženju in prigrizku so se počasi razšli. / BAV

Goli otok Tiha, a boleča obletnica

V četrtek, 9. julija, je poteklo šestdeset let od tedaj, ko je jugoslovanska oblast pripeljala na Goli otok prve zapornike. Otok obsega 4,7 kvadratnih kilometrov. Najvišji vrh z imenom Markoni meri 230 metrov. Na tem otoku je znani Titov kipar Antun Avgustinčič odkril enega najlepših in najboljših vrst marmorja v Dalmaciji. Že v stari Jugoslaviji sta slovenski politik Anton Korošec in knez Pavle Karadžordžević iskala možnost za odprtje večjega zapora na enem od jadranskih otokov, kamor bi ob morebitnem poskusu komunističnega preobrata izolirali obsojene upornike iz tedanje Jugoslavije. Načrt je prehitela druga svetovna vojna. Ideja je vzklila po-

novno v novi Jugoslaviji, po sestanku Informbiroja, ko so po Stalinovem diktatu sprejeli resolucijo, s katero se obsodili vodstvo Komunistične partije Jugoslavije, češ da je "krenilo z marksističnoleninistične linije". Vodstvo Informbiroja je naročilo Titu, da podpre resolucijo in odstrani jugoslovansko partijsko vodstvo. Tito tega ni storil, zato je v Jugoslaviji prišlo do paničnega lova na čarovnice. Iskali in odkrivali so dejanske in namišljene simpatizerje resolucije Informbiroja. V tistem času je bila tudi močna prisostnost Rdeče armade na Madžarskem, obenem pa tudi gonja proti Jugoslaviji. Vse to je pospešilo iskanje primerne kraja za izolacijo Stalinovih petokolonašev, ki naj bi jih bila Jugoslavija polna.

Otok je odkril tedanji jugoslovanski notranji minister Krajačić in to predlagal Kardelju. Ta je skupaj z najvišjim partijskim vodstvom sprejel odločitev za odprtje delovnega taborišča - "centra za prevzgojo" - na Golem otoku. Njegova zgodovina se lahko razdeli v dve obdobji: čas gulaga 1949 - 1956, ko je bil Goli otok imenovan tudi "Titovi Havaji", kamor so deportirali politične obsojence, informbirojce, kot tudi veliko nedolžnih ljudi.

Drugo obdobje se začne po letu 1956, ko z Golega otoka umaknejo politične zapornike in sem naselijo najhujše kriminalce iz tedanje Jugoslavije. V tem času so bivalne prostore posodobili, ne samo zaradi določenih mednarodnih kontrol, ki jih takšni zapori imajo, pač pa predvsem zato, da so zabrisali sramotno nezno stanje, ki so ga bili deležni prvi zaporniki. Na Golem otoku so zapore dokončno zaprli leta 1980.

Goli otok obstaja še naprej nenaseljen, tako, kot je bil pred petdesetimi leti. V času "Titovih Havajev" so med kaznjenci vladali nenormalni odnosi. Vemo, da si kaznjenci v vseh zaporih sveta med seboj v glavnem tudi pomagajo. Tu je bilo obratno. Uprava je vzpostavila tako vzdušje, da so kaznjenci sa-

mi drug drugega na različne načine trpinčili. To je bila svojstvena taktika tedanje jugoslovanske Udb in danes se samo čudimo, kako je možno, da se je kaj takega sploh lahko dogajalo.

Goli otok je pri nas, kot tudi v svetu, postal znan kot primer, kako se nad človekom sproži psihični pritisk in se v tem psihičnem

tlačenju ne samo živi, ampak tudi misli. Nad 50.000 zapornikov je tu doživljalo svojo Kalvarijo. Od te je samo na otoku umrlo zaradi žeje, podhranjenosti in najrazličnejših bolezni, kot tudi zaradi samomorov, nad 5.000 ljudi... Minilo je 29 let od zaprtja tega najbolj znanega jugoslovanskega gulaga. Ko slišijo to ime, se mnogim vedno sproži boleč spomin, ostalim, ki na srečo niso okusili tega gorja, pa predstavlja tisti del zgodovine, ki govori o načinu odstranjevanja in izoliranja nasprotnikov tedanjega jugoslovansko-partijskega vodstva, tudi za ceno trpljenja povsem nedolžnih. Ob koncu si upam zapisati: "Kadarkoli sem že bil tam, bil sem večkrat, vedno dobim potrditev, da je ta otok kljub nenaseljenosti ohranil živo pričevanje, na kakšen način je jugoslovanska socialistična revolucija žrla svoje lastne otroke..."

Ambrož Kodolja

Pogled na družbenopolitično dogajanje v Sloveniji

Tranzicijska groteska

Družbenopolitično dogajanje v Sloveniji bi po zadnjih volitvah lahko označili za groteskno. Beseda grotesken od italijanske grotta pomeni jamo. Označuje grozljive jamarske podobe, preneseno pa vse, kar je čudno, nepredvidljivo, temno. Iz podzemlja vrejo skrivne, zle sile in grozijo vse pogubiti in uničiti. Grotesknost naznanja vladarstvo nepreglednih temnih sil.

S podtalnim delovanjem so začeli komunisti na univerzi v Ljubljani v tridesetih letih prejšnjega stoletja. Poroka Hitlerja in Stalina je s tajnimi dogovori pomenila načrt za uničenje pridobitev evropske kulture in civilizacije. Komunistična partija je sredi okupacije v Sloveniji začela izvajati rdeči teror. Konspirativna izjava, podpisana v dolomitskih grapah, je zapečatila narodovo usodo in odprla jame, kamor so padali od zarotnih samodržcev pobiti zavedni kristjani in rodoljubi. Po kapitulaciji Italije so Kočevske jame že sprejele prve množične žrtve Turjaka in procesa proti slovenskim četnikom. Zadnje dejanje je groteska porevolucijske kalvarije, ki je iz dežele napravila grobišče in ta zmolčani vrhunec je za desetletja zaznamoval deželo s strahovladno brezstransko laži, zahrbtnih pobojev, hladnokrvnih prevar, skratka, dežela je postala eno samo grozeče podzemlje. Groteskna ropanja podjetnikov in

obrtnikov ter kmetskih "kulakov" so odrejali samo posvečeni; vse je nadzorovala nevidna roka policije, njenih ovađuhov in sodelavcev. In groteska je, da ta nevidna roka še vedno vpliva na družbenopolitično dogajanje tudi v formalni demokraciji. Kot je izjavil neznani udbovski funkcionar, bi on sicer povedal kaj o povojnih pobojih, jamah in prikritih grobiščih, vendar bi moral dobiti za to odvezo tajne organizacije, ki deluje preko Zveze borcev. Besede in dela zdajšnjih oblastnikov npr. glede

potrjuje tudi izjava parlamenta ES o totalitarnih režimih. Njena težava je, da kljub obsojam fašizma, nacizma in komunizma pušča ob strani paktiranje Zahoda s totalitarnim podzemljem komunistične internacionale in koncesije zaveznikov Stalina. Kajti ravno ta popuščanja Zahoda komunistom so ustvarila podzemne jame Katyna, Estonije, Ukrajine in drugih držav, tudi Slovenije. Glede na to, da ta izjava v slovenskem parlamentu od sedanje postkomunistične koalicije verjetno ne bo dobila zelene luči, bo država ostala ujetnica podzemnih navez. Zato tudi ne bomo prišli do resnice ne o Osobodilni fronti ne o tajni partijski oblasti nad narodom in njenih

posledicah, posebno ne o zmolčanih in prikritih žrtvah. Posledično bodo politiki še naprej lagali in prikrivali dejansko stanje in procese, ki jih za hrbtom državljanov in celo opozicijske politične javnosti počne vlada-

prikritih grobišč ali laži vidnih politikov le potrjujejo, da naj bi ostalo tudi naprej čim bolj skrito. Ni čuda, da zato mnogi takšno delovanje postkomunističnih oblastnikov v demokratičnih razmerah označujejo kar mafijsko. Mafije delujejo prikrito, se zarijejo v družbeno tvorbo ter vzpostavijo vzporedno oblast in državo podzemlja. Sicer se Evropa skuša izviti iz komunističnega podzemlja, kar

joča koalicija. Tako Evropa kot Slovenija bosta le morali enkrat začeti razlikovati med borbo za svobodo in med prikrito borbo za komunistično prevlado, zaradi katere je toliko ljudi končalo v komunističnem podzemlju! Resolucija parlamenta EZ sedaj tudi pri nas doživlja svoj preskus. Ker je stanje še vedno groteskno in še potekajo temni posli, je težko pričakovati politični rez s to preteklostjo. Še posebej ker celo

predsednik države najde opravičilo za laž visokega politika, a hkrati kritizira nuncijevo oznanjevanje resnice o grehah slovenskih komunistov nad narodom, kljub temu da nuncij obsoja isto, kar obsoja večina Evrope in v imenu Kristusa kliče k resnici in spravi.

Tako ostajamo še v podzemlju. Verjamem, da je bivšim komunistom in njihovim naslednikom žal za poboje, če ne zaradi drugega pa vsaj zaradi sramote, ki jim jo povzročajo le-ti. A obenem menijo, da bodo tako Slovence še lahko vlekli za nos, dokler se ne bodo prikrilo polastili večine nacionalnih dobrin. Zato še vedno delujejo skrite pisarne, potekajo tajne seje in se sprejemajo skrite odločitve, se kritizirajo odkritelji ter skrivajo lažnivci, kradljivci in prevaranti.

Vprašanje, ali Slovenci hočemo končno ven iz tega podzemlja, ki bogati peščico, množi pa množico ubožnih delavcev in nemaničev in kaznuje malo laž in krajo, veliko pa nagrajuje s položajem. Zato nam lahko "slovenski Stalini in stalinčiči" gledajo v oči in po stalinski maniri lažejo sebi in drugim. Četudi formalno nismo več v podzemlju, "stari tovariši" iz ozadja delijo naše premoženje, številni pa v njihovem imenu brezsravno napenjajo mišice in brezobzirno izvršujejo tajne posle ne v blagor državljanov, pač pa za utrđitev mafije, ki se tako samovoljno vrašča v demokratične pore pravne države. A četudi kdo meni, da je to vsaj za nekatere dobro, bo nekoč za to treba plačati račun tudi s ceno zasvojenih, pohabljenih in propadlih ljudi brez prihodnosti ter posledično brez dobrih izgledov za skupno blaginjo. Kolikor bolj se bo podzemlje zaželo v narodovo telo, toliko večja bo cena, ki jo bodo prav tako plačevali tudi tisti, ki mislijo, da je svet samo njihov. O tem, kako nosilci oblasti v teh procesih opravljajo svojo dolžnost, pa še kdaj drugič.

Janez Juhant

Srečanje Frančiškovega svetnega reda koprške škofije in FJK v Drežnici

Kot nosilci miru naj se bratje zavedajo, da ga je treba neprestano graditi

V nedeljo, 28. junija, smo se bratje in sestre krajevnih bratstev FSR Primorske - Kostanjevica iz Nove Gorice, Podnanos, Otlaka, Vipavski Križ, Tolmin in Piran - podali v Drežnico. Nekateri so šli z avtomobili, večina pa se nas je peljala z avtobusom. Ko smo prišli na vrh klanca in zagledali veliko cerkev, posvečeno Srcu Jezusovemu, za njo pa prekrasne hribe in gore, nam je nad čudovitim pogledom že začel zastajati dih. S parkirišča smo se peš podali proti cerkvi. Za nami so prišli tudi bratje in sestre iz sosednje Furlanije Julijske krajine. Ker smo ravno v mesecu, ki je posvečen Srcu Jezusovemu, za nami je bil tudi praznik Srca Jezusovega, smo pa tudi v letu duhovništva, ki je ljubezen Jezusovega Srca, kot pravi Janez Marija Vianney, smo bili presrečni, da smo se lahko zbrali v svetišču, posvečenem Srcu Jezusovemu. Ker je poslanstvo Frančiškovihi bratov in sester prinašati mir, smo se najprej zbrali v enourni molitvi za mir pred Najsvetejšim, v kateri smo prosili za ljubezen in mir v naših srčih. S premljivanjem čističnega dela rožnega venca smo počastili Jezusa in Marijo. V prošnji, ki bi ostali Jezusu zvesti tudi v trpljenju in preizkušnjah, smo se z litanijami Srca Jezusovega priporočili Njemu, saj smo lahko prinašalci miru le, če ostanemo v Njegovem Srcu.

Sledila je slovesna sveta maša, ki jo je daroval p. Mirko Veršič OFM Conv iz piranskega KB. Somaševala sta p. Aurelio Blasotti OFM Cap iz Gorice in p. Marjan Potočnik OFM Cap iz Vipavskega Križa. Pri pridigi je p. Mirko poudaril, da se moramo bratje in sestre kot nosilci miru zavedati, da je treba mir neprestano graditi.

Frančiška je privlačilo vse, kar je bilo krhko in plaho; ovčke, slavčki in golobi. Rad je imel posebno tiste brate, ki so bili manj sposobni. Tudi mi, ki smo njegovi in se nas je dotaknil, smo mu vsaj malo podobni. Frančišku je Gospod razodel pozdrav: "Gospod naj ti da mir"! Ta pozdrav je naše vodilo. Kljub temu da smo se zbrali bratje in sestre dveh različnih narodnosti, to ni bila ovira, ampak se je skozi dvojezično molitev čuti-

la velika edinstvo. Pri pridigi je p. Aurelio rekel, da sta le dve poti, po katerih lahko dosežemo mir, to sta molitev in vera. Obe

prihajata od Boga. Naš Bog je Bog življenja in, če se združimo v Njem, lahko premostimo mostove tudi med dvema jeziki in v dvema narodnostima. Jezus se je pri sv. evharistiji znoval z duhom in telesom daroval za nas in nas tokrat posebno združil. V obeh jezikih smo se zahvalili najprej Bogu, ki nas je zbral v svetišču Srca Jezusovega, drežniškemu župniku Ivanu Gregorcu, da nas je sprejel, bratom duhovnikom za

darovano slovesno mašo. Zahvalili smo se vsem, ki so pripravljali to srečanje, vsem, ki so kakorkoli prispevali k tej slovesnosti, in nazadnje vsem, ki so se srečanja udeležili, kajti, kot pravi naš brat Frančišek: lepo je, kadar bratje skupaj prebivajo. Sestra Livia Vincelli, ministrica pokrajinskega bratstva FJK, nam je prinesla pozdrave predsednika italijanskega državnega svetnega reda in brata, ki je svetnik v mednarodnem bratstvu Frančiškovega tretjega reda.

Srečanje je spremljalo pravo veselje in sreča, ki se rodi iz povezanosti z Bogom. Brat Mirko Potočnik, predsednik slovenskega državnega svetnega reda, je rekel, da je zelo vesel, da je tukaj in da čuti povezanost z brati prvega, sestrami drugega in vsemi brati in sestrami tretjega reda. Bratom iz sosedje Italije se je iz srca zahvalil za obisk in jih 9. maja prihodnje leto povabil v Piran na narodno srečanje družin FSR in FRA-MA. Za tem je sledil bučen aplavz italijanskih bratov in sester. Slovesnost smo končali z zahvalno pesmijo Hvala večnemu Bogu.

V velikem veselju in brez velikih besed, kajti za tiste, ki enako čutijo in mislijo, je dovolj dotik ali nasmeh, smo se zbrali pod šotorom ob obloženih mizah. Razšli smo se v želji, da srečanje ni zadnje, ampak prvo izmed mnogih, ki si bodo sledila.

D. Lipušček, FSR Kostanjevica

Kratke

Papež Benedikt XVI. je v Vatikanu prvič sprejel Obama

Papež Benedikt XVI. je v Vatikanu v petek, 10. t. m., prvič sprejel ameriškega predsednika Baracka Obama, ki se je svetemu očetu ob tem zahvalil za "veliko čast". Papež Benedikt XVI. in Obama naj bi govorila o vprašanjih, ki strani povezujejo, kot tudi o tistih, pri katerih si Vatikan in ZDA

nasprotujejo. "To je velika čast, najlepša hvala", se je svetemu očetu Benediktu XVI. zahvalil Obama, ki se je s papežem srečal prvič. Pred tem sta namreč govorila le po telefonu. Papež Benedikt XVI. in ameriški predsednik sta zasebni pogovor, ki je trajal okoli 40 minut, opravila v papeževi osebni knjižnici v Vatikanu. Papež je Obama povprašal o tridnevem vrhu voditeljev sedmih industrijsko najrazvitejših držav in Rusije (G8), ki je bil v italijanski L'Aquili, ameriški predsednik pa je srečanje ocenil kot "zelo produktivno". Obama se je pred tem srečal tudi z vatikanskim državnim tajnikom Tarcisio Bertonejem. Papež je po avdienci Obami izročil dokument o reproduktivni tehnologiji, ameriški predsednik pa je ob tem dejal: "O tem sva govorila pred tem. Na letalu bom imel kaj brati". V dokumentu z naslovom Dignitas Personae (Dostojanstvo osebe) so našteje biomedicinske tehnike, ki jih Cerkev označuje za nezakonite. Med njimi so uporaba matičnih celic v terapevtske namene in uporaba kontracepcijske tablete po spolnem odnosu. Obama je papežu na srečanju tudi obljubil, da bo poskusil omejiti število splavov v ZDA. "Papež mi je povedal, da je Obama potrdil svojo zavezanost poskusu zmanjšanja števila splavov v ZDA", je dejal tiskovni predstavnik Vatikana Federico Lombardi in dodal, da je bila Obamova obljuba "zelo jasna". "Molil bom za vas. Molil bom za vaše delo", pa je Obami ob odhodu dejal papež.

Najstarejše ohranjeno Sveto pismo že na spletu

Kakšnih 800 strani najstarejšega ohranjenega Svetega pisma so zbrali in povezali v izdajo, ki je dostopna prek spleta. Novico so potrdili iz British Library v Londonu. Več kot polovico 1600 let starega rokopisa Sinajski kodeks (Codex Sinaiticus), napisanega

v grščini na pergamentu, so združile ustanove štirih držav. Digitalni posnetki v visoki resoluciji ohranjenih listov Biblije iz 4. stoletja so dostopni na strani www.codexsinaiticus.org. British Library je v znak zagona te spletne strani pripravila razstavo, ki bo trajala do 7. septembra. Codex Sinaiticus je v enem od samostanov na Sinaju ležal nedotaknjen kar 1500 let, našli so ga namreč leta 1844 in razdelili med Veliko Britanijo, Rusijo, Nemčijo in Grčijo. Vodja rokopisov, ki izvirajo iz zahodnega sveta, v Britanski knjižnici Scot McKendrick, je poudaril, da dostopnost dokumenta ponuja mnoge raziskovalne možnosti. "Codex Sinaiticus je eden najstarejših pisnih zakladov. Ta 1600 let stari rokopis odpira okno v razvoj zgodnjega krščanstva in je dokaz iz prve roke, kako so besedilo Biblije prenašali z generacije na generacijo", je dejal McKendrick. Izvirnik je obsegal 1460 strani velikosti 40 x 35 centimetrov.

Kongres Evropske službe za duhovne poklice: "Bodite sejalci zaupanja in upanja!"

Od četrta, 2. t. m., do nedelje, 5. t. m., je bil v Rimu letni kongres Evropske službe za duhovne poklice. Naslov srečanja je bil "Sejalci evangelija poklicanosti: Beseda, ki kliče in pošilja ...". V imenu Slovenske škofovske konference sta se ga udeležila Vlado Bizjak in s. Štefka Klemen OSU kot člana mariborskega centra za duhovne poklice. Letošnjega kongresa v Rimu se je udeležilo 88 predstavnikov iz 22 evropskih držav. Namen tega srečanja je bil živeti v občestvu, skupaj moliti in razmišljati o problematiki duhovnih poklicev v Cerkv. Glavni organizator je bil narodni center za duhovne poklice iz Italije, ki mu predseduje nadškof msgr. Italo Castellani. Na kongresu je bilo več predavanj, ki so vsa imela za temo poklicanost in odločitve za duhovne poklice. Osrednji dogodek kongresa je bila privatna avdienca pri svetem očetu Benediktu XVI., ki je spomnil, da je "skrb za poklice za vsako škofijo ena izmed pastoralnih prednostnih nalog". Vse navzoče je povabil, da bi bili "sejalci zaupanja in upanja" v svetu.

Končno tudi odprtje športno-kulturnega centra

Bogato praznovanje sv. Ane v Pevmi

Praznovanje sv. Ane v Pevmi bo letos še posebej živahno, saj bodo domačini ob tej priložnosti končno dobili igrišče, na katerem se bodo otroci lahko igrali.

Praznik se bo začel že v četrtek, 23. julija, ob 20.30, ko bo predstavitev knjige *Življenje in delo Angele Boškin* avtorice Andreje Korenčan. Knjiga govori o prvi šolani medicinski sestrin v Slovenskem, Angeli Boškin, ki je pokopana v Pevmi. Predstavitev knjige bosta popestrila glasbena točka in ogled filma *Angela Boškin, Poti k ljudem*, ki ga je posnela RTV Slovenija. Predstavitev bo potekala na odprtem, tik ob cerkvi. V primeru slabega vremena pa bo v cerkvi.

V petek, 24. julija, bo ob 19. uri slavnostno odprtje igrišča s prezezom traku, blagoslovom ter priložnostnimi govori. Slovesnosti bodo namreč prisostvovali goriški župan Ettore Romoli, odbornik za šport pri goriški občini Sergio Cosma, predsednik okrožnega sveta za Pevmo, Štmaver in Oslavje Lovrenc Peršolja in nekdanji predsednik okrožnega sveta Silvan Primožič. Na novem igrišču bodo nastopili otroški pevski zbor osnovne šole Josip Abram iz Pevme, mladi kotalkarji društva

Vipava s Peči, košarkarji ekip Dom in Kontovel ter odbojkarji Olympie in Našega praporja. Sledila bosta družabnost in ples z ansambлом Mački. Na ogled bo tudi razstava fotografij, ki pričajo o gradnji igrišča.

V soboto, 25. julija, bodo prišli na svoj račun mladi. Kot že vrsto let doslej bo Pevma gostila Maratono Rock, na kateri bodo nastopile mlade rock skupine: Kanalje, The Maff, Simplex in U-kop. Večer bo posvečen dobri glasbi in bo potekal v novem športno-kulturnem centru.

V nedeljo, 26. t. m., bo ob 9. uri maša z birmo in procesijo po vasi. Ob 20.30 bodo domačini gostili gledališko skupino, ki deluje v okviru PD Šandrež. Publika se bo ob veseloligi z naslovom *Čudna bolezen*, v kateri bosta nastopila Majda Zavadlav in Božidar Tabaj, lahko pošteno nasmejela. Nazadnje bo istega dne nagrajevanje natečaja *V domačem vrtu cvetijo*, na katerem bodo nagrajene gojiteljice najlepših rož; razstavljalji bodo tudi fotografije in prikazovali diapozitive. V primeru slabega vremena bosta igra in nagrajevanje potekala na sedežu KD Sabotin v Štmavru.

SR

Kratke

Organizatorji vabijo na 33. šagro sv. Ane

Tradicionalna in po vsej Goriški priljubljena poletna šagra sv. Ane v istoimenski mestni četrti se bo začela v četrtek, 16. julija, in končala na praznik zavetnice, v nedeljo, 26. t. m. Pod pokroviteljstvom goriške občinske uprave jo organizirata kulturno-rekreativni in športni odbor, tokrat s prenovljenim vodstvom, ki je bilo zaupano dr. Corradu Thomannu. Enogastronomski kioski bodo vsak večer odprti od 19.30 dalje, različni glasbeni ansambli pa bodo od 20.30 dalje vabili k plesu; program prvega dne predvideva tudi nastop plesalcev združenja Alexander Club. V prostorih bližnjega župnišča bo potekal običajni srečelov s številnimi in bogatimi nagradami. Tombola z bogatimi nagradami, ki vsako leto privablja veliko množico, bo potekala v soboto, 25. julija, ob 23.15. V nedeljo, 26. julija, bo ob 10.30 slovesna maša, pri kateri se bodo na poseben način spomnili zakoncev, ki letos praznujejo 25 oz. 50 let poroke. Ob isti priložnosti bodo tudi podelili nagrado "Amico del Borgo 2009". Šagra, na katero novi odbor še posebno toplo vabi tudi slovenske goste, je znana po svoji odlični gastronomski ponudbi, zlasti po piščancu na žaru, pa tudi po čevapčičih, ražnjičih, klobasah, njokih, zelenjavi na žaru in drugih vsakovrstnih kulinaričnih dobrotah; sladkosnedneži bodo imeli letos na razpolago ne le sladoled, ampak tudi palačinke in breskve z vinom. To, kar bo odbor zaslužil, bo vložil v rekreativne, kulturne in športne pobude otrok in odraslih v četrti in v korist vsega mesta. Odborniki in sodelavci, ki jih združuje želja po povezovanju in prijateljstvu, namreč že več mesecev skrbno pripravljajo dogodek in se že vnaprej zahvaljujejo vsem, ki se bodo v prijetnih poletnih goriških večerih udeležili šagre.

Ureditev pritličnih šolskih prostorov v Ul. Brolo

Prejšnji teden je spet stekel postopek za ureditev pritličnih prostorov in prilagoditev varnostnim predpisom osnovne šole Oton Župancič v Ulici Brolo, ki doživlja zadnja leta zaradi vse večjega števila vpisanih učencev vedno hujšo prostorsko stisko. Občinski tehnični uradi so le zaupali pripravo načrtov podjetjem, ki jih vodi videmski arhitekt Franco D'Orlando. V pritlični hali, ki je neizkoriščena že več desetletij, naj bi pridobili tri učilnice, manjši prostor in nova stranišča. Za dela bo občinska uprava najela posojilo, obresti bo plačala deželna uprava, obroke pa pokrajina. Na pokrajinski ravni sta za novi poseg veliko naredila slovenska pokrajinska odbornika Mara Černic in Marko Marinčič.

MIRENSKI GRAD Velika množica na novomašnem slavu g. Mirka Butkoviča

Duhovnik, "znamenje Božje bližine, ki ga naš svet tako potrebuje"

Velika množica ljudi z obeh strani goriške meje se je v nedeljo, 12. julija, v sončnem poletnem dnevu na Mirenskem Gradu udeležila novomašnega slavlja g. Mirka Butkoviča, ki je bil posvečen v duhovnika 28. junija v Ogleju. To je bil praznik vse goriške Cerkve, vasi sovdenske župnije, kjer je g. Mirko bil v pomoč pri pastoralnem delu, pa tudi mirenski župniji, na katero je na poseben način navezan.

Tridesetletni g. Butkovič, po rodu iz Tržiča, ki je začel bogoslovje v Trstu in ga dopolnil v Ljubljani, je tudi z odliko diplomiran organist in velik ljubitelj sakralne glasbe. V Marijino svetišče nad Mirmom je stopil v sprevedu več kot dvajsetih sobratov z obeh strani meje. V imenu združenega pevskega zbora Miren-Rupa-Peč, ki je pod vodstvom Gregorja Klančiča odpel skrbno izbrane pesmi,

mi besedami povzel Butkovičev prijatelj g. Alessio Stasi, ki je pred tremi leti tudi sam postal novomašnik. Na-

menj okoli nas in v sebi, tistih Božjih namigov, ki se razodevajo tudi v čisto vsakdanjih dogodkih, na katere se učimo gledati z Božji mi očmi v luči vere. To resnico je v svojem življenju postopoma, a globoko zaznal tudi novomašnik. Za to je bilo potrebno neustudno iskanje in sprejemanje

nadaljevalo ob mogočem petju, ki sta ga na orgle spremljala Eva Dolinšek in Matej Lazar. Tik pred koncem svete maše je g. Mirko stopil pred mikrofon; zahvalil se je Bogu za dar življenja, staršem, g. Alessiu, lazaristom z Mirenskega Gradu, pevcem, dirigentu in organistom, vsem, ki ga podpirajo v molitvi, in tistim, ki so mu pripravili praznično slavlje. Prisotne je pozval, naj v duhovniškem letu molijo za duhovnike, naj rastejo v ljubezni do Boga in svete evharistije, še posebno pa za

ga je Andrej Budin s svojim krepkim nastopom sprejel kot "Božji dar", saj je pred njim tam zadnji pel novo mašo pred več kot 40 leti g. Jurij Devetak. G. Mirko je bil res dar, ko je leta 2002 med božičnimi prazniki ponudil svojo pomoč, pa tudi potem, ko je več let orgljal in vzbudil nov rod organistov. V tem prostoru je pripravil nešteto koncertov in tako nadaljeval tradicijo, ki jo je leta 1967 začel Hubert Bergant, je povedal Budin. S svojo diplomsko nalogo o Benediktu XVI. in cerkveni glasbi je nudil izhodišče za številna razmišljanja in razprave o tem, kako opleniti bogoslužje in razvijati talente. G. Mirka je nagovoril tudi predstojnik skupnosti lazaristov na Mirenskem Gradu p. Zdravko Pogorelec, ki se mu je zahvalil za to, kar je doslej naredil. Poudaril je, da je na ta dan ob njem sicer veliko duhovnikov, med njimi

jprej se je navezal na prvo berilo, na lik judovskega kralja Ahaza, ki si po pripovedovanju preroka Izaije ni hotel izprositi od Boga nobenega znamenja.

Otopelost, mlačnost in nevtrajnost so bolezen tudi našega časa, je povedal pridigar, in vendar nimajo dosti opraviti z vero. Danes slovesno obhajamo velik praznik, kot Cerkev se silno veselimo dogodka, moramo pa priznati, da veselje ni popolno, saj nas kot Cerkev skrbi pomanjkanje novih duhovnih poklicev. Ne primanjkuje samo ti, "primanjkuje nam splošne vzgoje v trdnih odločitvah in trajnih izbirah v življenju mladih", je zatrdil. Če bomo imeli vero, če bo naša vera trdna, če bomo vztrajno molili, če bomo mladi rod vzgajali k vztrajnosti, k neomajnosti evangelijske resnice, nas Bog nikdar ne bo zapustil. Vsak človek je poklican na eno ali drugo pot; vsak

znamenj Božje bližine, pa tudi trma in vztrajnost na poti, ki jo je spoznal in vžljubil za edino svojo. V Kristusu je spoznal odtis Božjega obstoja. Iz srca je g. Stasi povedal prijatelju, da "biti duhovnik danes ni lahko, a lahko postane edinstveno lepo, odrešujoče zate in za tiste, ki se ti bodo zaupali". Za novomašno podobico je g. Butkovič izbral zadnje besede iz Matejevega evangelija, "Jaz sem z vami vse dni do konca sveta". V tej luči je pridigar pozval novomašnika, naj se vedno pogloblja v skrivnost Jezusove navzočnosti, da bo tudi on odtis Njegovga obstoja in navzočnosti. "Išči vedno znamenja od Boga v svojem življenju"! Včasih ne bo lahko, "včasih se ti bo zdelo, da Bog molči", toda "našel jih boš v tihoti, pa tudi v vedrini prijateljskih odnosov". Spodbudil ga je tudi, da bi bil vedno resnično zvest služabnik oltarja, zvest služabnik živega kruha, "ki ga boš delil vsem, otrokom, materam, očetom, potrebnim, bolnim, ostarelim". Tedaj boš "znamenje Božje bližine, ki ga naš svet tako potrebuje". Prijatelja je g. Stasi zau-

nove duhovniške poklice. "Samo če bomo imeli še duhovnike, bo Jezus Kristus lahko prisoten med nami", kot je tudi sam obljubil, ko je rekel: "Jaz sem z vami vse dni do konca sveta". Mirenci so se novomašniku poklonili tudi z recitacijo pesmi rojakinje Vere Lestan, posvečene novi maši. Praznovanje se je v veselem razpoloženju nadaljevalo v Rupci na prireditvenem prostoru PD Rupa-Peč ob obloženih mizah in ogromni torti s kelihom v sredini in grozdi ob straneh. Radostno pritrkovanje je spremljalo praznične trenutke in toplo ploskanje se je zaslilo, ko je med pogrnjene mize stopil novomašnik. Nepozabno slavlje se je sklenilo v rupenski cerkvi, vhod katere je krasil slavalok s cvetjem in napisom Novomašnik, bod' pozdravljen. Novomašnik in verniki so se za veliki dar nove maše zahvalili s slovesnimi večernicami s petimi litanijami in zahvalno pesmijo.

pa žal malo mladih. Zato se mu je zahvalil, da jih je s svojo prisotnostjo spodbudil, da oživijo milost, ki jim je bila kot duhovnikom dana. Bogoslužna berila je v homiliji s premišljenimi in globoki-

človek je nemiren iskalec, vanj je od vsega začetka položena iskra, želja po resnici, po iskanju prave poti. Brez poglobljenosti, brez notranjega miru, brez molitve ne moremo dojemati Božjih zna-

pal Mariji in njenemu varstvu ter ga pozval, naj vedno gleda naprej, naj bo "srčen, pogumen in srečen pričevalec Kristusovega življenja". Po novomašnem blagoslovu se je bogoslužje slovesno

Dekoar Close Harmony v župnijskem parku v Štandrežu

Pevski pozdrav poletju z nastopom vrhunskega nizozemskega zbora

V lepem župnijskem parku v Štandrežu je v ponedeljek, 6. julija, potekal prav poseben koncert z naslovom *Pozdrav poletju*. Zvečer je namreč nastopil nizozemski zbor Dekoar Close Harmony, ki ga sestavlja 28 študentov z univerze v Utrechtu in ki se je prejšnjo soboto na mednarodnem zborovskem tekmovanju C. A. Seghizzi tudi odlično odrezal; v istih dneh je nastopil tudi v več drugih krajih po naši deželi.

Njegov repertoar obsega skladbe različnih zvrsti, od jazza in popa do latinske glasbe in klasičnih skladb, še zlasti pa goji tipično sodobnejšo zvrst close harmony, za katero je značilno, da so glasovi zelo blizu drug drugemu, iz česar nastajajo priredbe s kompleksnimi in gostimi harmonskimi sozvočji. Pevci, ki jih ponavadi v uradni zasedbi spremljajo klavir, bobni in kontrabas, izvajajo tudi petje na jazzovske zloge, pa tudi vokaliziranja, s katerimi posne-

majo značilne učinke jazzovskih instrumentov. V Štandrežu so - tudi zaradi tehničnih težav - pod taktirko mladega Christoph MacCartyja, ki vodi zbor od lani, peli a cappella in povsem navdušili občinstvo ne le z briljantnim poudarjanjem, pač pa tudi s svojim dodelanim scenskim nastopom, ki poma-ga ojačiti smisel in prikaz izvedb.

Zborovski sestav Dekoar Close Harmony, ki si je pred dvema letoma prisvojil naziv najboljši-

ga nizozemskega zbora, nekako uha-ja iz shem naših tradicionalnih zborov prav zaradi mimike, plesa in premikanja pevcev; ti so v svojem izvajanju neoporečni, kljub temu da - kar je bilo še najbolj presenetljivo - niso med petjem nikdar gledali dirigenta, ampak so z veliko mero navdušenja in vitalnosti z nasmeja-

nimi pogledi iskali stik s publiko. Pesmi, ki so jih odpeli, so bile pretežno angleške (nizozemska je bila le ena, res lepa, posvečena nesrečni ljubzenski zgodbi na tramvajski liniji št. 14), med njimi priredbe črnih duhovnih, najrazličnejše avtorske, razgibane in meditativne, vsekakor odlično izvedene.

V imenu prosvetnega društva Štandrež, ki je s tem večerom ne le ponudilo prijetno poletno razvedrilo, temveč tudi vpogled v vrhunske so-

dobno zborovsko snovanje, je goste v slovenščini, italijanščini in angleščini pozdravil Dimitri Brajnik, zborovorja MePZ Štandrež David Bandelj pa se jim je na koncu zahvalil ter jim podaril šop cvetja, steklenico rujnega in zbirko skladb domačina, mladega skladatelja Patricka Quaggiata. / DD

Foto DPD

Foto DPD

SCGV Emil Komel

Giuseppe Guarrera diplomiral z desetico in pohvalo

V petek, 10. t. m., je na konservatoriju Tartiniju v Trstu diplomiral pianist s Centra Komel z najvišjo oceno in pohvalo. Šele 17-letni pianist je dve leti študiral v razredu prof. Sijavuš Gadžijeva in vzbudil v letih študija v Gorici večkrat pozornost zaradi svojih visokih poustvarjalnih sposobnosti. V koncertni sezoni KC Lojze Bratuž je zablestel z Mozartovim koncertom KV 271 z orkestrom Arsatelier. V sklopu Snovanj pa je 22. maja suvereno izvedel svoj diplomski program. Njegov uspeh je uspeh tudi goriške šole, predvsem pa pedagoških prizadevanj prof. Gadžijeva, ki nam je v letih svojega delovanja v našem mestu poklonil že mnogo lepih presenečenj.

Zaključek mojstrskega tečaja

V nedeljo, 12. t. m., se je z nastopom v dvorani Pokrajinskih muzejev na Goriškem gradu končal mojstrski tečaj, ki sta ga vodila prof. Sijavuš Gadžijev in prof. Črtomir Šiškovič. Obiskovalo ga je sedem pianistov in šest violinistov, ki so poleg domačinov prišli v Gorico iz Ljubljane, Tolmina, Idrije, Škofje Loke, Conegliana in Vidma. Na zaključnem nastopu so igrali: Alessandro Villalva, Nika Kovačič, Noemi Cristiani in Michele Schincariol, Brina Kozlevčar, Armin Čoralič, Tomaž Hostnik, Tina Grego in Bruno Mereu. Ob koncu so vsi udeleženci prejeli potrdilo o obisku tečaja. Ob poslušanju mladih talentiranih izvajalcev lahko pritrdimo, da je tečaj, ki ga je organiziral Mednarodni center za glasbo in umetnost Arsatelier iz Gorice, povsem uspel.

Darovi

Namesto cvetja na grob Natka Antonija darujejo:

- za CRO iz Aviana: Albin in Marija Hvala 100,00, Romano in Zorka Marusič 100,00, Marinka Leban 100,00 evrov; - za PD Podgora: Kristina Kovic 50,00, člani PD Podgora in prijatelji Adriano, Albin, Aljoša, Alojzija, Ana, Barbara, Bruno, Claudia, Dana, Daniela, Dario, David, Elena, Franco, Gina, Ivo, Karla, Katja, Klemen, Lidija, Majda J., Majda S., Marija, Marjan, Marta, Milan, Milena, Nevenka, Rudi, Vanda, Walter - skupno 480,00 evrov; - za podgorsko cerkev: svojci 100,00, Jožica 10,00, člani Ansambla Lojze Hlede in prijatelji 120,00 evrov; - za Karitas: biblična skupina iz Podgore 120,00 evrov.

Ob rojstvu Tadeja daruje družina F. -B. Podveršič za sklad Ota-Hrovatin-Alpi 100 evrov.

Čestitke

Prišel je Tadej, Urška ga je povila, Bogdanu ga podarila. Naj Bog blagoslovi našo novo družinico, so želje vse žlahte Podveršič-Mozetič! Tadej pa s sorodniki čestita sestrični Tamari Podveršič za opravljen izpit teorije na konservatoriju Tartini v Trstu.

- Dragi Tadej, dobrodošel! Naj bo svet zate lep, za mamico Urško in očka Bogdana pa poln otroških nasmehov. "Strici" iz PS Musicum - V teh dneh se pri zboru Lojze Bratuž veselimo: pevki Mojci se je rodil Anže, Urški in Bogdanu pa Tadej. Iskrene čestitke! Sopevci z dirigentom Bogdanom Kraljem - Pevcem MePZ Lojze Bratuž in njihovu dirigentu Bogdanu Kralju ob zlateg nastopu na mednarodnem tekmovanju Seghizzi iskreno čestita Zveza slovenske katoliške prosvete. - Števerjanska sekcija

Slovenske skupnosti želi članu nadzornega odbora Marinu Humarju ob 70. življenjskem jubileju mnogo dobrega, zdravja in radosti. - Ob veselju, ki ga pevci MePZ Lojze Bratuž občutijo zaradi lepega uspeha na mednarodnem tekmovanju Seghizzi, se iskreno zahvaljujejo dirigentu Bogdanu Kralju za ves vložen trud in mu želijo vesele počitnice.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 17.07.2009 do 23.07.2009)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 20.00 do 21.00, na soboto ob 15. uri. Spored:

Petek, 17. julija (v studiu Andrej Baucon): Poletni večeri: najboljša domača narodno-zabavna in zabavna glasba turbo dance, vroče novice, zanimivosti in humor.

Sobota, 18. julija (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v beneškem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 20. julija (v studiu Andrej Baucon): Poletni sodobni sound, najboljši svetovni in domači hiti (nekoč in danes), vroče novice, zanimivosti.

Torek, 21. julija (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 22. julija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Planinski vrabec - Izbor melodij.

Četrtek, 23. julija (v studiu Niko Klanjšček): Poletje po domače.

RONKE In memoriam: Viktor Lovriha

Zapustil nas je najstarejši slovenski domačin

srečo je dobil delo pri dobrih kmetih in nato pri privatniku kot pek, tako ni imel težkega dela kot drugi Slovenci, ki so bili nameščeni v raznih delovnih južne Italije. Ko so prišli Amerikanci, se je vrnil v domači kraj. Vseskozi je delal kot pek, najprej v Trstu v ulici Ginnastica, nato pa v Dolini pri Suščevih do upokojitve leta 1967. Potem se je z ženo Marijo preselil v Ronke, kamor so ga trije vnuki z lahkoto hodili obiskovat.

Ob okrogli obletnici leta 2007 so bili povabljeni sorodniki in domači slovenski znanci. Ob tej priložnosti so sosedje in sorodniki spekli slastne dobrote in z nasmehom na ustih prišli voščiti osebi, ki je skromno prišla do takega cilja. Gospodu Lovrihu so prišli čestitat tudi predstavniki ŽePZ iz Ronk ter SKRD Jadro in takratni župnik Fausto Furlanut iz kraja San Pier d'Isonzo, saj je tja Viktor hodil z družino k maši. Na praznovanje je povabila hči Sonja, ki je zdravnica v tržiški bolnišnici.

Pogrebno mašo, ki je bila 11. julija v župnijski cerkvi občine San Pier d'Isonzo, je vodil župnik Lucio Comellato; pokojnik počiva na pokopališču v tej fari. Člani društva Jadro in ženskega pevskega zbora izrekajo iskreno sožalje hčerki Sonji in njeni družini Gandin iz zaselka S. Zanut.

Naj povemo še, da je po približno 25 letih 100. okrogle obletnice Alojza Devette (Devetak) z imenom Tinčin, ki je dočkal 103 let in je bil zadnji izdelovalec bičev v Ronkah, bomo tretjega avgusta Slovenci praznovali 100-letnico njegove hčerke Gabrijele. KM

Na Visoki šoli modernih jezikov
za tolmače in prevajalce Tržaške univerze
je dne 13. julija magistrirala
iz konferenčnega tolmačenja

KATJA VONČINA

Iskreno ji čestitajo

brat, starši in ostali sorodniki

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

Novo!

Predstavitve knjige bo v četrtek, 23.7.2009, ob 20.30 v parku ob cerkvi v Pevmi sledila bosta glasbena točka in ogled filma POTI K LJUDEM o življenju in delu Angele Boškin

Repen / Kraška hiša

Črno-beli svet, ki ga več ni, Zdenka Vogriča

Minuli petek, 10. t. m., je bil v Repnu v Kraški hiši lep, "goriški" večer, saj je predsednica Zadruga naš Kras Martina Repinc, ki že vrsto let skrbi za dejavnost čudovite galerije na Krasu, hotela na lep način predstaviti goriškega fotografa in zbiratelja narodnega blaga Zdenka Vogriča. Razstava črno-belih Vogričevih fotografij je na ogled pod naslovom ... bila so Brda, kar pomeni, da je umetnik tokrat postavil na ogled samo tista svoja dela, ki jih je posnel v Brdih v mladih letih in prikazujejo svet, ki ga danes več ni. Prav zato ni naključje, da je Vogriča predstavil etnolog in ljubitelj kmečkega sveta, direktor Goriškega muzeja Andrej Malnič, ki je seveda na razstavi prosto govoril o kmečkem svetu, kate-rega je zabrisal čas, objavljamo pa njegov zapis v priložnostni zbiranki: "Fotografski svet Zdenka Vogriča je poseben in enkratni. A izjemen ni zato, ker so njegove podobe lepe in krasne. Prevza-

me nas, ker so podobe tako resnične in domače, a hkrati tako daleč, daleč stran od nas. Zdi se, da je življenje, ki ga je v objektiv mojstrsko ujel Zdenko Vogrič, naš svet. Ko zremo v posnetke, verjamemo, da je vse, kar gledamo – vinogradi, trte, kmečko orodje, travniki, polja, klet, kuhinja, kmetija – resnično naše, del nas in na dosegu roke.

Zdi se nam, da lahko vse, prav vse, zdaj in tu zgrabimo, prime-mo, objamemo, občutimo, oku-simo. Zdi se nam, da lahko celo vstopimo v staro hišo, ki nam jo kaže slika, in nazdravimo z domačimi pri mizi. A to je prevara. Kdor gleda te fotografije, v resnici ne vidi resnice. Sveta, ki ga je Zdenko Vogrič posnel pred leti, danes ni več. Ostale so le tihe

Z leve: Andrej Malnič, Zdenko Vogrič in Martina Repinc (foto M. Vogrič)

sledi, neme priče o tem, kako so še nedavno tega živeli naši starši in njihovi starši, kako so živeli ljudje, ko smo bili mi še otroci. Od tistih časov, ko so bile posnete te fotografije, pa do danes, se je vse spremenilo. V nas, ki smo kot otroci s pogledi še ujeli življenje, ki je kopnelo pred očmi, kot kopni sneg na soncu, je na ta odhajajoči svet ostal skrit spomin. A ta prezrti spomin se je v nas vtisnil, kot bi bil v kamen vklesan. Le ponovno smo ga morali odkriti v sebi! Za vse nas so fotografije Zdenka Vogriča več kot zgolj umetniške fotografije in tudi veliko več od dokumentarne fotografije. So naš spomin, osebni in kolektivni spomin, ki pohlevno čaka, da se ga znova zavemo. Zaradi njih lahko danes razumemo preteklost in tudi sedanost. Ko na fotografiji vidimo stara rezljana vrata, ki vodijo v klet, vemo, da smo to že vse nekoč živeli. Vemo, da smo neke in nekaj tudi že sedeli pod murvo pred kmečko hišo; vrteli napravo za mešanje polente; okusili kruh iz krušne peči; gledali plug, ki reže in obrača zemljo; zlagali kope sena; se vzpenjali po starih cerkvenih stopnicah; podtikali ogenj na odprtem ognjišču in poskakovali po dvorišču, pokritem s skriljem. In še marsikaj lepega smo počeli na deželi, tako kot povsod, kjer imajo ljudje radi življenje. Življenje je Zdenko Vogrič vedno imel rad. Ni bilo ure in ni bilo dneva, ne letnega časa, da ga ni fotografska strast vlekla v naše vasi in med naše ljudi. To je bila njegova življenjska dolžnost, življenjsko poslanstvo in veselje. Nam v srečo".

Umrli je pisatelj Peter Božič

V 77. letu starosti je minuli teden umrl slovenski pisatelj in dramatik Peter Božič. Rojen 30. decembra 1932 na Bledu, je Peter Božič osnovno šolo obiskoval v Novem mestu in Mariboru, med II. svetovno vojno je bil deportiran v Nemčijo. V Ljubljani je

Foto Miha Fras

študiral gozdarstvo, nato slavistiko na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Krajši čas je bil bibliotekar na Jesenicah in učitelj v Krvavi peči na Dolenjskem, nato samostojni književnik, časnikar, uslužbenec pri ZKOS, nato na ministrstvu za kulturo. Bil je tudi urednik revije Mentor. Med njegova zgodnja dela sodijo kratka besedila, katerih značilnost je njihova pravljica in poetična obarvanost. Ni bil zgolj avtor proze, izjemen je tudi njegov opus na področju dramatike, skozi katero je skušal iskati odgovore na vprašanja o smislu življenja in bivanja. Ustvarjal je bil vse življenje. V romanih je razčlenjeval eksistencialistično občuteni, ogroženi, razkrojeni, groteskni svet ljudi na obrobju družbe ali v okoliščinah medvojnega pregnanstva, hkrati pa je vnašal v slovensko pripovedništvo modernistične prvne. Tudi za njegove drame je značilen premik k modernizmu, v dramatično absurda, v odkrivanje postvarelosti in igre, s čimer je utiral pot reizmu in ludizmu. Med Božičevimi proznimi deli so Izven, Na robu zemlje, Jaz sem ubil Anito, Zemlja, Na njeni travi, Očeta Vincenca smrt, Človek in senca (1990), Zdaj, ko je nova oblast, med dramami pa Človek v šipi, Zasilni izhod, Križišče, Vojaka Jošta ni, Kaznjenci, Dva brata in Komisar Kriš. Božič je med drugim leta 1972 prejel nagrado Prešernovega sklada, leta 2002 pa je prejel državno odlikovanje, srebrni častni znak svobode RS. V obdobju po upokojitvi je kot član mestnega sveta mestne občine Ljubljana največ svoje pozornosti namenil razvoju kulture in športa v Ljubljani.

Tradicionalno septembrsko kulturno srečanje 44. Študijski dnevi Draga 2009

Letošnji Študijski dnevi Draga 2009 so že 44. po vrsti in bodo kot vselej ponudili zanimiv sklop predavanj, na katerih bodo znani predavatelji razpredali zanimive aktualne tematike. Program, ki so si ga zamislili prireditelji, Društvo slovenskih izobražencev, je tale:

Petek, 4. septembra 2009
Ob 16.30: dr. David Bandelj
... MI SE IMAMO RADI (Pregled in vizija medkulturnih, medosebnih in medliterarnih odnosov med Slovenci v Italiji in Sloveniji)
Predavanje se bo dotaknilo na videz preproste, a v resnici precej komplicirane palete odnosov med Slovenci, ki prebivamo v Italiji (t. i. "zamejstvu"), in Slovenci, ki jim je od začetka njihovega življenja (ali skoraj...) dano prebivati v matični domovini. Na podlagi pregleda medosebnih izkušenj in odnosov, medkulturnih delovanj in prepleta literaturnega ustvarjanja, ki je predavateljeva profesionalna raziskovalna dimenzija, bomo prek analize sta-

nja poizkusili vizionarsko pogledati, kakšna prihodnost se nam obeta.

Sobota, 5. septembra 2009
Ob 16.30: dr. Boštjan Žekš
SLOVENC V ZAMEJSTVU IN PO SVETU PO PADCU MEJA, V ODBOJU GLOBALIZACIJE
V predavanju bodo predstavljeni pogledi Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu na trenutni položaj Slovencev izven meja Republike Slovenije in do trendov, ki jih opažamo na tem področju. Posebej bomo obravnavali Slovence v tujini in tiste iz zamejstva. Glede Slovencev v tujini je potrebno poudariti, da z njimi država Slovenija vzdržuje stike le preko društva, kar pa v novih pogojih nikakor ni dovolj. Treba bo uvesti nove, modernejše načine, ki nas bodo povezovali tudi z novo generacijo izseljencev, ki so visoko izobraženi in so domovino zapustili zaradi boljših pogojev za svoje strokovno, znanstveno ali pedagoško delo ter se v glavnem v

društva ne vključujejo. Tudi pri zamejstvu moramo v novih pogojih spremeniti svoje poglede in svoje aktivnosti. Po eni strani moramo jasno definirati pravice, ki jih naše manjšine v sosednjih državah imajo po državni zakonodaji, po meddržavnih pogodbah in glede na porajajoče se evropske poglede na status in pomen manjšin, ter vztrajati pri njih. Po drugi strani pa moramo z aktivnim sodelovanjem Slovenije s sosednjimi državami in Slovencev v zamejstvu z večinskim narodom zboljševati splošno klimo in razumevanje za probleme manjšine in za njen pomen.

Nedelja, 6. septembra 2009
Ob 10. uri: dr. Edvard Kovač
POSTKRŠČANSKA ERA ALI VEK NOVEGA KRŠČANSTVA?
Predavanje se bo spoprijelo z vprašanji izginjanja krščanstva, prihajanja novih duhovnih tokov in seveda, kaj je s tako težko pričakovano pomladitvijo krščanstva ali se res naznanja? Krščanstvo izginja s kulturnega in družbenega

obzorja zahodnega sveta, celo v duhovni sferi se postavlja le ob bok novim duhovnim gibanjem. Vendar se pojavlja tudi nova središča krščanstva. Ta mladost krščanskega verovanja pa ne prihaja iz nove doktrine, tudi ne z utrditvijo stroge moralnosti, ampak iz poslušanja za eksistencialno stisko in upanje človeka. V tem smislu bi lahko krščanstvo prineslo novo alternativo narcisoidni zahodni tehnici civilizaciji na eni strani in na drugi strani razstiralo pot novemu upanju. V čem je lahko krščanstvo izvirno na tej poti v temne človeške srca in v odkrivanju svetlobe človeški duši? Kaj lahko naredi, da se s svojo mesijansko vlogo znova pojavi v kulturni in družbeni sferi, ne da bi prineslo s seboj reminiscence nadvlade in iz-

ključujočnosti?
Ob 16. uri: dr. Matej Makarovič
SLOVENIJA, EVROPA IN GLOBALIZACIJA
Globalizacija kot kombinacija procesov transnacionalne konvergenca, koordinacije, funkcionalne diferenciacije in medsebojne soodvisnosti ob upoštevanju

regulirana odprtost Slovenije do globalizacijskih procesov bistvena za razvoj slovenske družbe in zakaj so težnje k avtarkičnosti in zapiranju problematične ter nevarne? Kakšne učinke imajo procesi globalizacije na strukturiranje slovenskega političnega prostora in v kolikšni meri slovenski politični prostor vendarle kljubuje tem procesom?

V nedeljo, 7. septembra, ob 9. uri bo na prireditvenem prostoru za udeležence Drage sv. maša.

Spremna prireditve: BREZMEJNI ŠTUDIJSKI DNEVI – TRI DESETLETJA IZRAZOV
V soboto, 5. 9. 2009, ob 11. uri, v Bambičevi galeriji na Opčinah, Proseška ul. 131 (nasproti župnijske cerkve), bo odprta razstava fotografij trideset let študijskih dnevov Drage.

ekonomskih, političnih in sociokulturnih razsežnosti. – Evropska unija kot del globalizacije ali odziv na globalizacijo in z njo povezana tveganja. – Zakaj je ustrezno

Sergio Pahor

Marij Maver

Na Pilonovi domačiji

Marussigova in Uršič na razstavi Dva

V Pilonovi galeriji so v juniju odprli razstavo slikarskih del dveh mladih goriških umetnikov – Mirjam Marussig in Mihe Uršiča. Podnaslovljena Dva kot projekt umetnostne zgodovinarke Nataše Kovšca obenem premierno odpira razstavljalški cikel galerije Kustosi izbirajo, znotraj kate-rega je izbranemu kustosu zaupan izbor avtorjev in ves spremljevalni postopek pri organizaciji razstave. Likovna kri-

tičarka, ki prihaja iz goriškega kulturnega prostora, je razstavo zasnovala kot konfrontacijo in soočanje dveh spolov, dveh različnih šol – Marussigova je leta 2004 diplomirala na ljubljanski likovni akademiji, Uršič pa leta 2000 na beneški – in dveh različnih usmeritev na likovni poti. Njuna likovna nagovora namreč "nista povezana in ne ustvarjata medsebojnega dialoga" ter nam tako "odstirata ... dve različni občutenji sveta, dve povsem različni naravi": Uršičeve sublimne

strukture, ki jih sam opisuje z "...v iskanju prostora in časa...", ter konkretno upodobitev osnovnih eksistencialnih vprašanj Marussigove, ki skozi besede: "...v neskončnem vesolju vseh doživetij ostajajo strah, hrepenenje, občutek moči, ... v svojem bistvu enaki. Izbrani motivi so vzeti iz tega neskončnega števila različnih človeških izkušenj". Slikarkino raziskovanje teh primarnih človeških čustev se razkriva skozi figuro samo ali nje dejanje, preko medija "klasične slike", ki svojo podlago črpa iz slike na elektronskem mediju ali v njeni lastni inscenirani fotografiji. S približevanjem fotorealizmu se sodijo v t. i.

"postmedijsko sliko" v slovenski umetnosti, vendar niso stvarjene s pričakovano fotografsko natančnostjo, slikarka jih namreč "obdela" z njej lastno potezo, črto. Medtem pa je Uršičevo likovno dejanje naravnano v študij abstraktnega in v razvoj v sublimno sliko, za katero doseganje po besedah Tomaža Brejca "ni dovolj le abstrakcija, ampak globlji sesto v minimalizmu". Stičišča ali točke oddaljevanja umetnosti Dveh je Nataša Kovšca osvetlila z ugotovitvijo, da nam dela Mirjam Marussig

in Mihe Uršiča "razkrivajo njuno neizmerno željo po samorazkrivanju in spoznavanju lastnega telesa/duše, po odkrivanju nevidnega in "varno skritega" v globinah človekove psihe. Oba poskušata v svojih delih izraziti primarne človeške emocije: Uršičeva notranja razpoloženja so utelešena v formi, v "brezinteresnih" oblikah, medtem ko se Marussigova za vizualni prikaz svojih občutij in razpoloženj poslužuje figuralnih motivov in dramatičnih prizorov, ki v gledalcu vzbudijo čustveni odziv". Razstava, ki obenem zaokroža galerijsko polletno sezono ter vabi v novo septembrsko razstavno dogajanje, je na ogled do petka, 17. julija.

Tanja Cigoj

48. Mednarodno zborovsko tekmovanje Seghizzi Med zlatimi nagrajenci tudi MePZ Lojze Bratuž

48. Mednarodno zborovsko tekmovanje Seghizzi bo ostalo pev-
cem mešanega zbora Lojze Bratuž
v prijetnem spominu, saj se je
pričelo z njihovo uvrstitvijo med
zbore, ki jih je mednarodna žirija
ocenila z odliko v kategoriji s prostim
programom. Goriški sestav
je v isti kategoriji prejel tudi po-
sebno nagrado državnega
združenja Feniarco kot najboljša
italijanska pevska skupina v tem
sklopu. Goriški zbor se je na po-
budo sedanjega zborovodje Bog-
dana Kralja vrnil na oder tega tek-
movanja po preko tridesetih letih
od prejšnje udeležbe. Kralj je pev-
ce solidno pripravil na to izkušnjo
z enako pozornostjo do tehnične in
izvajalske dodelave izbranega
programa, ki je želel biti poklon
slovenski in slovanski zborovski
kulturi: "Moja prva misel pri izbiri
tekmovalnega sporeda je bilo upoštevanje
slovenske ustvarjalnosti, tako na umetnem
kot na ljudskem področju. V tem
sklopu me je na poseben način
zanimalo vrednotiti našo zamejsko
literaturo, zato sem vključil v
program mojstrovino Karla

Pahorja Očenaš hlapca Jerneja, ki
je po mojem mnenju ena od naj-
lejših skladb sloven-
ske literature na-
sploh, a tudi skladbo
Liberia me, ki jo je
Goričan Patrick
Quaggiato napisal le-
ta 2005. Njegova sk-
ladba ni pretirano
eksperimentalna po
slogu, a je v fazi študi-
ja postavljala naše
pevce pred velik iz-
ziv. Izbira skladbe
Jakoba Ježa je bolj
praktične narave, da
bi v programu imeli
tudi primer ljudske
govorice, Bogorodice
Devo Sergeja Rach-
maninova pa je naš
poklon mednarodni
literaturi, s slovan-
skim predznakom".
Zbor Bratuž je prejel
plaketo in je nastopil
na gala koncertu na-
grajencev v četrtek,
ko je potekalo tudi nagrajevanje
slopevcev 15. mednarodnega

pevskega tekmovanja Seghizzi
(kjer ni bilo nagrajencev iz naše

priznanje kot italijanska finali-
stka), dolga vrsta glavnih in po-
sebnih nagrad za nastope v vseh
kategorijah A-tekmovalne sekcije
pa je sledila v nedeljo, ob
zaključku trodnevni, zahtevnih
selekcij. Med letošnjimi tekmovalci,
ki so prihajali iz petnajstih evropskih,
azijskih in afriških držav, je po
elegančnosti izraza, lepoti glasov,
ne nazadnje toplini in komunika-

služeno osvojil prvo nagrado v
drugi A kategoriji z vzorno izved-
bo renesančnega programa, a tu-
di priznanje žirije v pisani kate-
goriji z ljudskim programom, ki jo je
obogatil z južnoameriškimi ritmi,
ter še nekaj posebnih priznanj.
Mednarodna strokovna žirija je
zaradi objektivne tehnične in stil-
ne dovršenosti nagradila z neka-
terimi od glavnih nagrad nemški
zbor Consono, ki se je uvrstil na

ne usmeritve stavila vse na jazz li-
teraturo in na priredbe črnskih
duhovnih, kar ji je zagotovilo na-
grado žirije in publike. S petjem,
plesom, energijo in ritmi južnoa-
friške tradicije pa je mladinski
zbor Kwazulu prevzel občinstvo,
ki mu je z glasovanjem podelilo
posebno nagrado v kategoriji pri-
redb ljudske glasbe.

Mednarodna strokovna žirija, v
kateri so sodelovali razni zboro-
vodje, ki so se v zadnjih letih izka-
zali s svojimi zbori prav na tem
tekmovalnem odru, je ocenila
nastopajoče zelo uravnoteženo, z
razumom in srcem, saj ni pri na-
grajevanju zanemarljivo nobene od
najbolj zaslužnih skupin. Člani
žirije so pravilno upoštevali tudi
težek izziv dveh dobrih mladins-
kih zborov (iz Poljske in Belgije),
ki sta zaradi pomanjkanja kate-
gorije za tovrstne sestave kljubovala
konkurenci odraslih pevcev, a sta
ob koncu odnesla vsak eno od
posebnih nagrad.
Slovesnost nagrajevanja v nabito
polni dvorani gledališča Verdi in
v običajnem, razposajenem vz-
dušju zborov, ki so pustili za seboj
napete trenutke trodnevni tek-
movalnih nastopov, je potekala
ob prisotnosti raznih političnih
in kulturnih osebnosti, med kate-
rima je bila tudi govornik in
slikarka Cecilia Seghizzi, ki je po-
darila eno od svojih umetnin
zboru, ki je zmagal v kategoriji so-
dobnih skladb.

PAL

Prof. Italo Montiglio izroča zlati priznanji dirigentu zbora Lojze Bratuž Bogdanu Kralju in predsedniku zbora Marku Terčiču (foto JMP)

deže, razen Videmčanke Marie
Giovanne Michelini, ki je prejela

tivnosti izvajanja izstopal portor-
iški univerzitetni zbor, ki je za-

close harmony skupine Dekoor,
ki je na podlagi svoje specialistič-

Ob stoletnici Glasbene matice Uspešni koncerti na sugestivnih prizoriščih

Na vhodnih vratih Mira-
marskega gradu je
prejšnji petek visel napis,
ki si ga vsi organizatorji kulturnih
dogodkov najbolj želijo:
"koncert je razprodan". S takim
uspehom se je zaključil prvi sk-
lop koncertov ob stoletnici Gla-
sbene matice, ki jih je Pokrajina
Trst imela v gosteh v sklopu po-
bud festivala Gledališča v gleda-
lišču. Institucio-
nalno priznanje ob
visoki obletnici se
je namreč istovetilo
z vključitvijo v
glasbeno-gleda-
liški kontekst, kjer
so se profesorji in
učenci slovenske
glasbene šole
lahko predstavili
širšemu občinstvu.
Glasbena matica je
izpolnila obljube
in se je izkazala po
kakovosti nasto-
pajočih glasbe-
nikov ter z odzi-
vom publike, ki je
s številno udeležbo
na vsakem koncer-
tu potrdila posluš
do delovanja usta-
nove.

Pod geslom Mladi
že sto let in s pisa-
nimi transparenti
stoletnice so učen-
ci šole imeli častno
nalogo, da so od-
prli celotni pro-
gram festivala ob
Evropskem
prazniku glasbe z
matinejo v okvi-
ru glasbenih sprehodov
v parku Miramarskega
gradu. Ob prisot-
nosti predsednice Pokrajine
Trst Marie Tereze Bassa
Poropat, članov
vodstva in upravnega
odбора Glasbene
matice so učenci z
raznih oddelkov igrali
v slikovitih lokacijah
in s tem popestrili
nedeljski sprehod
mnogih, ki so jim
z zanimanjem sledili
skozi vse etape. Raz-
nolike kombinacije
glasbil so ustvarili
člani kvinteta flaut,
kitarista, violinista,
harmonikarka in
trio pozavn. Har-
monikarski orkester
Synthesis 4 je

pod vodstvom Claudia
Furlana odprl in sklenil
celotni program s
svojo živobarvno izraz-
nostjo. Niz večernih
koncertov je na dvo-
rišču Devinskega
gradu odprl dvojni
koncert z mednarodno
uveljavljenimi docen-
ti šole: v prvem delu
je profesorica solo-
pevskega oddelka
Krisztina Nemeth
predstavila premiero
svojega glasbeno-
gledališkega projekta
Lju-

Foto Kroma

bezen je večna. Pod
skupnim imenomalcem
različnih aspektov
ljubezni so vsaka s
svojim izraznim
sredstvom ustvarjale
tri mlade ženske:
poleg omenjenih
pevk, ki je odpela
skladbe španskih
in italijanskih avtor-
jev, tudi igralka
Nikla Petruška Panizon
s poezijami v ita-
lijanskem, sloven-
skem in španskem
jeziku in še učen-
ka šole Tadeja Kralj
na harfo. Drugi del
prijetnega večera je
s tehtnim solo pro-
gramom oblikoval
kitarist Marko Feri.
Niz se je nadaljeval
nekaj dni kasneje
s koncertom v avdi-
toriju Zavoda
Združenega sveta
v Devinu, kjer

so v poklon stoletnici
Glasbene matice za-
igrali člani komornega
orkestra Camerata
strumentale italiana,
ki ga sestavljajo tudi
člani tržaškega oper-
nega gledališča G.
Verdi. Gostujoči
orkester je ob tej
priložnosti sodeloval
s solisti Glasbene
matice, ki sta bila
tokrat flautistka
Erika Slama z baro-
čnim koncertom in
harmonikar Igor
Zobin, ki se je prvič
koncertno soočil s
skladbo argentinskega
mojstra Astorja
Piazzolle, znanim
koncertom Aconcagua.

V razprodanih dvorani
Miramarskega gradu
so na tretjem večeru
niza nastopili članici
dolgoletnega klavir-
skega dua Beatrice
Zonta in Vesna Zup-
pin ter duo, ki ga
sestavljata violinist
Matej Santi in fi-
lipinski pianist Aries
Caces. Nastop Santija
je na poseben način
pritegnil zanimanje
publike, saj se nekdanji
učenec Glasbene
matice že več let iz-
polnjuje v Avstriji,
kjer bo kmalu do-
končal magistrir-
anj na dunajski Uni-
verzi za glasbo, in je
ob stoletnici tržaške
šole stopil na oder
s posebnimi občutki:
"Igrati za Glasbeno
matico v prelepem
okviru Miramarskega
gradu je bilo zame
pravo doživetje in
prijetno presenečenje.
Vesel sem, da je šola
prisotna s svojimi
ustvarjalci na takem
prizorišču, kjer jo
lahko spozna širši
krog obiskovalcev,
in da je delžna
takega odziva
publike".

Po prvi trojici večernih
koncertov bo Glasbena
matica nadaljevala
še z zadnjim festival-
skim programom
septembra meseca,
ko bo na sporedu
večer z duom Alek-
sander Ipavec (harmoni-
ka) - Paola Chia-
budini (klavir). Celotna
koncertna pobuda v
sodelovanju s Pokra-
jino, ki jo je zasnovala
in koordinirala prof.
Mojca Šiškoč s sode-
lovanjem profesorjev
šole, je dala šoli večjo
vidnost tudi na po-
dročju institucionalnih
stikov in njen uspeh
bo verjetno jamstvo
za nadaljevanje na
tej poti, saj je Glas-
bena matica končno
dobila svoj prostor
pod večjimi reflek-
torji mestne kulturne
stvarnosti. PAL

Lonjer / Arteden

"Prisrčno vzdušje je ključ uspeha"!

Že sedem let se vas Lonjer
v juliju spreminja v labora-
torij umetniških izrazov
z ustvarjalnim "zasedanjem"
notranjih in zunanjih prostorov
vaškega športno-kulturnega cen-
tra. Osnovna zamisel domačega
društva ob ustanovitvi Artedna je
bilo vzpostavljanje stikov med
umetniki različnih narodnosti,
ki naj bi za en teden dali krila svoje-
mu navdihu ob skupnem bi-
vanju in izmenjavanju vtisov;
uresničitev načrta je tako lepo
uspela, da je pobuda postala for-
mat, ki ga na vala navdušenja
udeležencev prejšnjih let skušajo
ponavljati tudi v Walesu in v Ka-
taluniji.

Predstavitve programa je poteka-
la v duhu povezave s Skladom
Sergij Tončič z odprtim razstavo
letošnjega dobitnika
nagrade Zlato rno
Ivana Žerjale in z gostovanjem
finalista, harmonikarja
Igorja Zobina. Srečanje med
različnimi umetniškimi
izrazi je bilo tudi tokrat
v ospredju pozornosti,
a s širitvijo na nova
področja. Ob glasbi
in plesu je letošnja
izvedba uvedla
dialog likovne umet-
nosti s poezijo z do-
godkom, ki so ga iznajdljivi
organizatorji krstili z
imenom Poetart. Nadaljevala
se je v sodelovanju
z društvom FotoTrst 80
fotografska delavnica
Artreport oz. vzporedno
dokumentiranje vseh
faz ustvarjalnega tedna,
ki se je prelilo v zaključno
razstavo. Fotograf
Marco Tavino pa je
postavil razstavo z
naslovom Podoba iz
Vietnama.

V dopoldanskih urah
so potekale ustvarjalne,
kuharske in jezikovne
delavnice za otroke in
za najstnike. Kuharski
tečaj je bil namenjen
tudi odraslim, saj se
tudi v kuhinji skrivajo
"umetniški zakladi".
Prijazno vzdušje sku-
pnosti umetnikov je
vsak dan popestril
dodatni kulturni ali
razve-

drilni spored: prikaz
orientalskih plesov,
večerni koncerti, pevski
sprehodi po vasi v
sodelovanju z učenci
Nižje srednje šole s
Katinare in s člani
lonjerske mladinske
pevske skupine Tončka
Čok, ki jo vodi Manuel
Purger.

Gostujoči protagonisti
eksperimentalne
delavnice likovnega
izražanja so bili
fotografinja Mariya
Efremova (Bolgarija),
likovni ustvarjalec
Azad Karim (Irak) in
slikarka Gerda Sture
(Latvija). Arteden
ima mednarodni značaj,
a je tudi priložnost za
vrednotenje tukajš-
njih umetnikov, ki
delujejo v domačem
kraju ali v tujini; le-
tos so ustvarjali in
razstavljali fotogra-
finja Vesna Kranjec,
nekdanja sodelavka
Artedna, ki zdaj živi
v Pragi, slikar Luca
Vianello in mojstrica
mozaične obrti Ro-

la mozaik: simbolično
prikazuje težave, ki
jih ženske doživljamo
v umetnosti in v življenju,
ter izraža svojo željo po
uveljavljanju. Na teh
delavnicah sem srečala
ljudi, s katerimi delim
isto ljubezen do umetnosti.
S svojimi prijatelji se
težje pogovarjam o tem,
tukaj pa govorimo isti
jezik in se počutim
lepo".

Navdušena koordinatorka
celotne pobude Jana
Pečar se veseli uspeha
in priljubljenosti lonjer-
skega Artedna, obenem
trdno verjame v ohranitev
izvirnih načel pobude
tudi v prihodnje: "Ar-
teden je telovadnica,
kjer se vsakdo lahko
neformalno preizkuša
v zelo sproščenem,
skoraj družinskem
okolju, saj je pobuda
vključena v vaško
življenje. Ravno prisrčno
vzdušje je ključ

Foto Kroma

berta Skerlavaj. Vzdušje
Artedna je povzel Gerdo,
ki najraje ustvarja v
samoti: "Zame je ta
izkušnja izjema, navad-
no delam v ateljeju in
ne maram skupinskega
ustvarjanja, a tukaj
so vsi tako prijazni z
mano, da mi je res
prijetno, saj nas je
cela vas dobesedno
posvojila. Ker sem
specializirana v
slikanje ladij, sem
se tudi v Trstu odpr-
vala v pristanišče,
kjer sem iskala nove
vire navdih". Za
Tržačanko Roberto
je Arteden prva
možnost razstavljanja
z lastnim imenom,
saj je do sedaj sode-
lovala pri razstavah
deželne šole za izde-
lovanje mozaikov: "Za
razstavo sem pri-
pravila avtobiografski
osnutek, iz katerega
sem ustvari-

uspeha pobude, za
katero nam skoraj
ni treba več iskati
udeležencev, saj se
iz leta v leto sami
prijavljajo. Članice
društva kuhajo zanje
in prijateljsko
druženje je pogoj
za uspeh kulturnega
trenutka. Arteden
je izločba, saj včasih
imam vtis, da se
premalo poznamo
med seboj in ne
znamo ovrednotiti
svojega dela. Zato
si želim večje
vidnosti projekta,
ki bi moral pridobiti
evropsko razsežnost
in postati bolj
viden tudi v mestu.
V perspektivi
postopne rasti bi
želela Artednu, da
bi tudi v prihodnje
ohranil tisto
pristnost, ki ga in
nas zaznamuje
brez vsakršnega
vzvišenega pristopa".

PAL

In memoriam

Vera Lozej - Prva voditeljica slovenskih tržaških skavtinj

Izgubili smo veliko in plemenito osebnost našega povojnega tržaškega dogajanja! Vera Lozej, ki bi oktobra dopolnila 87 let, se zadnjih nekaj let ni več pojavljala zunaj doma zaradi težav z dihanjem, pred kratkim pa si je pri padcu še zlomila nadlaket. Sprejeli so jo v bolnišnico, a ji niso mogli kaj dosti pomagati. V soboto, 11. julija, popoldne je spokojno in mirno odšla od nas.

Pri dvajsetih letih je prebolela tuberkulozo, in čeprav so ji napovedovali kratko življenje, je bila v resnici močna tako glede zdravja

ga gibanja v Trstu. Njo so izbrale za glavno voditeljico. Ko so njene prve skavtinje zrasle in so začele postajati voditeljice ter širiti gibanje še na Kras in v prvih 60-letih tudi na Goriško, je Vera Lozej menila, da je svoje delo opravila in ga je namenoma začela odlagati na mlajše. Pri tem pa je še vedno pomagala in svetovala, kolikor je kdo potreboval. V letih velikih taborov volčičev in veveric, ko je bilo na taboru po sto otrok in več, je hodila pomagat v taborno kuhinjo.

Voditelj je s svojim zgledom učila, naj bodo vztrajni pri svojih

stališčih, vendar naj predvsem gojijo obzir in spoštovanje drug do drugega in do vsakega najmlajšega novince. Ko danes gledamo nazaj, v kakšnih okoliščinah in s kakšnimi sredstvi se je začela ta pustolovščina, se lahko samo klanjamo pogumu in naprednosti ustanoviteljev. Pred pol stoletja dekleta še niso nosile hlače, niso hodile taborit, se niso smele družiti s fanti, še razredi so bili večinoma ločeni po spolu itd. Skavtizem je takrat postal tudi velika šola samostojnosti za dekleta in se je krepko prijel v naši stvarnosti.

Za vse svoje "stare skavtinje" se je do konca zanimala, kaj delamo, za vsako je vedela, kako nam gre. Nastale so vezi, ki jih niti smrt ne more pretrgati. Ohranili jo bomo v trajnem spominu kot vodilno osebnost, ki je opravila za našo narodno skupnost ogromno delo, čeprav se morda tega ne zavedamo, ker se sama s tem ni nikoli hvalila niti ni silila v ospredje.

Vera Tuta Ban

Z globokim spoštovanjem in veliko hvaležnostjo se klanjamo spominu **VERE LOZEJ**, ustanoviteljice in dolgoletne načelnice Slovenskih tržaških skavtinj.

Slovenska zamejska skavtska organizacija

Odperto pismo

Vabilo na kratek oddih

Draga gospe in gospodične!

Kdo od nas si ne želi vsaj malo oddiha od vsakdanjega vrveža in trušča? Me smo se odločile, da si vzamemo tri dni in se oddaljimo od vsakdanjega življenja. V ta namen se zatečemo v lep kraj, ki je blizu mesta, a se zdi, da si sredi hribov, med gozdovi, v tišini in miru. Ti dnevi pa ne bodo prazni, napolnili jih bomo s skrbjo za duhovno rast.

To so dnevi duhovnih vaj v Domu blagov (Le Beatitudini) med Opčinami in Trstom od ponedeljka, 17. avgusta zjutraj, do srede, 19. avgusta zvečer. Vodil jih bo znani pater Silvin Krajnc, ki bo prišel med nas z Brezij. Govore bo posvetil Sv. Pismu. Toplo vas vabimo, da se nam pridružite. Telesnemu oddihu boste do dale bogatenje svoje duševnosti. Informacije in prijave na tel. štev. 040 299409 pri gospe Normi Jež. Iz Slovenije je predklicna štev. 0039. / Nada Martelanc

Mladi in politika: ta dva pojma težko shajata drug z drugim. V naši manjšinski sredi pa se je pred časom začela pot mladim, ki so se odločno zavzeli za 'javno stvar'. Pred nedavnim je Novi glas obravnaval goriško skupino Prihodnost, tokrat pa je na vrsti tržaška Mladi za mlade.

Nataša Zerjul

Kako je vzklila želja tedanje skupine nadobudnih po ustanovitvi novega mladinskega družbenega subjekta Mladi za mlade?

Zamisel se je porodila pred nekaj leti, ko smo začeli razmišljati, kako bi bili bolj aktivni in kako bi se lahko izkazali in zbrali okrog sebe skupino takih prijateljev, ki so na isti valovni dolžini kot mi. Na začetku smo organizirali nekaj neformalnih sestankov, na katere smo vabili vse prijatelje in znanke, da bi skupaj definirali in organizirali skupino; z ustanovno sejo, 15. oktobra 2008, pa je bila javno in formalno ustanovljena nova politična skupina Mladi za mlade.

Kako bi nam predstavili vašo ekipo?

Treba je povedati, da je naša skupina odprta vsem mladim od 16. do 30. leta starosti, tako da se na sestankih večkrat prikažejo novi obrazi, ki prislunkejo in aktivno sodelujejo pri debati. Izvoljen pa je bil tudi ožji odbor, ki skrbi za stike z javnostjo in za organizacijo sestankov ter pobud: na mesto pokrajinskega predsednika je bila izvoljena Tanja Peric, na podpredsedniško pa Alessandro Počakaj, pokrajinsko tajništvo pokrivam podpisana, blagajna je zaupana Matiji Mosenichu, za deželne tajnika pa je bil na prvem Deželnem kongresu mladim SSK imenovan Tomaž Špacapan.

Vse kaže, da se mladi za politiko ne zanimajo: vaša skupina torej plava proti toku?

Že od samega začetka smo bili vsi prepričani, da ne bo lahko zbrati nekaj mladim, ki bi se aktivno udeleževali na političnem prizorišču, ko vidimo, da se mladi največkrat politiki izogibajo. Mladi, predvsem v višješolskih letih so, žal, čedalje manj angažirani ne samo v političnih, ampak tudi v kulturnih ustanovah nasploh; razlogov za to situacijo je več: pomanjkanje volje, brezbriznost, asimilacija..., kar pa je najbolj hudo, opažamo, da imajo mladi do politike in politikov negativen pristop: odločili so se pa vendar, da si ne bodo sami gradili prihodnosti z lastnimi izbirami, ampak da bodo vse prepustili drugim.

Zakaj imajo po vašem mnenju mladi do politike tak odpor?

Tako obnašanje ni povsem neopravičeno: če pogledamo stanje naše 'lokalne' politike, opazimo, da ni veliko prostora, namenjenega mladim, zaradi tega splahni zanimanje tudi pri tistih redkih, ki bi se radi aktivno udeleževali. S tega vidika lahko rečemo, da skupina Mladi za mlade plava proti toku, ker jo sestavljajo v glavnem mladi, ki verjamejo, da se lahko ta situacija obrne, reši.

Tomaž Špacapan

Nekoč ste izjavili, da je izhodiščni pojem skupine Mladi za mlade čut pripadnosti slovenskemu narodnemu telesu: čutiti se Slovence namreč.

Tako! Izhodiščna točka te skupine je čut pripadnosti slovenskemu narodu, čut pripadnosti neki celoti, ki nima meja, pač pa gre tja, kamor sega slovenska beseda. Skupina že od vsega začetka skrbi

za spoštovanje pravic naše narodne skupnosti v Italiji, ki jih določa italijansko in mednarodno pravo, za razvoj slovenskega jezika in kulture ter daje podporo našim ustanovam, društvom in drugim subjektom na teritoriji.

V kakšnih odnosih je skupina Mladi za mlade s stranko Slovenska skupnost? Kaj pravzaprav pomeni delovati pod njenim okriljem?

Ko govorimo o izhodiščni točki naše skupine in o skupnem imenovalcu, se navezujemo na ideale in ideje našega profesorja in pisatelja Borisa Pahorja, kateremu smo pred kratkim podelili plaketo Častnega mentorja in vzora Mladi za mlade. Njegovo življenje in delo, njegovi nagovori mladim in starejšim so za nas ključnega pomena, neko okno v svet za naprej. Dalekovidni Boris Pahor po našem mnenju presega vse politične meje, ki se danes kažejo v naši narodni skupnosti, ter predstavlja pravi pojem enotnosti. In prav to je tisto, po katerem

sodelujemo pri odločitvah, smo prisotni 100%.

Kakšne pa bodo poteze Mladih na deželnem nivoju?

Na deželnem nivoju enkratno sodelujemo s kolegi skupine Prihodnosti iz Gorice, s katerimi določamo smernice delovanja Mladih SSK, urejamo skupno spletno stran, organiziramo razne pobude, izlete, srečanja z drugimi manjšinami po Evropi, še posebej pa negujemo vezi z mladimi iz strank iz Slovenije in Italije. V Italiji smo se do sedaj večkrat srečali s predstavniki Demokratske stranke in bi radi tesnejše sodelovali tudi s slovenskimi komponentami strank Italijanskih komunistov in Prenove. Smer enotnosti nas pelje prav k sodelovanju z vsemi političnimi subjekti, kjer delujejo Slovenci. Mladi SSK na deželnem nivoju imamo za cilj poenotenje naših ljudi v eno politično silo, ki se lahko imenuje Mladi SSK ali tudi drugače. Mi smo za zdaj v ta namen začeli tako in v naš krog vabimo vse naše lju-

denstvo z našo skupino prav tistih ljudi, ki še danes niso vezani na stranko, ki nas v delovanju podpira. Cilji, ki smo si jih zastavili, so taki, da se zanje lahko katerakoli oseba, ki čuti slovensko, zlahka zavzame. Vrata so odprta vsakomur in ideje so dobrodošle v naši sredi!

Kako poteka sodelovanje z goriškimi kolegi skupine Prihodnost? Kakšne podobnosti vas združujejo, v čem in glede na kaj pa je vaše delovanje različno?

Čeprav se je goriška mladinska sekcija Prihodnost ustanovila nekoliko kasneje od naše, se je od vsega začetka razvil zelo pozitiven odnos, usmerjen k medsebojnemu sodelovanju. Kljub pozitivnemu soočanju pa se skupini nekoliko razlikujeta v delovnih smernicah, ki pa ju vodijo k uresničitvi skupnega cilja. Združuje nas skupni duh, ki stremi k temu, da bi mlade ljudi seznanjali z aktualnostjo, ki zadeva našo slovensko skupnost, in soudeležili v

stremimo tudi Mladi, ki smo že večkrat podčrtali pomen enotnega slovenskega političnega nastopanja, pa tudi enotnosti nasploh, ki je danes še v oblakih in žal še vedno v trdnem primežu nekaterih subjektov, ki se temu protivijo.

Prav zaradi teh in podobnih zadev se je politična skupina Mladi za mlade odločila, da bo delovala pod okriljem stranke Slovenske skupnosti, ki je nositeljica idealov Borisa Pahorja. Pahor je sam povedal, da se v tej stranki dobro počuti. Njegove kandidature na listah Slovenske skupnosti dajejo občutek politične svežine in vabijo tudi nas mlade v politiko. V stranki delujemo kot Mladi SSK skupno s kulturno-športno-politično skupino Prihodnost iz Gorice. Slovenska skupnost nam daje popolno avtonomijo, kjer odločamo sami o sebi in imamo kot Mladi SSK tudi izvoljene predstavnike v telesih stranke bodisi v Trstu kot v Gorici. V Trstu imamo npr. 6 izvoljenih predstavnikov v pokrajinskem svetu, 2 v tajništvu, 2 v deželnem svetu in 1 v deželnem tajništvu. To so številke, ki dajejo naši skupini neko težo tudi znotraj edine slovenske stranke v Italiji.

Štartalimo prav z idejo, da naša skupina lahko nastane samo pod okriljem edine slovenske stranke v Italiji, katero lahko obogatimo z našo prisotnostjo, in imamo tudi možnost, da določene stvari izboljšamo, predlagamo, aktivno

di. Kar se tiče bolj konkretnih smotrov, za katere smo si zadali neki termin, je pa ustanovitev treh političnih skupin v Benečiji, kjer naj bi ena delovala v Kanalski in Železni dolini, ena v Reziji in ena v Čedadu. Slednja bi v bistvu črpala iz Nadiških in Terskih dolin ter na splošno iz Beneške Slovenije. To bi bil prav gotovo izreden uspeh Mladih SSK, a še posebno naše narodne skupnosti, ki bi pridobila vidljivost, vpliv, politiko in še posebej mlade.

Mladi so tisto, kar potrebuje naša narodna skupnost. Politična svežina, homogenost in skupni imenovalec se gradijo prav na tem nivoju, kjer obstajata še vedno neka razbremenjenost in vedrina.

Tanja Peric

"Mladi za mlade v svojem malem združujemo mlade, ki niso le 'strankarski', ampak prihajajo iz različnih sredin in realnosti. Je že res, da jih je dobra polovica iz strankarskih krogov, to pa le ni celota. Cilj je odprtost na 360°, ste nekoč izjavili. Ali je v več kot letu dni delovanja skupina Mladi za mlade povečala svojo bazo za vrstniki, ki niso strankarsko opredeljeni oziroma, ki sodijo v druge politične in ideološke sredine, ki se ne prepoznavajo v SSK?"

Ponosni smo, da lahko obeležimo aktivno sodelovanje in somišl-

političnem delovanju, ki zadeva predvsem zamejstvo, ob tem pa smo sklenili zelo dober odnos tudi z ostalimi slovenskimi manjšinami. Te cilje dosegata skupini po različni poti, in sicer goriška skupina je bolj nagnjena k sociokulturnemu delovanju, medtem ko smo mi Tržani bolj kulturno-politično angažirani.

Katere so bile najbolj odmevne pobude, ki ste jih kot tržaška sekcija doslej priredili?

Začetek našega delovanja smo obeležili z ustanovno sejo, ki je potekala v nabrežinski kamnarski hiši pred skoraj letom dni, in s predstavitvenim večerom, ki smo ga takoj po prejšnjem organizirali v osnovni šoli na Colu, na vabilo novinark Martine Kafol pa smo se predstavili tudi na koprski oddaji Brez meje. 28. januarja tega leta smo v dvorani Zadrúžne kraške banke organizirali javno debato o spravi med dvema izrednima gostoma, in sicer prof. Jožetom Pirjevcem in prof. Samom Pahorjem. V sodelovanju z goriško skupino Prihodnost smo v mesecu aprilu pripravili prvi deželni kongres in slovensko mladinsko srečanje treh dežel v Ovčji vasi v Kanalski dolini, prav na območju, na katerem je zelo važno, da se Slovenci "oglasimo" ponovno! Naše delovanje je pred kratkim zaznamoval večer, poimenovan Mladi srečajo Borisa Pahorja, ki je potekal na Kmetiji Milič v Zagradcu.

VATIKAN Sporočilo novega škofa Giampaola Crepaldija

"Vsem želim pokloniti besedo upanja!"

Predragi bratje in sestre, "blagor vam in mir od Boga našega Očeta in od Gospoda Jezusa Kristusa" (1Kor 1,3). S temi besedami sv. Pavla vas pozdravlja vaš škof, ki ga je Gospod poklical, naj služi sveti tržaški Cerkvi po dolgem obdobju duhovništva in škofovanja pri Italijanski škofovski konferenci in pri Svetem sedežu. Msgr. Evgen Ravignaniju, ki je s tolikšno predanostjo in krščansko zavzetostjo vodil škofijo, gre moja ter preko nje tudi vaša občutena zahvala. Stal nam bo še naprej ob strani in spremljal nas bo s svojo molitvijo in ljubeznijo.

Kot si lahko dobro predstavljate, vam priznam, da predstavlja moj prihod v Trst neki nov začetek, ki ga spremljajo mnoga trepetajoča pričakovanja glede na to, kar me čaka, mnoge bojazni za res nove, ki se jih bom v novih okoliščinah moral lotiti, boleče ločitve, ki jih bom moral storiti od mnogih dragih oseb, od mnogih prijateljev, zlasti od dragocenih sodelavcev papeškega sveta za Pravico in mir. Pričakovanja, bojazni in ločitve, vse to sem položil v Gospodove previdne roke, ki me bodo podpirale, me bodo vodile in mi kazale pot, ki jo bom moral prehoditi v prepričanju, da me Gospod pripravlja na tržaško obdobje, ki bo polno prijateljstva in dobrih del. Zato, dragi bratje in sestre, zaupam v vaše dobro srce in v vašo vztrajno in gorečo molitev, da bo škofovski dušni pastirstvo bogato z milostjo in z zahvalo vsem.

Tržaška Cerkve, ki jo bogatita italijanska in slovenska komponenta, kateri že povsem pripadam, v skrivnostnem odmotavanju čudovitih duhovnih in zakramentalnih sposobnosti, bo odslej moja družina, ki mi bo polnila življenje z neizmerljivo milostjo enotnosti, svetosti, katolištva in apostolstva. Njej bom z vsakodnevnim vdanostjo in hvaležnostjo posvečal svoje življenje in svoje škofovsko poslanstvo. Z duhovniki, ki jih poz-

dravljam z očetovsko ljubeznijo, s katerimi sovpada moj novi začetek z začetkom duhovniškega leta – ki ga je treba živeti s silno močjo –; z redovniki in redovnicami in vsemi posvečenimi ljudmi, s katerimi bomo gojili zahtevno poslanstvo, da bomo vselej in vsem razkrivali zahteve Božjega kraljestva; z vernimi laiki, s posamezniki ali združenimi v skupnosti, in z njihovimi družinami, ki

jih Gospod kliče k odločilni misli, da bi oznanjevali in pričali krščansko odrešenje na težavnih mejah odnosa med Cerkvijo in svetom, med evangelijem in kulturo, med vero in zgodovino; z brati in sestrami, ki so prizadeti od bolečine, trpljenja in neizgode, ali pa, ki so izgubili zaupanje in veselje do življenja: vsem želim pokloniti besedo upanja in vabiti k zaupanju v Boga in v njegovo ljubezen, ker "Ljubezen je od Boga" (1Gv 4,7).

Poseben pozdrav namenjam sestrskim Cerkvam, cerkvenim skupnostim, bratom židovske skupnosti, vsem verskim skupnostim: tržaška Cerkve bo z vsemi znala tkati mrežo ekumenskega in medverskega dialoga, prijateljskega sodelovanja v skupnem zasledovanju duhovnega in materialnega napredka našega ljubljenege mesta v duhu svobode, pravice, resnice in solidarnosti.

Pozdravljam tržaški kulturni milje, o katerem vem, da premore vrhunske dosežke na mnogih znanstvenih področjih, s katerimi bo Cerkve vzpostavila dobre in plodne odnose. Danes je še kako potrebno, pa tudi nujno, da se ponovno odkrije zavezništvo, ki je vsakič, ko je bilo spoštovano, obrodilo lepe sadove: gre za zavezništvo med razumom in ljubeznijo. William Saint-Thierry je nekoč zapisal: "Ko razum oplaja ljubezen in ljubezen osvetljuje razum, ko se razum nagiba k ljubezenskemu čustvu in ljubezen sprejme zamejitve razuma, tedaj lahko skupaj marsikaj naredita" (De natura et dignitate amoris, 21). To so besede resnice in globoke aktualnosti.

Pozdrav namenjam tudi obširnemu delavskemu svetu, organizacijam, ki so v njem dejavne, svetu prostovoljnih služb, zdravstvu, vsem tistim, ki se trudijo, da bi ustvarili skupno dobro z razdajanjem samih sebe. Pozdravljam javne in vojaške oblasti, od deželnih do občinskih, s katerimi bo tržaška Cerkve nadaljevala pozitivno sodelovanje in vsesplošne naveze, tudi tokrat zato, da bi vzajemno težili k skupnemu dobremu. To je "dobro 'nas vseh', ki ga sestavljajo posamezniki, družine, vmesne skupine, ki tvorijo družbeno tkivo. To ni blaginja, ki je sama sebi namen, ampak dragocenost za osebe, ki so del družbenega tkiva in lahko zgolj v njej učinkovito zasledujejo lastno dobro. Želeti skupno dobro in si zanj prizadevati ni nič drugega kot potreba po pravičnosti in Božji ljubezni. Obvezati se za skupno dobro pomeni po eni strani skrbeti, po drugi pa koristiti celoto institucij, ki sestavljajo s pravne, javnega, političnega in kulturnega vidika družbeno sobivanje, ki na tak način dobi podoben polisa, mesta. Tem bolj učinkovito ljubimo bližnjega, kolikor bolj si prizadevamo za tisto skupno dobro, ki odgovarja tudi njegovim realnim potrebam". Sveti oče Benedikt XVI. uporablja te besede, da bi opisal skupno dobro v svoji zadnji

encikliki Caritas in veritate, ki sem jo z velikim zadovoljstvom predstavil preteklega 7. julija (št. 7). Kot škof bom vse svoje energije vložil zato, da bi vse vodilo v pravo pojma ordo amoris, ki je pogoj za nastanek skupnega dobrega. Kakšno podobo bo morala imeti ljubezen? Kakšno obliko, kakšno velikost; kakšne naj bodo njene noge, kakšne njene roke? To so vprašanja, ki si jih je postavil sv. Avguštin. Njegov odgovor pa je bil, da v resnici nihče ne more tega povedati. Vsekakor – je dodajal – ljubezen ima noge, ki jo vodijo do Cerkve. Ima roke, ki so dodorne do revnih. Ima oči, s katerimi je mogoče prepoznati potrebne. Ima ušesa, ki doumevajo. Sv. Avguštin je sklenil tako: vsi ti udje niso ločeni. Kdor ljubi, z razumom vse zaznava in hkrati vse vidi (Prim. In Epistolam Joannis ad Parthos tractatus 7, 10). Dragi bratje in sestre v Kristusu, živite torej v ljubezni in ljubezen bo domovala v vas. Ostanite v ljubezni in ljubezen bo ostala v vas.

V niši, na zunanjem delu stolniškega zvonika, je postavljen kip sv. Justa, tržaškega zavetnika, ki nakazuje vzor: no, ta podoba bo vodila mojo novo pot. Tržaška Cerkve je v dobrih rokah, če so te roke roke kristjanov, kot je bil Just, ki je bil sposoben širokodušne solidarnosti, treznosti, spoštovanja do političnih oblasti, ampak tudi kreminitosti v veri, ko je bila ta pod udarom. Sv. Just ni častil malikov, ni bil niti upornik, temveč zvest podložnik rimskega cesarstva. V življenju svetega zavetnika, ki je bil že od rojstva kristjan, "zato se moram zahvaliti staršem", je pravil, mnogi izmed nas – začeniši z mano – vidijo podobo svojega življenja, kot bi moralo resnično biti, kot idealno ogledalo.

Marija Vnebovzeta – kateri je Trst posvetil cerkev v bližnji svetišči sv. Justa – dopolnjuje in izpopolnjuje vabilo, da je treba ubogati Boga, stopiti do njega, in nanj se ozirati v vseh človeških preizkušnjah. Marija, lanua coeli, Vrata nebeška, nam prinaša rešitev, odgovor, izhod iz sveta smrti v svet življenja in večnosti. Marija, Kraljica Vnebovzeta, Vrata nebeška, naj na nas zlije Luč Najvišjega in naj nam pokaže Obličje svojega sina, Jezusa Kristusa. Blagoslavljam vas vse.

+ Giampaolo Crepaldi
Nadškof – Izvoljeni tržaški škof
Vatikan, 8. julija 2009

299409 pri gospe Normi Jež. Iz Slovenije je predklicna št. 0039.

Obvestila

Duhovne vaje za žene in dekleta v Domu blagrov bodo letos potekale od ponedeljka, 17. avgusta zjutraj, do srede, 19. avgusta zvečer. Vodil jih bo pater Silvin Kranjc. Informacije in prijave na tel. št. 040

Darovi

Za cerkev v Bazovici: ob krstu malega Mihaela darujejo starši 50 evrov.

Za Slomškov dom v Bazovici: ob svoji zlati poroki darujeta Franc in Marija Cufar 20 evrov.

Kratki

Ponovitev nove maše na Vejni

V Marijinem svetišču na Vejni je v organizaciji Apostolstva sv. Cirila in Metoda, ki ga vodi g. dr. Joško Markuža, v nedeljo, 12. julija, potekalo slovesno praznovanje sv. Cirila in Metoda. Vodil ga je edini letošnji novomašnik iz koprške škofije g. Niko Čuk. Novomašnik Čuk, ki prihaja iz župnije Hrenovice pri Postojni, je študij na Fakulteti za management v

Kopru zamenjal za študij teologije in bil pri 26 letih posvečen v duhovnika. Njegova prva službena pot ga bo vodila na kaplansko mesto v Bovec. V pridigi se je navezal na nedeljski evangelij, osvetlil vlogo in pomen svetih bratov Cirila in Metoda, ki sta veselo oznanilo prinesla slovanskim narodom, ter zbrano množico vernikov spodbujal k zavzetemu pričevanju za Jezusa v vsakdanjem življenju. Kolikor bolj se vernik odpre delovanju božje milosti, toliko bolj lahko računa na Njegovo pomoč. K doživetemu praznovanju so doprinesli tudi skavti in narodne noše ter združeni zbor ZCPZ iz Trsta, ki ga je vodil Edi Race, na orgle pa spremljal prof. Tomaž Simič. Bogoslužje se je končalo s procesijo do oltarja svetih bratov Cirila in Metoda, kjer je novomašnik vodil krajšo molitev. Nazadnje je bila priložnost še za osebno srečanje in voščila novomašniku.

Skupina Mladi za mlade se je udeležila Drage mladih 2009

Mladinska skupina Mladi za mlade (Trst) se je kot gost udeležila Drage mladih 2009, tradicionalnega intelektualnega foruma mladih iz Slovenije, zamejstva in zdmostva, ki ga pripravljajo mladinske organizacije, društva in zavodi iz vse Slovenije in zamejstva. Draga mladih je potekala v prostorih Središča Rotunda, na Destradijevem trgu v Kopru. Glavna tema 19. Drage mladih je bilo vprašanje ustvarjalnosti in inovativnosti med mladimi. V soboto, 11. julija, je bila na sporedu okrogla miza Od inovativnosti do ustvarjalnosti, na kateri so predavatelji Jure Leskovec (znanstvenik), Peter Florjančič (inovator), Tinkara Kovac (glasbenica) in Gregor Čušin (igralec) predstavili svoje poglede na vlogo, ki jo mladi s svojim inovativnim in kreativnim zagonom želijo odigrati pri razvoju slovenskega prostora in Evrope. Izpostavili so svoje poglede o mladih in inovativnosti, tako v znanosti kot v kulturi. Pereče vprašanje je bilo, ali imajo mladi v Sloveniji in drugih evropskih državah možnost razvijati ustvarjalnost in inovativnost. Teme okroglih miz in delavnic so se na splošno vrtele okoli vprašanja, ali Slovenija omogoča, da mladi razvijajo svojo kreativnost in talente. Po kosilu se je skupina Mladi za mlade udeležila igralske in debatne delavnice, kjer se je izkazala s kreativnostjo in svojimi pogledi pri debatnem delu. V nedeljo, 12. julija, so bili Mladi za mlade spet aktivno prisotni pri okrogli mizi v jutranjih urah; pri njej je odbornik skupine Matia Mosenich vodil okroglo mizo Inovativnost in ustvarjalnost mladih. Zvrstila so se mnenja udeležencev in uglednih gostov, ob koncu pa tudi sprejem deklaracije Drage mladih.

PRAPROT Odprtje novega vinarskega poslopja

Biserček Benjamina Zidaricha v kraški vasi

Pogled na srebrno zeleno morje, od Tržaškega zaliva do Gradeške lagune, iz Praprota, majhnega zgodovinskega jedra na tržaškem kraškem grebenu, sredi zelenih vinogradov, je res edinstven. S tem se bo strinjala tudi Suzi Pertot, ki nas na teh straneh od časa do časa obdara s svojimi dragocenimi potopisi o vandrangu po čudežnih krajih med Slovenijo, Primorsko in Istro. Takšen razgled se uživa iz novega objekta, kmetije Zidarich, ki jo je pred dnevi odprl mlad lastnik ob udeležbi prave množice prijateljev in gostov. Benjamin Zidarich je z ženo Nevenko, sestro Matejo, mamami Marijo, stricem Romanom in pomočniki pošteno gargal zadnjih 7 let, da je spravil pod streho, ob kraški domačiji, ki je že veljala za eno najlepših tovrstnih objektov, še dodatno veliko poslopje. To se od vidne pokrite terase, skozi notranja stopnišča in zunanje odprtine, kamnite oboke in prave rove pogreza do 20 m globine na kar petih etažah. Na

treh ravneh so v spokojni, temnačni in vlažni tišini, z naravnim zračenjem in stalno temperaturo 13 stopinj Celzija, shranjeni leseni sodi iz slavonskega hrasta in seveda steklenice z Zidarichevo malvazijo, teranom, vitovsko, znamenito mešanico belih vin Prulke in rdečih Ruje...

O slovesnosti in prazniku, ki so ga počastili devinsko-nabrežinski župan Giorgio Ret, vodja deželne direkcije za kmetijstvo Luca Bulfone, novi direktor deželne ustanove za kmetijstvo ERS Mirko Bellini, kolegi vinarji, gostinci, gurmani in gostje z obeh strani Krasa, Brd in od vsepovsod, se je že obišrno poročalo. Med odsotnimi se je oglasil sam italijanski kmetijski minister Zaia, ki je napisal, da je že pil kraško vino Zidaricha in da ga bo ob priložnosti rad obiskal. Tu pa bi radi omenili, da za mogočeno zgradbo, pravi vaškim zaselkom, in za zlahtno kapljico, ki je deležna številnih priznanj, stojita ne le znoj in nasmejani Benjaminov

obraz, ampak še prej zgled in trdo delo pokojnega očeta Ivana, ki je Benjamina prepričal, da je zapustil (varno) službo v bližnji papirnici in šel v to dogodivščino. O njegovi uspešnosti in priljubljenosti priča tudi veliko število

prijatelj, ki so priskočili na pomoč pri izpeljavi otvoritvenega praznika, od bratov Franca in

Paola Grabarja, Claudia Donata ter osebja kavarne Vatta, do proizvajalca Mateja Škerlja, kuharja Toma Oberdaja in prijateljev iz Slovenije, ki so pekli prašiča in jagnje, brhkih deklet in žen kolegic, ki so spremljale goste, do tur-

Kar ni bilo morda dovolj poudarjeno, ob omembi zahtevnih gradbenih del, je, da je ves projekt bil deležen le skromnih javnih sredstev, iz deželnega sklada PSR, ki so krila le v manjši meri izkop. Za vse ostalo si je moral Zidarich po-

ni bilo treba se gnjaviti s papirji, pogojevanji in kompromisi, do katerih navadno pride ob javnih in evropskih razpisih. Še posebej pri slednjih gre večidel sredstev za delo pisarn, ustanov in za birokratski aparat nasploh in bolj malo pade na račun konkretne investicije.

Kot je bilo razvidno iz originalnih skic arhitekta Paola Menga, ki je avtor tudi prve preureditve domačije, sta z arhitektom zelo dobro sodelovala pri celotnem načrtovanju. Zidarich mu je zelo hvaležen, kar se povsem razumel njegove potrebe in poskrbel, da je klet funkcionalna in da so pri gradnji rabili kraški kamen in naravne materiale, kar je povezano z njegovo filozofijo vina. Tu gre omeniti še doprinos bratov Sandija in Mirana Canteja in drugih izvajalcev, kar se tiče zidarskih del, kamnoseštva Zidarich in Andreja Mervica za umetniško izklesane kamnite dele in okrase, podjetja Čok za izkope, inženirja Giovannija Cacciatorija za statiko, geometra Roberta Daneua, Aleksandra Bordona za električne ter Danila Matijačiča in Pavla Škerka za vodne napeljave, za mizarska dela Ivana Maitija, torej samih domačih, krajevni mojstrov.

/stran 14
Davorin Devetak

istične izvedenke Sabine Gec in Tjaše Dornik, ki je povezovala začetno svečanost.

magati z lastnimi sredstvi in bančnimi posojili. Sicer sam meni, da je tako tudi prav, saj mu

POGOVOR Miro Petek (2. del)

V Avstriji bi morala manjšina doseči konsenz!

V prejšnji številki našega tednika smo objavili pogovor s poslancem in predsednikom Komisije za Slovence v zamejstvu in po svetu, Miro Petkom. Ker je bil pogovor, ki smo ga z njim opravili, daljši in obsežnejši, smo se odločili, da bomo drugi del intervjuja, ki je manj osredotočen na našo manjšino in se bolj tiče Slovencev v Avstriji in na Madžarskem, pa tudi etničnih manjšin v Sloveniji, objavili tokrat.

Koliko približno dodeljuje Slovenija avtohtonima manjšinama Madžarov in Italijanov?

Natančnega izračuna ni, ker je več virov dohodka... Ko je v lanskem letu naša komisija obiskala Porabje in Budimpešto, smo imeli podatek, da je Slovenija lani namenila za madžarsko manjšino okoli 15 milijonov evrov, Madžari pa so naši manjšini odšteli 400 tisoč evrov. Italijanska manjšina dobi od RS še več kot Madžari, ker ima več institucij. Po mojih izračunih dobi slovenska manjšina v Italiji iz Rima 5,2 milijona evrov. Tudi v tem primeru je razlika torej zelo očitna.

Minister Žekš je ob robu zadnjega seštanka Sveta Slovencev v zamejstvu pri predsedniku vlade dejal, da so mu predstavniki manjšine izrazili prepričanje, da je bolje, da Slovenija glede določenih tematik ne intervenira preostro. Ministrstvo izjave so nekoliko presenetljive, ker pripadniki manjšine navadno matično domovino kritizirajo zaradi preblagih reakcij na neupoštevanje manjšinskih pravic. So torej prošnje, ki so prišle do ministra Žekša, prišle tudi do vas?

Na omenjeni seji sem bil prisoten, a takih besed, kot jih je predstavil minister Žekš, nisem slišal. Govorili smo o najrazličnejših problemih. Enotni smo si v tem, da je treba odprta vprašanja reševati v dialogu, moram pa reči, da takega poziva s strani predstavnikov manjšine v Italiji nisem slišal. Sam zagovarjam drugačno stališče. Vosemnajstih letih je Slovenija zaprla najpomembnejša zunanje-politična poglavja: od osamosvojitve in vstopa v EU in Nato, do Schengena in evra pa še predsedovanja EU. Mislim, da bi se zato morali v prihodnosti bolj posvetiti vprašanju naših manjšin. Zaščitni zakon 38/01 za

slovensko manjšino v Italiji se še ne spoštuje, prav tako se ne spoštuje Avstrijska državna pogodba iz leta 1955, tudi Madžarska ne spoštuje Meddržavnega sporazuma, ki je bil sklenjen z nami. Treba bo zaostri diplomatsko retoriko okoli vprašanja manjšin, o tem ni nobenega dvoma. Ob tem mora Slovenija prisluhniti tudi prošnjam manjšine, ki želi neupoštevanje svojih pravic internacionalizirati. Samo z moledovanjem ne bo šlo.

Predstavniki slovenske manjšine v Avstriji so bili glede tega večkrat zelo ostri s slovensko državo, konkretno tudi z ministrom Ruplom v prejšnjem mandatu. Zakaj je prišlo do te

sprejeti konsenz, začeni s dvojezično topografijo in njihovim številom. Ko je konsenz sprejet, ga mora Slovenija odločno zagovarjati. Mislim, da bi morala na tem področju slovenska diplomacija v preteklosti in danes narediti veliko več.

Kako so na odnose s slovensko državo vplivali notranji spori v manjšini na Koroškem?

Slovenska manjšina v Italiji je ministra Rupla hvalila. Z njim so imeli zelo dober odnos. Na Koroškem pa so ga krovnice organizacije kritizirale. Ko je prišla na dan njegova kandidatura za slovenskega veleposlanika na Dunaju, je prišlo do nekega tihega revolta. Problem so razdeljenost in spori znotraj manjšine, v Ljubljani so stalno po dve ali tri delegacije. Drugi dejavnik je morda tudi to, da so v času ministra Rupla v javnost prišli določeni podatki iz MZZ. Možno je, da spori izvirajo tudi iz tega.

Kaj pa primer Slovencev v Avstriji?

Tam so zadnje volitve pokazale, da je struktura manjšine okostenela. Prevladujoči spori skodujejo. Tudi tam bi bilo treba redefinirati civilno družbo in organiziranost. To Slovenijo skrbi in to bi moralo skrbeti tudi vodilne može v krovnih organizacijah.

Je pa morda v interesu Slovenije, da vzpodbudi skupen nastop in da "prisili" tako manjšino poiskati skupne manjšinske interese?

Ja, to drži. V Avstriji so te točke dvojezične šole, dvojezična topografija. To so bistvena vprašanja. Poenotiti bi se navsezadnje morali tudi okoli vprašanja, ali je manjšina samo še kulturna skupnost, kot nekateri pravijo, ali gre še za narodno skupnost. Sam menim, da okoli tega ne bi smelo biti dilem, da bi moral to biti aksiom, od katerega bi se ne smelo odstopati. Tako kot bi morala biti aksiomatična zahteva po številu dvojezičnih tabel.

Taka posplošitev narodne skupnosti na kulturno skupnost bi se skoraj zgodila tudi v FJK, ko je odbornik Molinaro predstavljal amandma, da bi se v deželnem zaščitnem zakonu v 21. členu, ki bi deželni Sklad za slovensko jezikovno manjšino preimenoval v Sklad za slovenski jezik in kulturo. Težnje so iste, problematično pa je to, da v Avstriji na to pristaja celo del manjšine...

Ja, res je. Proti takim zadevam se je treba boriti, zaskrbljujoče pa je, ko se jim prilagaja še sama manjšina.

Andrej Černic

Omizje Komisije za Slovence v zamejstvu in po svetu marca letos

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Kako z jezo in žalostjo?

Pred dnevi sem na cesti, po več letih srečala žensko, ki je prestala marsikaj in ji je danes uspelo si izboriti lastno življenje. Rekla mi je, da se včasih ob branju istoveti z mano ali z osebami, o katerih pišem. Rada bi ji povedala, koliko so mi te besede pomenile, danes razumem, da je verjetno ravno slednji glavni smisel tega pisanja. Živimo vzporednost življenj, ne občutimo več njihovih dotikanj, ne vem, ali je to stvar današnjega časa, problemov komunikacije, ki je je vedno več, istočasno pa je vedno plitvejša. Morda so to izgovori. Ali pa ne. Gotovo pa je to razlog, da bi si prizadevali za spremembo. Živimo v času, ki od človeka zahteva znatno več kot preteklost. Večjo sposobnost prilagajanja različnim spremembam, večjo produktivnost, večjo sposobnost posredovanja in predvsem znatno večje in drugačne organizacijske sposobnosti. Sploh ni čudno, da lahko človek v eni ali drugi življenjski fazi klecne ali se opoteče. Navsezadnje je to povsem naravno. Huje je verjetno dejstvo, da današnja družba na Zahodu pričakuje, da človek pač zamahne z roko in se potuhne. Dokler seveda ne počni. Morda je ves ne-toliko-industrializirani svet v tem oziru dovtetnejši za potrebe človeka: navsezadnje imajo vse življenjske faze in trenutki določeno iniciacijsko veljavo, ki je tako

tudi poudarjena, skupnost te v vseh teh trenutkih ščiti in ti je ob strani: otroško spoznavanje sveta, vstop v plodnost najstniške dobe, združitev z drugim spolom, ustvarjanje take ali drugačne družinske celice, rojstvo in smrt. Morda živimo v času, v katerem se življenja zelo površno dotikajo, ne sprašujemo o težavah in nelagodju, ne spregovorimo o njih, morda, ker nam ni tega z lastnim zgledom nihče posredoval. In tako občutimo v današnji družbi potrebo, da po vrzcih prirejamo

(hvalevredne) pobude soočenja z lastnimi čustvi na igriv način. Kaj je jeza, kako jo občutimo, kako se je na konstruktiven način lotevamo, zakaj občutimo žalost, kaj nam sporoča, zakaj smo tako ustvarjeni, da moramo spoznati tudi sivino, da razumemo sonce.

Ko to pišem, si predstavljam kakega zelo pragmatičnega modrega (pa tudi ženske), ki bi morda zanikal, da je vse to samo po sebi umevno, zato ni potrebno, da bi se o tem še dodatno prirejale posebne pobude po vrzcih in osnovnih šolah. In vendar sem prepričana, da živimo v času, ko je čustvene zmede ogromno, časa (in predvsem sposobnosti ter pripravljenosti!) na in za pogovor vedno manj, predvsem z najstniki. Morda postajamo vse preveč vzporedne življenjske linije, ki se druga druge ne dotikajo.

Pričevanje

Nadaljuje se naporna hoja za življenjem

Enakomerno drvi vlak po Padski nižini, za seboj pušča vasi in mesta, ko se pospešeno bližamo Milanu, glavnemu mestu industrijsko in tudi drugače bogate dežele Lombardije. Sedem ob oknu in gledam to spreminjajočo bežečo sliko, ki so jo ustvarile človeške roke. Obdelana polja, nešteto zgradb, tovarni, reke avtomobilov. Gledam ljudi, ki čakajo, ki se premikajo po peronu, njihove obraze in bežeče poglede v pričakovanju vlaka ali nekoga – umiritve v toplem objemu sorodnika, znanca ali prijatelja. Veličastna premikajoča slika, ki se izrisuje pred mojimi očmi pa ne pretrga begajočih misli, ki preskakujejo čas in prostor v iskanju poti iz notranje stiske. Res dobro je imeti ob takšnih preizkušnjah nekoga ob sebi, ki te razume, ki te podpira pri tej nelahki hoji za življenjem.

Skoraj neverjetno se mi zdi, da je šlo že toliko časa mimo, odkar sem prav na teh straneh pisal o težki preizkušnji, ki sem jo prestal po operaciji z odstranitvijo prostate, nato radioterapije in posledično potrebne rehabilitacije, ki ni dala zadovoljivih rezultatov. In zdaj smo tu na poti k novi operaciji, tokrat v milansko bolnišnico L. Sacco.

Ta del zgodbe se pričinja nekega dne konec prejšnjega leta, ko me preseneti telefonski klic iz katarinske bolnišnice. Glas mlajše osebe, ki se predstavi kot doktor urološkega oddelka te bolnišnice, me sprašuje, kako se počutim po teh terapijah, ki niso dale željenih rezultatov. Zato me vabijo na pregled (bil je samo razgovor) za eventualno ponovno operacijo. Razložijo mi, da ta poseg predvideva vsaditev umetnega nadomestka odstranjene žleze in s tem izboljšanje neprijetnega stanja, ki onemogoča človeku neko normalno udejstvovanje na raznih področjih vsakdanjega življenja. Sprejemem to ponudbo, a po bolj podrobnih razložitvi, kako bi potekalo vse skupaj, s totalno anestezijo in ponovnim težjim posegom, ki bi zahteval večdnevno

bolniško oskrbo, me ponovno potisne na dno duševnega počutja. Pri poznejšem dodatnem pregledu in analizi stanja sem srečal druga dva zdravnika, ki sta mi svetovala blažji poseg z lokalno anestezijo in krajšo bolniško hospitalizacijo, ki jo izvajajo v Milanu. In spet smo na ponovni preizkušnji, a tudi s ponovnim upanjem, da bi lahko še bil komu v veselje, z dobrim plemenitim delom v korist sočloveku in skupnosti, kateri pripadam.

Skoraj neverjetno se mi je zdelo, ko so me posadili na operacijsko

mizo v dokaj čudno lego, katere ne bi posebej omenjal, ki pa ni bila prav nič podobna normalni ležaji. Poseg se je pričel z lokalno anestezijo in dvema manjšima rezoma, v katera so s sondo potisnili v notranjost in vsadili dve silikonski kroglici, ki napolnjeni bi morali delovati nekako kot odstranjenega žleza. Ob vsem tem je bilo bolj mučno čakanje od jutranjih ur, ko sem upal, da bom med prvimi, a končal sem zadnji od petih, ki smo tisti dan imeli isti poseg. Tako sem prišel spet v sobo komaj v prvih popoldanskih urah. Vsekakor zanimiva izkušnja, ko se človek lahko prosto pogovarja s kirurškim osebjem, medtem ko režejo, šivajo in delajo v notranjosti telesa. Že naslednji dan se vracam v spremstvu domačih proti domu. Zdi se mi sko-

raj neverjetno, če se spomnim na prvo operacijo in večdnevno okrevanje v katarinski bolnišnici z vsemi cevkami, ki so visele ob postelji.

Res krhka bitja smo, ustvarjeni vsak na svoj način; čeravno podobni, smo si obenem še kako različni v vseh pogledih. Od obraza in drugih delov telesa, do obnašanja in čutenja, trdnosti duha, hoje, kretanj in drugih vidikov tega človeškega bitja. Zato, kar je primerno za enega, morda drugemu ne ustreza, in obratno. Kar vsem odgovarja in je nujni del tega življenja, je upanje v Njegovo milost, v ljubezen in dobroto, v Njegovo voljo, ki nas je postavila na ta svet. Zato je vsako jutro, ki naznanja nov dan, tudi nov začetek Njegove volje, kateremu po svojih močeh želim dati pozitivno, osrečujočo vsebino z delom, z ust-

varjanjem za sočloveka, ker v tem vidim smisel tega življenja. Seveda pa tudi s pogledom v nenapisano prihodnost. Tagore je zapisal: "Vem, da pride dan, ko se mi izgubi izpred oči ta zemlja in se življenje poslovi in pregrne poslednji zastor čez moje oči". A kljub temu neizogibnemu je delo, ki je narejeno iz ljubezni do drugega, osrečujoče, ki gre preko vseh stisk in težav tega življenja v transcendentalno smer bivanja, nekaj, kar se ne izniči z dokončnim odhodom. In to daje smisel temu našemu življenju. Morda se bodo zdela tistemu, ki bo prebiral te vrstice, čudna ta razmišljanja, a z njimi želim na neki način pomagati k boljšemu razumevanju človeka s podobnimi težavami in dilemami.

Vap.

V Sloveniji naj bi dobili nov državni praznik

Kriza se še poglablja

Ekonomisti, sociologi in drugi izvedenci, privrženci različnih ideoloških stremeljenj in političnih usmeritev, po večini menijo, da finančno-gospodarska kriza še ni dosegla vrha, in zato neradi napovedujejo, kdaj se bo lahko umirila in nato postopno končala. Nekatera podjetja so sicer začela dobivati nova naročila in ponekod zaposleni delajo v več izmenah, toda kriza se najbolj odraža v velikih gospodarskih družbah in sistemih, ki so temeljnega pomena za Slovenijo. V Pomurju vladata napetost in vznemirjenje zaradi zelo verjetnega propada, sesutja, konfeksijske gospodarske družbe Mura, v kateri dela okoli 3.300 šivilj in drugih delavcev. Javnost je pretresel jok delavk, ki so izgubile zaposlitev in jim ni nihče, razen sindikatov v Muri in župana občine Murska Sobota, nudil dobre besede ali misli ob težavah, ki jih povzroča brezposelnost. Sindikalne predstavnike iz Mure je sprejel tudi premier Borut Pahor, ki pa je televizijske gledalce presenetil, da so med pogovorom s prizadežimi in ponižanimi delavci ni smehljal, kar je sicer njegova navada. Zelo kritične so razmere v Slovenskih železnicah, družbi, ki je v popolni lasti države. Promet z vlaki se zmanjšuje, na železnici pogosto menjujejo predsednike uprav, to je generalne direktorje, poslovanje te prometne infracstrukture pa se slabša. Slovenske železnice vsak mesec ustvarijo okoli 3,5 milijona evrov izgube. V prvih petih mesecih je njihova izguba dosegla že 19,5 milijona evrov. V Sloveniji je kriza še bolj očitna kot v drugih državah članicah EU in evrskega območja. Število brezposelnih se je povečalo na okoli 80.000 oseb, zunanji dolg države v tujini, ki ga sredi leta

2005 še nismo poznali, pa znaša zdaj približno 10 milijard evrov. Sedanja vlada deluje v težkih razmerah, saj je stanje na skoraj vseh področjih slabo, na nekaterih izjemno kritično. Na nedavni konferenci tako imenovanega razvojnega dialoga so ministri in drugi govorci našli spremembe in reforme, ki naj bi jih vlada pričela izvajati v mesecu septembru. Toda kakšne bodo te reforme in druge novosti, ni znano. Reforme praviloma podpirajo vsi, dokler ne bi (bodo) posegle v življenjski standard, torej v pravice. Kaže, da bo vlada najprej zmanjšala pravice v pokojninskem sistemu in v zdravstvu. Toda prvi znaki nasprotovanja se že kažejo. Med ukrepe zoper krizo navajajo tudi Zakon o zdravstveni dejavnosti, ki naj bi korenito spremenil, to je izboljšal, razmere v zdravstvu. V strokovnem časniku za zdravnike Medicina danes je pravni zastopnik Fidesa, to je sindikata zdravnikov in zobozdravnikov, opozoril ministra za zdravje Viktorja Miklavčiča, "da bo novi zakon povzročil upor zdravnikov, ki bo lahko odkrit, ali pa bo spodbudil beg slovenskih zdravnikov". Predsednik republike dr. Danilo Türk je imel nov pogovor o spremembah ustave, ki so tudi po mnenju politike potrebne. Lahko bi se usmerile na štiri področja: položaj ustavnega sodišča, ki je zaradi ogromnega števila vlog preobremenjeno, vlogo državne sveta v sistemu upravljanja Slovenije, postopek imenovanja vlade ter referendumsko zakonodaja. Radovan Žerjav, predsednik SLS, meni, da bi razpravo o ustavnih spremembah odložili do konca sedanje krize, toda

državni poglavar odgovarja, "da nas krizne razmere ne morejo ustaviti v normalnih procesih in razpravah, ki jih potrebujemo v ustavnem redu". V Sloveniji pa se žal dogaja marsikaj, kar ni v skladu z načeli in duhom veljavne ustave. Nadaljuje se, denimo, kampanja zoper generalno državno tožilko Barbaro Brezigar, ki jo vodi zlasti en časnik v Ljubljani. Z natolcevanji in izmišljotinami bi jo radi

demokracijo nevarno početj ene od vladnih strank. Ustanovitelj slovenske diplomacije in dolgoletni zunanji minister dr. Dimitrij Rupel pa je v intervjuju za tednik Demokracija opozoril, "da je strast, s katero se sedanja oblast zaganja zoper opozicijo, ne- navadna in za evropske države nepredstavljiva, in dodal: "Nekoč sem dr. Danila Türka, sedanjega predsednika države, cenil in veliko storil zanj. Čeprav je bil predstavnik komunističnega režima, sem ga - ko sem bil prvič

Dimitrij Rupel

prisilili k odstopu, pri čemer pa se vlada, ministrica za notranje zadeve in minister za pravosodje sprenevedajo, kot da se nič ne dogaja. Predsednik vlade Borut Pahor je večkrat zagotovil, da se izvršilna oblast ne bo vmešavala v javna občila, kot je tudi javna RTV. Kljub temu pa zoper vodstvo te ustanove poteka ostra gonja, ki jo vodita stranka Zares, očitno po navdihu in navodilih njenega predsednika Gregorja Golobiča, ter ministrica za kulturo Majda Širca s svojim propagandnim strojem. Vodstvo RTV Slovenije je zato z odprtim pismom vrh slovenske države, s predsednikom republike dr. Danilom Türkom, pozvalo, naj posreduje in zaustavi zastrašujoče in, kot so zapisali, za

minister - povabil v diplomatsko službo. Danes se izogibam srečanjem".

V Sloveniji še en državni praznik Skupina poslancev iz strank vladne koalicije je v parlamentarni postopek vložila predlog za razglasitev novega državnega praznika. Le-ta naj bi bil 8. junija, na dan, ko naj bi se rodil Primož Trubar. Novi praznik naj ne bi bil dela prost dan. S predlogom bodo skoraj zagotovo soglašale tudi opozicijske stranke. Primož Trubar je bil prevajalec, pesnik, pisatelj in protestantski pridigar. Slovenska literatura zgodovina Primoža Trubarja ima za začetnika slovenske književnosti in utemeljitelja slovenskega jezika.

Marijan Drobež

Kratke

Časnik Latnik odslej vsakih štirinajst dni

Zgornjeviški časnik Latnik je doslej izhajal enkrat mesečno v visoki nakladi, ki je dosegala nad 8 tisoč izvodov, ter se je po zasnovi in vsebini soočal z enako razširjenim glasilom, imenovanim Prepih. Oba časnika prebivalci Zgornje Vipavske doline prejemajo brezplačno. V novi številki Latnika je glavni in odgovorni urednik Edo Pelicon objavil uvodnik, v katerem obravnava socialne razmere v Sloveniji in s tem tudi v Vipavski dolini. Vprašal se je, "kaj žene ljudi v brezglavo pehanje za z denarjem merljivim bogastvom, da so pripravljeni poteptati še zadnji ščepec človečnosti v sebi. Za kaj bodo posamezniki potrebovali cele gore denarja? Za posmrtno življenje? Kje? V peklju, vica ali v nebesih? Toda kaj, po drugi strani spodbuja (sicer redke) posameznike, da v času turbokapitalističnih vrednot še vedno odprejo svoje hiše (ne le hiše, tudi domove in družine) tistim, ki toplino družinske sreče niso bili nikoli deležni? Pravimo, da imajo široko srce, kot Rozi Bratina, s katero smo tokrat klepetali pod latnikom".

Glavni in odgovorni urednik zgornjeviškega časnika Latnik, ki ga izdaja družba Nova Nova v Ajdovščini, je v omenjenem uvodniku tudi sporočil, da ta časnik prehaja z mesečnika na štirinajstnevnik. Bralci ga bodo tudi v prihodnje dobivali brezplačno.

Po novem tri vrste bolnišnic

Po novem zakonu o zdravstveni dejavnosti, ki ga je predlagala vlada in je sedaj v množični javni razpravi, bodo v Sloveniji tri vrste bolnišnic. To bodo splošne, specialistične in negovalne ustanove. Predlagatelji zakona so upoštevali zahteve upokojenskih organizacij za ustanovitev zelo potrebnih negovalnih bolnišnic in tudi negovalnih oddelkov v posameznih bolnišnicah. Zakon naj bi dal večji poudarek tudi bolnišničnemu zdravljenju, še zlasti specialistični dejavnosti, ki naj bi se bolj približala ljudem. Vsaka bolnišnica ne bo mogla opravljati vseh dejavnosti, za kar naj bi se sicer zavzemali lokalna okolja in zdravstveni delavci.

V Sloveniji deluje skupaj 10 splošnih bolnišnic, 14 specializiranih, 2 klinična centra in ena zasebna bolnišnica. Na tisoč prebivalcev ima država 4,67 bolniške postelje, kar je manj od evropskega povprečja, pa še vedno več, kot jih imajo Italija, Nizozemska, Španija, Norveška in Portugalska. V vseh slovenskih bolnišnicah je zaposlenih okoli 2.200 zdravnikov.

V Sloveniji spet zahteve po novih občinah

Ob začetku razprav o ustanovitvi pokrajin oz. regij, ki bi bile vmesna stopnja lokalne samouprave med občinami in državo, so se ponovno pojavile tudi zahteve po ustanovitvi novih občin. Kaže, da bi skoraj vsaka vas hotela imeti svojo občino. Že zdaj je v Sloveniji 210 občin, od teh pa jih je samo 19 sposobnih za normalno preživetje, torej se lahko same financirajo. Več kot 100 občin krši zakon, saj nimajo predpisanih 5 tisoč prebivalcev, nekaj 10 lokalnih skupnosti pa krši spodnjo mejo 2.000 prebivalcev. Od enajstih mestnih občin v Sloveniji jih samo šest izpolnjuje zakonske pogoje.

V posameznih okolišjih zdaj zahtevajo ustanovitev kar desetih novih mestnih občin in devet t. i. navadnih občin. Nobena ne bi izpolnjevala pogojev, ki jih pri ustanavljanju novih občin zahteva zakonodaja. Vlada odločno nasprotuje ustanavljanju novih občin, torej kršitvam zakona, ker bi s tem zmanjšali tudi vlogo ter finančno moč sedanjih občin v Sloveniji.

Večje ugodnosti za starše in višji davki za družine brez otrok

Slovenski minister za finance France Križanič je napovedal bližnji začetek reforme oz. preobrazbe pokojninskega sistema. Gre predvsem za ukrepe, s katerimi bi povečali sredstva za pokojnine, ki bi bila zadostna za naraščajoče število upokojencev. Tisti, ki imajo polno delovno dobo za upokojeitev in bodo še naprej delali, naj bi prejeli višjo plačo. Podaljšanje delovne dobe po zakonu pa za zdaj po ministrovih besedah ne pride v poštev. Država naj bi na razne načine spodbujala tudi demografske pogoje

za hitrejšo naraščanje števila prebivalcev. Povečala naj bi ugodnosti in olajšave za starše, uvedla davčne olajšave za otroke, družine brez otrok pa bi morale plačevati višje davke.

Ustanovitev Območne enote TIGR za območje nekdanje občine Nova Gorica

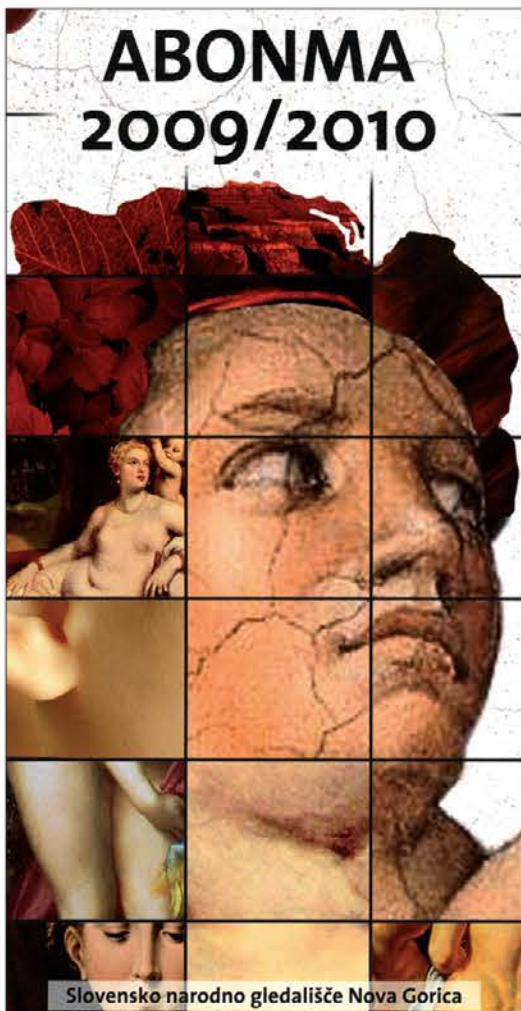
V ponedeljek, 22.6.2009, smo na sestanku v Šempetru člani TIGR iz ožje Goriške ustanovili območno enoto TIGR. Za predsednico smo izvolili gospo Venčko Batagelj, za delegata za skupščino društva pa Sergija Pelhana in Ivana Birso iz Branika. Za častnega predsednika smo izvolili najstarejšega člana in tigrovca g. Kralja iz Kromberka. Pelicon, tajnik društva, nas je seznanil s programom za 2009, ki obsega ponatis Črnih bratov in še nekaj drugih knjig, spomenike in plošče. V razpravi so bile dane pripombe na politiko izdajanja knjig in na določbo, da ima vsaka območna enota 3 delegate v skupščini, ne glede na število članov. N. Gorica spada po članstvu (ca 150), med največje, takoj za Ljubljano, in to ni pravično. Z ustanovitvijo obm. enote bomo naše poglede na delovanje TIGR lahko bolj oblikovali. / Tomaž Beltram

SNG NOVA GORICA Abonma 2009/10

Jubilejna sezona "O večnem vračanju"

Medtem ko so se zvrščale ponovitve predstav iz še ne povsem končane sezone, je vodstvo Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica že predstavilo abonmajski spored za naslednje leto. Sezona 2009/10 bo za SNG Nova Gorica jubilejna in bo petekala pod geslom "O večnem vračanju ali ne stopiš dvakrat v isto reko". 40 let je namreč že preteklo, odkar je v sezoni 1969/1970 Primorsko dramsko gledališče nastopilo kot poklicno. Prav zaradi tega je Srečko Fišer, vršilec dolžnosti umetniškega vodje, imenoval prihajajočo sezono "sezono refleksij - v pomenu odseva in v pomenu preudarka; pogle- da tja in naprej: umirjenega pogleda". Nadalje piše Fišer v programski zbiranki: "Jubilej

se zdi za to primerna priložnost in prepričani smo, da je refleksija še bolj kot sicer pomembna v času

Slovensko narodno gledališče Nova Gorica

tektonskih premikov v družbenem stroju sveta, novih razpok v odnosu človeka do tega, kar je ustvaril, kar ustvarja in kar mu je ustvariti. Glavnino sezone sestavljajo klasična besedila, ki so s svojim širokim prostom odzvena za tak preudarek najprimernejša, in med njimi posebna skupina: taka dela, ki so v zgodnejših časih našega gledališča zaznamovala njegove pomembne dosežke, ki so torej že izpricala zmožnost posebnega sozvočja tudi z našim konkretnim okoljem ter s svetom našega odra. Seveda nam ni do naivnega poskušanja, da bi ponavljali ali celo povečevali uspehe, ki so jih naši predhodniki nekoč dosegli s temi besedili. Gre nam za premislek o tem, kako se stvari vračajo, ponavljajo, a so venomer drugačne". Ob tej misli se je zasnoval repertoar sezone, ki obsega šest predstav in še dodatno darilno za abonente. Okroglo obletnico umetniškega ustvarjanja bo novogoriško gledališče najprej zabeležilo z oktobrsko premiero dela beneškega komediografa Carla Goldonija, Ne- navadna prigoda, ki ga bo režiral Luka Martin Škof. Goldoni je pred 250 leti "osmešil ljudi, ki se radi vpletajo v tuja življenja in 'pomagajo' bližnjim, pri tem pa tvegajo, da se prej ali slej zapletejo v lastno zanko". V mesecu novembru bo zaživelo delo še enega slavnega italijanskega dramatika, Luigija Pirandella, in sicer Kaj je resnica? v režiji Dušana Mlakarja. Avtor se loteva te tematike z ironijo in mislijo, da se je do resnice zmeraj težko dokopati. Febru-

arja 2010 bo pod režijsko taktirko Mateje Kolečnik ansambel SNG uprizoril slovitega Strička Vanjo Antona Pavloviča Čehova, ki v "prizorih iz vaškega življenja" zapleta in razpleta ljubezenske in erotične vezi osrednjih likov, ob tem pa svoje osebe in gledalce sooča z vprašanji o smislu početja in bivanja". V aprilu bodo s premiero dela Pogovori, samogovori, v režiji Jase Jamnika, zabeležili 100-letnico rojstva pisatelja Cirila Kosmača, ki "žal ni nikoli pisal za gledališče, kljub temu pa s svojimi deli vedno znova navdihuje gledališke ustvarjalce - na novogoriškem odru sta doslej zaživeli Balada o trobenti in oblaku in Tistega lepega dne". Maja 2010 bo SNG Nova Gorica v režiji Zvoneta Šedlbauerja gledalcem prikazalo delo Otok sužnjev, katerega avtor je Pierre de Marivaux. V komediji pravi, da so "razlike med ljudmi preizkus človečnosti". Poleg teh petih predstav v izvedbi domačih gledališčnikov bo v repertoarju še gostovanje SNG Maribor s "komedijo skrivalnica, preoblek, laži in prevar" Pornoskop ali kaj je videl batler? Darilna predstava abonentom pa bodo Race Andraž Golca, katere premiera, v režiji mlade Nike Melink, bo septembra 2009. Novost prihodnje sezone bo nakup vstopnic preko interneta. Dodatne informacije o vpisu abonmaja - spomladanski rok se je končal 11. julija, septembrski bo potekal od 1. do 30. septembra - na telefonskih številkah 05 (003865) 3352247 (blagajna) in 05 3352215 (odnosi z javnostjo) ali po elektronski pošti (blagajna. sng@siol.net in info@sng-ng.si).

Iva Koršič

Iz šolskega sveta

Šolski vrtovi

Vsi smo mogoče videli na televizijskem ekranu ženo predsednika ZDA, Michelle Obamo, kako pobira z učenci neke šole zelenjavo z vrta, ki ga je ona želela imeti ob Beli hiši v Washingtonu. Nekateri pravijo, da je to spodbudilo veliko drugih Američanov, da so začeli z obdelovanjem zelenjavnega vrta. Celo nekatere šole so se zgledovale po tem.

pojavi projekti, ki imajo kot vzgojni in izobraževalni program skrb približati otrokom obdelavo zemlje in vse, kar zdravega spada k temu. Učitelji s tem želijo, da bi učenci začeli ne samo spoznavati imena rastlin in jih praktično gojiti, ampak tudi, da bi se naučili živeti zdravo in bi končno spoštovali naravo. Ob tem bi spoznali, da vsaka stvar zahteva svoj čas in ne bi zahtevali vse takoj, kajti je

stvo poznali že v antičnem svetu. Stari Grki so v vrtovih učili filozofijo, v perzijski državi je kralj Kir II. dal zgraditi zelenjavne vrtove, da bi se mladi učili obdelovati zemljo.

V novejšem času je teolog in pedagog Johann Julius Hecker leta 1750 v Berlinu pripravil prvi šolski vrt. V socialistični DDR je imela vsaka šola svoj vrtniček in pridelke so učenci nosili domov ali pa jih uporabljali v šolski kuhinji.

Šolski vrt imajo dandanes v marsikateri osnovni, a tudi višji šoli v Nemčiji, kjer se učenci stalno soočajo z naravo. V deželi Baden-Wurtemberg skoraj 40% vseh državnih šol ima ob šoli tudi zelenjavni vrtniček. Starejše osebe, ki so obiskovale osnovno šolo v obdobju pred drugo svetovno vojno, pripovedujejo, da so tedaj skoraj v vsaki šoli obdelovali vrt. Ta "navada" je po vojni počasi izgubljala veljavo in skoraj izginila v sedemdesetih letih. Vzroki so bili predvsem v novih pogledih na znanje. Znanje je vedno bolj temeljilo na kognitivnih ciljih in je vedno manj poudarjalo praktične sposobnosti. Nastopil je čas, ko se te dejavnosti zopet pojavljajo v šoli s trditvijo, da je treba poleg razuma vzgajati tudi "roko" in "srce". Mogoče je od tega spoznanja privedla tudi sodobna gospodarska stiska.

Karlo Nanut

Pri nas v Italiji, še prej v Nemčiji in Avstriji, so se zadnja leta na raznih šolskih nivojih

"čas za sejanje in čas za žetev, čas za jok in čas za smeh". Sicer pa so vrt kot vzgojno sred-

Sekcija profesionalcev SDGZ / Srečanje s prof. Panjekom Možnosti vključitve v lokalni in širši prostor

Četrtek, 16. julija, se bodo ponovno srečali svobodni poklici v okviru Slovenskega deželnega gospodarskega združenja na Opčinah v restavraciji Daneu. Na letnem pregledu se bodo seznanili z opravljenim delom, ki ga bo podal predsednik sekcije, geometer Alan Oberdan in imeli tudi priložnost za pogovor o skupnih strokovnih vprašanjih. Po lanskem srečanju s kolego, psihonaltikom Pavlom Fondo o Prostoru brez meje, ter povezanih gospodarskih priložnostih in psiholoških ovirah bodo letos nadaljevali z razmišljanjem o "meji" s prav tako uglednim gostom, rednim profesorjem ekonomske zgodovine in dekanom fakultete za ekonomijo na tržaški univerzi Ivom Panjekom.

Na neformalnem srečanju bo rojak, ki se je povzpela na vrh ene najbolj prestiž-

nih fakultet tržaške univerze, posredoval osebno in strokovno izkušnjo poznavalca krajevne gospodarske zgodovine, ki je tudi družinsko vezan na SDGZ. Med ustanovitelji stanovske organizacije je bil daljnega 1946 tudi njegov stric, veletrgovec Ivan Panjek, ki mu je potem v podjetju sledil oče Josip. Prisotni profesionalci in gospo-

Ivan Panjek

darstveniki bodo obravnavali in skušali skupaj osvetliti razne

vidike strokovnega delovanja na gospodarskem področju ob meji, zlasti tiste, ki so vezani na morebitno posredovalno vlogo med tu prisotnimi večjezičnimi stvarnostmi. Da bi obogatili razpravo, so povabili na srečanje tudi italijanske članice, kolege in družabnike v pisarnah, ki so naklonjeni sodelovanju ob meji in v obe smeri.

Srečanju, ki se bo začelo ob 18.30, bo sledila družabnost ob poletnem jedilniku avstro-ogrskih in kraških specialitet restavracije Daneu. Večkrat je bil poudarjen pomen družabnosti, še posebej za profesionalce, zato so vsi člani in nečlani iz vrst svobodnih poklicev vabljeni k udeležbi na srečanju in večerji. Prijave za večerjo sprejema tajništvo sekcije svobodnih poklicev SDGZ v Trstu na tel. 0406724824.

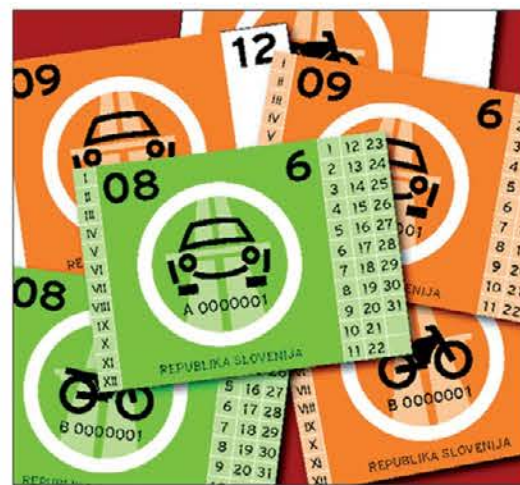
DaD

Družba za avtoceste v RS - Dars

Poročilo o prodanih vinjetah

Dars je do 15. junija prodal 823.000 letnih in 668.000 polletnih vinjet, s 1. julijem so v veljavo

sečne vinjete, kupci pa bodo o spremembi njihove veljavnosti obveščeni ob nakupu s posebno zloženko. Ta bo priložena vsaki

stopile tedenske in mesečne vinjete. Na prvi dan veljavnosti je bilo moč vinjete kupiti na 1500 prodajnih mestih v Sloveniji in 580 v sosednjih državah. Naročenih je bilo 1,5 milijona tedenskih vinjet za osebna vozila in 65.000 vinjet za motorje. Kot je na nedavni novinarski konferenci povedal predsednik uprave Družbe za avtoceste v Republiki Sloveniji (Dars) Tomislav Nemec, bodo letos namesto mesečnih vinjet za osebna vozila porabljene že natisnjene šestme-

sečne vinjete. Od naročenih tedenskih vinjet za avtomobile in motorje

je bila dobra tretjina že dobavljena in so bile v celoti razposlane partnerjem v tujini. Zaradi zahtevnejše logistike je namreč potreben daljši čas za distribucijo na vsa prodajna mesta. Vinjete bodo pravočasno dostavljene slovenskim prodajalcem, zadnja dobava bo predvidoma v prvih dneh julija. Uvedba kratkoročnih vinjet pomeni tudi nov izziv za cestninski nadzor, saj bodo morali nadzorniki preverjati, ali je vozilo opremljeno z vinjeto in ali je ta veljavna. Do 15. junija je bilo v cestninskem nadzoru zaposlenih 83 nadzornikov, v času turistične sezone pa bo dodatno zaposlenih 19 nadzornikov. Nadzorniki delajo po osem ur v treh izmenah, s čimer je zagotovljen 24-urni nadzor. Lani so cestninski nadzorniki odkrili 15.684 kršiteljev, letos pa je 18.027. S približevanjem poletne sezone med kršitelji upada delež slovenskih in narašča delež tujih kršiteljev.

Ob izhodu Jame pri Bričikih

Novo večnamensko gostišče bratov Ivana in Petra Miliča

Straditionalnim rezom traku sta v petek, 26. junija, brata Ivan in Peter Milič z zgoniškim županom Mirkom Sardočem odprla novo gostinsko strukturo Risto Bar Grotta, ki se nahaja čisto ob

na popoldanskem prazniku sta se pridružila praznovanju ob odprtju. Kot sta povedala sama lastnika in njihov navdihovalec, geolog in krasoslovec Fabio Forti, je novi objekt, po skoraj 20 letih

izhodu Jame pri Bričikih. Ugledno zastopstvo oblasti na jutranji slovesnosti in množica strank, krajanov in prijateljev

priprav od nakupa zemljišča in po ureditvi dovoljenj in skoraj triletni gradnji, zrasel ob jami nekako naravno. Družina Mi-

lič je namreč že štiri generacije v službi jame: prof. Forti se je spomnil, kako je kot mlad jamarski zanesenjak

pred 60 leti spoznal in se spoprijateljil z njunim dedom - "Kraševcem strogega značaja", ko je gostilna-hotel Milič v vasi še prodajala vstopnice za jamo, preden je prevzelo upravo društvo CAI Societa' Alpina delle Giulie. Projektant, arh. Marino Kokorovec, je orisal značilnosti stavbe, ki se s podzemskimi prostori (za skladišča in urade), kraško sodobno lopo in letno oktogonarno hiško razprostira na več kot 600m2 površine. Na jutranji slovesnosti so pozdravili še predsednik SDGZ in gostincev združenja Niko Tenze, podpredsednik Tržaške pokrajine Walter Godina ter direktorja Grotta Gigante Alessio l'abbicatore in Postojnske jame Matjaž Berčon. Novo gostišče s hitro in domačo postrežbo, tudi za tri avtobuse hkrati, razpolaga z barom, picerijo, trafikom, lotto poslovalnico; hotel pa je še ostal v vasi. INFO: tel. 040327330.

Davorin Devetak

Z 11. strani

Biserček Benjamina...

Kmetija deluje s polno paro, zlasti z ustekleničenjem vina za nacionalni in tuji trg. Od začetnih 800 steklenic iz leta 1993 so prišli do sedanjih 23 tisoč na leto. Po odprtju je bila kakih 10 dni odprta osmica, z vinom in prvovrstnimi, izključno doma pridelanimi jedmi, domačo slanino, pršutom, sirom, zelenjavo pod oljem. Osmica bo odprta spet jeseni, konec novembra in prve dni decembra ter marca pred Veliko nočjo.

Kmetija Zidarich s svojo teranovo rdečo obarvano fasado in borjačem, s svojimi kamnitimi stezami in hodniki, ki sugestivno povezujejo klet, s svojimi vinogradi (kar 8 hektarjev) in ostalimi zelenimi površinami se lepo umešča v ponudbo

pravega turističnega bisera, lepo ohranjene stare kraške vasi, ki premore še druge znane kleti, turistične kmetije in stanovanja.

Na voljo je za obiske in degustacije, za manjše in večje skupine po naročilu. Kot je povedal gospodar, imajo kar precej povpraševanja tudi iz tujine in po posredovanju krajevnih in specializiranih agencij.

Sicer gostje ne ostanejo nikdar razočarani nad obiskom in kramljanjem z Benjaminom, ženo Nevenko in sestro Matejo (v osmici pomagata tudi enajstletni sin Jakob in sedemletna hči Martina), saj je Zidarich pristrčen, navdušujoč in kulturno sogovornik. Pred leti je vodil konzorcij vin Kras in kot tak je eden od pobudnikov za nastanek velike knjige o Vitovski, ki jo je pred leti izdal prav Konzorcij. S fotografom Deanom Dubokovičem, urednikom Stefanom Cosmo in ostalimi soavtorji je posvetil nešteto sej, večerov in znanja pripravi te dragocene monografije. Za informacije in stike: tel. 040201223, www.zidarich.it, e-pošta: info@zidarich.it

NOVI
GLAS

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačno tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tiskov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu. Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 14. julija, ob 14. uri.

Kako daleč od nas so vrednote Pokopane sanje

Pred kratkim me je hudo pretresla novica, da je v Sesljanu pri Trstu prišlo do posilstva. Žrtev je bila mlada ameriška državljanka, posiljevalci pa naj bi bili Italijani, najverjetneje krajani, po nekaterih podatkih naj bi bili nekateri celo mladoletni. Tragična vest se mi je zdela celo neverjetna. Pa ne da bi ob drugih posilstvih, ki se dogajajo po Italiji in jih je zadnje čase iz dneva v dan več, ostajala hladna in neprizadeta. Ampak to se je zgodilo v Sesljanu, tam, kjer sem sama prebivala nekaj let, na poti k morju, ki sem jo nešteto krat prehodila, praktično v samem središču naselja. Pa me na Sesljan veže občutek domačnosti, varnosti. To je bil moj prvi dom, ko sem se zaposlila in se odločila za samostojno življenje, krajani smo se med seboj bolj ali manj vsi poznali, brezskrbno sem taval po vseh okoliških gozdovih, s prijatelji pa smo zahajali na večer v zaliv, da bi nekaj spili ali samo poizkusili srečo pri nočnem lovu na sipe. In v svoji mladostni razvnetosti in razigranosti sem večkrat našla trdno oporo pri sosedih in sostanovalcih. Bil smo ena sama velika družina, ki mi je večkrat nadomestila starše. Ti so namreč živeli nekoliko dlje, v Trstu. Ampak to je bil Sesljan iz moje mladosti, tistega Sesljana po vsej verjetnosti ni več, saj je bilo tedaj nepojmljivo, da bi nesrečno dekle posilili pod milim nebom, nekaj korakov pod vaškim trgov. In čeprav se še nisem niti srečala z Abrahamom, se mi zdi svet iz mladih let vsak dan bolj daleč. Ni se spremenil samo Sesljan, ni se spremenil samo odnos do žensk, nekaj drugega, grozljivejšega se dogaja, nekaj, kar nas vsak dan bolj mori in potiska k tlom. Sama imam občutek, da je čas izbrisal moje sanje, moje velike ideale, mojo zagnanost, s katero sem hotela spremeniti svet v boljše. In čas

je spremenil tudi svet, ampak ne v boljše, kot smo tedaj verjeli, pač pa v slabše. Posilstva v naši razviti Evropi, ki hoče v resnici širiti demokracijo in napredek po svetu, so samo del tiste temne preteklosti, ki je bila že pozabljena in se vrača med nas. So samo odraz pomanjkanja vrednot, spoštovanja sočloveka, pomanjkanja vere in idealov. So samo dokaz, da se svet, v katerega smo kot mladi verjeli, počasi ruši, z njim pa svoboda in demokracija. Iz dijaških let mi je najbolj ostal v spominu prosti spis, ki smo ga pisali med uro slovenščine. Če se ne motim, nam je profesor zadal nalogo, naj opišemo svojih deset najljubših besed. In smo kar tekmovali med seboj in izbirali najbolj visoko doneče besede. Pisali smo o svobodi, o ljubezni, o domovini, o Bogu, o pravici in še bi lahko naštevali. Kot bi bilo danes, se spominjam, da nihče izmed nas ni pisal o denarju, o bogastvu, o avtomobilih. Bili smo navdušeni idealisti, ki še nismo poznali zakonov liberalne ekonomije in nam je bila prihodnost pisana iz svetlih idealov. In rasli smo v obdobju, ko je italijanska družba doživljala največjo blaginjo. Plače, tudi delavske, so se redno usklajale in so rasle s produktivnostjo, o možnosti, da bi naši starši izgubili službo, še govora ni bilo, nastajalo in raslo je Gibanje neuvrčenih držav, ki je, vsaj na videz, zagovarjalo vrednote bratstva in enakopravnosti. In kljub hladni vojni, ki je takrat vladala med velesilama, so nas vzgajali k spoštovanju vseh narodov in ras, k enakopravnosti med spoloma in k spoštovanju vseh tistih, ki so drugačni. Italija je bila tedaj na višku demokracije, kar so odražali tudi stavke in vsakovrstni protesti, pa naše zasedbe šol, s ka-

terimi smo hoteli predvsem poudariti, da smo tudi sami aktivni, odrasli in odločujoči člani hitro razvijajoče se družbe. In naše so bile sanje o svetli in srečni prihodnosti, v njih ni bilo prostora za sovraštvo, revščino ali strah. Sedaj so te sanje daleč. Zame, ki mi sicer življenje mirno teče v manjši kraški vasi, pa tudi za vse tiste, ki jim gre slabše kot meni, ki so izgubili službo in so na čakanju, brez sredstev za preživetje. Nekaj temnega je leglo

zil nihče, niti sosedje. Pa kaj, ko se sosedje ne zmenijo niti za starejše. Ravno pred dnevi je sredi Gorice v svojem stanovanju sam umrl moški. Sam kot pes. Pa ni bil edini, veliko jih je, ki sami umirajo sredi bede. Veliko je tudi takih, ki svojo stisko lahko zaupajo le alkoholu, ki v samotni hlastajo po človeški besedi. Ker se niso znašli, ker jih družba ne potrebuje, ker se niso znali aktivno vključiti v naše vsakdanje hitenje in preštevaje kovancev. Morda samo zaradi te-

zdavnaj pokopane, in se sprašujem, kaj nosijo v srcu mladi, ki odraščajo ob teh novih besedah, ki jim je nasilje vrednota, ki ne poznajo bratstva, enakosti, ki ne poznajo krščanske ljubezni in vere in so priča ošabnosti, razuzdanosti in nemoralnemu vedenju naših politikov. Njihova mladost se dogaja pred televizijskimi ekrani, ki so polni nasilja, nato se lahko preizkusijo na navijaških tribunah nogometnih stadionov. Ko si zaželejo postati akterji druž-

odrasli predstavili kot nujno potrebno za preživetje. Tisti odrasli, ki smo pokopali svoje sanje in ideale, morda celo pred kratkim izgubili službo in sedaj ne vemo, na koga bi znesli svojo jezo in nejevoljo. Najlažje je, če se maščujemo nad drugačnimi in nad šibkejšimi, nad tistimi, ki nam vladajo in so močnejši od nas, se itak ne moremo. Sredi vseh pokopanih sanj počasi umira tudi tista lepa, svetla ideja o Evropi, ki sem jo imela kot dijak.

Tedaj je Evropa šele nastajala, mi otroci pa smo ji risali zasto vo in kovali njen lepi nasmejani obraz. Sedaj je tudi Evropa žrtev te nestrpnosti, proti kateri se ne zna ali noče postaviti. Pred časom je skupina naciskinov v Sloveniji napadla klošarja, sodnica, ki jim je sodila, pa je o dejanju, ki je bilo novo za našo majčkeno domovino, dejala, da je pač tudi to Evropa in se moramo na to navaditi. Če je to Evropa, dajte mi prosim možnost, da izstopim!!!

Žal pa je vzdušje na stari celini vsak dan bolj klavirno! Narodi, ki jih vežejo samo zakoni, so si v resnici vsak dan bolj tuji, ljudje pa vsak dan bolj razočarani, na kar kaže tudi nizka udeležba na zadnjih evropskih parlamentarnih volitvah. Evropo od znotraj tarejo skriti spori, od zunaj pa je videti kot stara, utrujena, lepo oblečena gospa, ki srepo zre predse in ne vidi več sočloveka. Žrtev zaprtosti in nacionalizma, ki je vsak dan glasnejši. V teh notranjih sporih, v razdvojenosti, ki jo spremlja od druge svetovne vojne, v razizmu in nacionalizmu, se počasi utaplja tudi mlada, komaj polnoletna Slovenija. In sprave ni, niti s sosedi niti med Slovenci samimi. Vedno bolj žalostno in neresnično odzvanjajo v temi prelepi verzi Prešernove Zdravljice, naše ljube slovenske himne... In preprič ostanja. In vrag je tudi še vedno tu med nami. In nam ne dovoli, da bi dočakali tisti dan, ko bi zaživeli v miru in ljubezni.

Suzi Pertot

med nas, nekaj neznanega. Nekaj, kar nas mori z občutkom negotovosti in osamljenosti. Da, predvsem osamljenosti, kajti današnji čas je čas individualizma in zaklenjenih vrat. Čas brez pozdravov, nasmehov in brez vsake pozornosti do sočloveka. In v takem je povsem običajno, da se na vasi, kjer so bili ljudje nekdanj med sabo močno povezani in solidarni, ne pričakovano zgodi umor. Skrajna gesta matere, ki ni vedela, komu naj zaupa svoje stiske in trenutne slabosti, pa se je znesla nad sinom, ga rani in takoj nato ubila še sebe. Njene stiske, ki je po vsej verjetnosti trajala že dolgo, ni opa-

ga, ker so prestari ali drugačni. Bratstvo, solidarnost, kako lepi besedi sta to bili. Marsikomu sta tuji in zoprni, ker ga spominjajo na uradne govorance iz časov komunizma. Pa sta kljub temu lepi besedi, ki ju je naša kapitalistična družba potisnila na rob. Namesto njih nastajajo nove, ki jih ni bilo v naših sanjah, kot so padske obhodne straže, nezakonito priseljevanje, Neslovenci, vojne igre. V teh besedah ni prostora za sanje, za prihodnost, tiho nas zmrazi, ko jih slišimo, vsaj mene. In želja, da bi zaprl vrata za seboj, postane močnejša. Težko mi je, ko se spominjam mladostnih sanj, ki so že

be, v kateri so zrasli, se znašajo nad drugačnimi, nad istospolno usmerjenimi, nad klošarji, nad priseljenci. Če drugega ni, tudi nad nedolžnimi živalmi, saj tudi zanje v naši potrošniški družbi ni pravega prostora. Sovražnega govora je vsak dan več, veliko, največ ga je slišati iz ust politikov. Varuhinja človekovih pravic v Sloveniji ugotavlja, da strmo narašča nestrpnost do vseh: do Romov, do azilantov, do prizadetih oseb in otrok, do priseljencev in tujcev nasploh, do istospolnih partnerjev in celo do živali. In mladi imajo nestrpnost za vrlino, ker so doraščali sredi nje, ker smo jim jo

V senci Big bena, z rock'n rollom v ušesih (3) Klasika, ki "zažiga"!

Najnevarnejši prehod za pešce
Severni predel Londona, pravzaprav specifična ulica v okrožju Westminster, je ena od masovnih turističnih točk angleške prestolnice. Od najbližje postaje podzemne železnice je ulica oddalje-

prehodu. Medtem ko je ena stopala čez cesto, je druga fotografirala. Ko jima je po številnih poskusih le uspelo ujeti "pravo" fotografijo v svoj aparat, sta komentirali: "Ja, težko je. Promet je tukaj gost, je pa tudi veliko ljudi, ki si

In za njimi se je seveda usul plaz flashev. Seveda, govorimo o Abbey road, legendarni ulici, ki je taka postala zaradi snemalnih studijev, v katerih so med prvimi snemali Beatlesi. Fotografijo za naslovnico istoimenskega albuma pa so posneli na prehodu -danes že turistični točki-, na katerem sta prej omenjeni dekleti preživeli dober del popoldneva. Album Abbey road iz leta 1969 vsebuje hite Come together, Something in Here comes the sun, naslovnica s četverico Fab 4 na prehodu za pešce pa je postala ena od najbolj prepoznavnih podob rock glasbe. Vse od takrat se številni turisti fotografirajo na prehodu z

"zebrami". Posledice lahko danes že "seštevamo": vsako leto se na prehodu Beatlesov ponesreči več desetih pešcev, od leta 1969 pa so tam zabeležili tudi že več kot sto smrtnih primerov prečkanja ceste. Ni čudno torej, da sta previdni dekleti z gornjih vrstic porabili več ur za en sam posnetek na slavnem prehodu. **Modernost vinilskih plošč**
Rockovski klasiki v Londonu še vedno "zažigajo". Na številnih stojnicah boste lahko zasledili vinil plošče, ki segajo tja do originalnih LP-jev v obdobje Beatlesov in še prej. V vinil formatu pa

Glasbena ulica tržnice v Camdenu

Abbey road in prehod za pešce, ki je zaslovel po Beatlesih

na kakih 300 metrov. "Tukaj sva že dobri dve uri, pa nama še ni uspelo se slikati", sta priznali dve dekleti, ki sta turistično ulico obiskali v oblačnem majskem večeru. Nista bili prijateljici. Spoznali sta se čisto slučajno, ker sta obe hoteli posneti "zgodovinsko fotografijo". Ker pa sta bili sami, sta dejansko druga drugi priskočili na pomoč. Pred cestnim prehodom z zebrami sta čakali, da se promet razredči, in nato izmenično odločno stopali po zebrastem

želijo posneti podobno fotografijo". Večeri se in ob tem je še oblačno: najina skromna fotografska aparata zato teže izostrujeta slike. Prehod sva morali večkrat ponoviti, da sva dobili spodoben spomin na to ulico. S poskusi fotografiranja sva tako zamudili že kako uro". Ko sta dekleti sklenili svoj "foto-termin" na zebrah in se spustili v zanimiv pogovor, je na vrsto že prišla nova skupina štirih deklet, ki so se v vrsti sprehodila po prehodu za pešce.

Tower bridge in ladjica, ki se mu približuje

lahko najdete tudi vsa najnovejša dela. London je bil že zaradi svojega pomena za vsako zvrst lahke glasbe pomembna postojanka, ki jo je bilo treba osvojiti. Bogata ponudba in "nenasitno" povpraševanje po tovrstni glasbi je praktičen dokaz tega. "Trgovin z glasbo in z vinil ploščami je tukaj na pretek in za vse okuse", se je oglašil izkušen trgovec, domačin, ki ima svojo tržnico v predelu Camden že vrsto let. "Gre za potrošni material, ki ne bo nikoli šel iz mode. Sam imam več podobnih trgovin v okolici. Posel teče. Tukaj v Camdenu imam zato

odprto samo ob koncih tedna, ko je naval ljudi največji", je razlagal in stikal po izložbi. Vikendi so v Camdenu vedno polno zasedeni, takrat tudi vsi obrtniki in mali trgovci odpirajo svoje poulične izložbe: domačini namreč takrat ne delajo in si lahko privoščijo nakupovanje. Turisti to območje sicer polno naseljujejo tudi med tednom, a to vseeno ni enako. "Ja, turistov je tukaj res ogromno, ampak oni v glavnem samo hodijo mimo. Posle sklepamo v glavnem z domačini, ki so naše stalne stranke in nas poznajo", je sklenil možakar in bolj kot ne naključno na dan povlekel majico z obrisom trenutno najslavnejše domačinke, Amy Winehouse. Da, že spet ona. In na majici zabradljiv napis, ki je hkrati parafraziral njen album Back to black in ironiziral na njeno odvisnost od mamil, torej: Back to crack.

/ dalje
Andrej Černic

SKUPNOST DRUŽIN SONČNICA Poletno središče Srečanja 2009

Igrivo potovanje okrog sveta

Potem ko zjutraj starši pripeljejo svoje otroke v poletno središče, ki ga že vrsto let prireja Skupnost družin Sončnica, se v čudovitem parku Zavoda Svete Družine animatorji z njimi ukvarjajo in zabavajo na čim bolj sproščen in igriv način. Občutek, da so otroci res na počitnicah, se trudimo vzdrževati s simuliranjem potovanja po svetu, ki smo ga po navdihu iz pustolovskega romana Julesa Verneja V 80 dneh okrog sveta vzeli za rdečo nit petih tednov popotovanja po petih celinah. Najprej smo se potepali po stari Evropi in se pripeljali v dežele vzhajajočega sonca. Šli smo na izlet z vlakom na Most na Soči in tretji teden smo zaključili potovanje po Latinski

Ameriki. Četrty teden smo poleteli med koale, kenguruje, aborigine in Maore in zaokrožili bomo pot z veliko afriško pustolovščino v petem tednu.

Otroci z navdušenjem spoznavajo znamenitosti, ljudi, navade, glasbo, otroške igre, naravo in hrano posameznih kontinentov. Zabavno jim je iskati pomešane delce sestavljanke, iz katere z veselimi vzkliki prepoznajo značilno žival tropskega deževnega gozda in slastno južno sadje. Navdušeno tekmujejo med seboj v japonskih družabnih igrah in spretno izdelujejo kitajskega letčega zmaja. Občudujejo spretnosti gostujočega plesnega para, ki jim sproščeno pokaže srednje-ameriške plesje; le-te v ritmu

značilnih zvokov tudi sami zaplešejo. Z vsem srcem so dečki pri stvari, ko se igra nogometna tekma med ekipo Brazilije in Italije in deklice glasno in iznajdljivo izvedejo navijaški nastop. Razgretim telesom in srčkom pa najbolj prija osvežitev v bazenu.

Te dneve, do treh popoldan, se imamo vsi lepo. Animatorji smo zadovoljni, ker program uspešno izpeljemo in smo na dobri poti proti cilju, ki smo si ga zadali na začetku letošnjih Srečanj 2009: otroci so nad takšnimi počitnicami v poletnem središču navdušeni, na tak način se radi družijo in igrajo ter z veseljem dan za dnem prihajajo novim dogodivščinam naproti.

Karmen Lemut

Srečanja 2009 Čudovito moker izlet na Soči

Tudi letos je nastopil čas, ko smo se mi, otroci poletnega središča Srečanja,

lepo sprejel in nas prosil, naj se usedemo, ker je bil že čas, da bi se odpravili na naš 'tour'. Ogle-

odpravili na zelo pričakovan izlet. Tokrat smo se odpravili z vlakom do Mosta na Soči. Zbrali smo se zelo zgodaj na novogoriški postaji, kjer je ob 7.30 prišel naš vlak. Čakali smo v zaprtem prostoru in z upanjem gledali skozi okno, saj se je z neba ulivalo kot iz škafa. Upali smo, da se bo vreme izboljšalo, in ko je prišel naš vlak, smo se hitro in z veseljem odpravili gor ter se posedli po skupinicah.

Med vožnjo smo bili vsi zelo navdušeni, saj je potovanje z vlakom vedno zanimivo in nekateri so se celo prvič vozili z vlakom. Po več kot pol ure vožnje smo prispeli do postaje Most na Soči. Vreme se je nekoliko izboljšalo, vendar je še rosilo. Mi pa smo bili zelo dobro opremljeni in rahel dež nas ni motil. Šli smo po ozki poti, ki je vodila prav do Soče, kjer nas je čakala ladjica! Kapetan ladje Lucija nas je zelo

dali smo si most, po katerem se imenuje vas Most na Soči, kapetan nam je pokazal staro in novo hidroelektrarno in na ladji smo celo praznovali rojstni dan dveh naših prijateljev, Alberta in Davida, ter rojstni dan našega vzgojitelja Walterja. Žal, se je med našim ogledom vreme precej poslabšalo. Deževalo je in deževalo. Opazovali smo težke deževne kapljice, ki so padale v zeleno vodo Soče, ter račke, ki so brezskrbno pla-

vale od enega brega do drugega. Bili smo polni zanimanja in navdušeni. Ko smo prispeli spet na kopno, smo se naglo odpravili do šole Most na Soči, kjer smo imeli voden ogled zelo natančno opremljene učilnice naravoslovja. Videli smo izredno zanimivo zbirko rogov, zbirko kožuho najrazličnejših živali, ki živijo v naši okolici. Ko smo končali našo poučno naravoslovno lekcijo, se vreme ni nič

izboljšalo, zato so se vzgojitelji odločili, da bomo stopili na prvi vlak in odšli domov, saj je bilo težko nadaljevati naš program, ki je predvideval kopanje. Ko smo se vračali, smo bili vsi zelo mirni in tihi, saj smo bili vsi zelo utrujeni. Čeprav se je naš izlet prej končal, smo bili vsi izredno veseli in zadovoljni, saj smo se v tistem jutru veliko naučili, se zabavali in se spoznali.

Lu. B.

Domači šport

Košarkarji Jadrana in Bora še naprej vsak svojo pot

Tudi v letošnjem poletju se je po koncu športne sezone na občnih zborih obeh društev in v nekaj poglobljenih člankih v Primorskem dnevniku spet postavilo vprašanje o združevanju košarkarskih ekip Bora in Jadrana. Zamisel se bolj ali manj redno pojavlja in vrača na površje vsako poletje, to pa zlasti zato, ker je pač ideja v obdobju suhih športnih krav medijsko zanimiva in vseh skozi cenjena na politični ravni. Letošnje poglavje te neskončne zgodbe o (ne) sodelovanju je bilo v primerjavi z zadnjimi sezonami

širši javnosti na občnih zborih. Jadranova uprava si želi vstop Bora (in Brega, ki danes tvori skupaj z mestnim društvom tako imenovani južni košarkarski pol) v svoj (že obstoječi) projekt, v katerem sodelujejo že Dom, Kontovel, Polet in Sokol. V Borovem taboru so bili za združeno člansko ekipo, pripravljeno so bili pripeljati svoje igralce, sponzorje, športne delavce in prispevati za treninge in tekme igrišče na Stadionu 1. maja, saj vemo, da sedaj Jadran nima telovadnice, ki bi ustrezala zahtevam državne C lige (tekmovanja, v k-

novega društva, ki pristopi kot član, zahtevajo, da pride kot delničar, kakršni so omenjeni Dom, Kontovel, Polet in Sokol. Takega statusa pa Bor ni pripravljen imeti, ker - tako na Borovem obč-

nem zboru - prinaša v projekt bistveno več kot 20% delež. Obe stališči sta torej izjemno jasni, predsednika Bruno Kneipp (Bor) in Adriano Sossi (Jadran) se sicer soočata sila korektno in konstruktivno, tudi v tonih prav nič prepirljivo, vendar pri pogledih svojih odborov ne popuščata. In najbrž tudi v prihodnje ne bosta. Tega se dobro zaveda tudi predsednik ZŠSDI Kufersin, ki je v nedavnem intervjuju za Primorski dnevnik obžaloval, da združene ekipe Jadrana in Bora ne bo zaradi zapleta pri po njegovem nebstveni točki, kakršno je ime (sam se je tudi ogreval za naziv v slogu Jadran-Bor ali za ime ekipe po glavnem pokrovitelju). Priznati pa je moral, da dobro razume razloge enih in drugih, saj so povsem utemeljeni in neoporečni.

Skratka, naša košarka se bo v novi sezoni 2009/2010 predstavila po starem, torej po dosedanjem ustroju brez reprezentančnega moštva, ki bi bilo odraz celotnega zamejskega košarkarskega gibanja. Jadran bo ob sodelovanju ostalih bratskih klubov nastopal v državni C ligi, Bor (ki je izpadel iz državne C lige) in Breg (ki je napredoval iz deželne D lige) bosta merila moči v deželni C ligi, Kontovel bo igral v deželni D ligi, druga ekipa Bora, Dom in Sokol pa predvidoma v prodajniški ligi na pokrajinski ravni. Bližje dogovora sta strani baje vsaj glede sodelovanja na mladinskem področju. Doslej sta namreč Bor in Breg v skupni režiji upravljala mladinske postave, v Jadranovem taboru pa so bile ekipe sad dela v pogonu Doma, Kontovela, Poleta in Sokola.

Derbi Jadran-Bor 4.1.2009

terem ima pravico igrati združena ekipa). Postavili pa so pogoj, da bi nova enota dobila novo ime (predlagali so Jadran-Bor), tako da bi Bor le sodeloval kot enakopraven partner Jadranu, ne pa kot manjši klub, vključen v Jadranovo piramido. Tega v štabu severnega pola niso sprejeli, ker od suverena imena Jadran ne odstopajo in od vsakega

mocijski ligi na pokrajinski ravni. Bližje dogovora sta strani baje vsaj glede sodelovanja na mladinskem področju. Doslej sta namreč Bor in Breg v skupni režiji upravljala mladinske postave, v Jadranovem taboru pa so bile ekipe sad dela v pogonu Doma, Kontovela, Poleta in Sokola.

HC

Tukaj

so zares nebesa bližja!

Svete Višarje.
Odkrijte čarobni svet, kjer se narava in duh stapljata v čudovito doživetje. Spoznajte, kako enostavno je priti semkaj, dovolj je stopiti v kabino žičnice.

ŽIČNICA V ŽABNICAH (CAMPOROSSO)
Ob državni cesti št.13

Vsak dan od 20. junija do 13. septembra.
Sobote in nedelje:
30./31. maj - 1./2., 6./7., 13./14. junij,
19./20., 26./27. september, 3./4. oktober.
Urniki:
delavniki 9.00 - 17.15 • prazniki 8.30 - 18.15

ROMARSKO SVETIŠČE SVETE VIŠARJE
Urniki Svetih Maš
Delavniki: 10.00 - 11.00 - 12.00
Nedelje in prazniki: 10.00 - 11.00
12.00 - 15.00

ZA INFORMACIJE POKLIČITE: TEL. 0428 653915 - FAX 0428 63085
www.promotur.org